

Detaljplan för Logistik, lager, kontor och bostäder norr om Bårhultsmotet m.m.,
LINK 40, i Härryda kommun

SAMRÅDSREDOGÖRELSE I

Det här är samrådsredogörelsen för detaljplan för Logistik, lager, kontor och bostäder norr om Bårhultsmotet m.m. I samrådsredogörelsen redovisas alla yttranden som inkommit till kommunen i samband med samrådet och kommentarer till dessa. Länsstyrelsens yttrande redovisas i dess helhet. Övriga yttranden är sammanfattade och finns i sin helhet på kommunen.

SAMRÅDETS GENOMFÖRANDE

Under tiden 7 juni – 30 juni 2023 har detaljplanen varit föremål för samråd enligt 5 kap. 11 § Plan- och bygglagen (2010:900) PBL. Samrådshandlingar sändes till remissinstanser 2023-06-07 och har funnits tillgängliga i kommunhuset samt på kommunens hemsida. Information sändes till sakägare 2023-06-06. Annons infördes i Härryda-Posten 2023-06-07.

INKOMNA YTTRANDE

Under samrådstiden har totalt 100 st yttranden inkommit till kommunen. Av dessa hade 8 st yttranden inga synpunkter på förslaget och 92 st hade synpunkter. Några av yttranden är påskrivna av flertalet personer. Personerna som skrivit på yttrandet listas inte i detta dokument utan finns i sin helhet att ta del av hos Härryda kommun.

YTTRANDE UTAN SYNPUNKTER

Försvarsmakten
Svenska kraftnät
Ellevio
EON
Mölnåls stad
Swedavia
Skanova
Vattenfall

SAMMANSTÄLLNING

[Inkomna synpunkter och sektorn för samhällsbyggnads kommentarer](#)

Inkomna synpunkter har sammanfattats nedan. Personnamn anges inte. Synpunkterna finns i sin helhet på kommunhuset i Härryda. Detaljplanen kan först överklagas efter beslut om antagande. Beslutet om att anta detaljplanen kan överklagas av dem som innan granskningstidens utgång lämnat in yttranden på planen som de inte fått tillgodosedda. Information om möjligheten att överklaga beslutet efter att det tagits beslut om antagande.

Då det är många som yttrat sig om denna detaljplan går informationen om antagande ut genom kungörelse i lokalpressen i Härryda och Partille samt GP och genom anslag på kommunens anslagstavla.

Sektorn för samhällsbyggnads samlade bedömning utifrån inkomna yttranden

Under samrådet har det inkommit ett stort antal yttranden från boende. Flertalet av de inkomna skrivelserna innehåller gemensamma nämnare, där innehållet och budskapet är likt. För att samrådsredogörelsen ska vara mer läsbar är kommentarer och synpunkter från de enskilda sammanfattade. Under rubrikerna som följer redovisas en tematisk sammanställning med sektorn för samhällsbyggnads generella svar på de inkomna yttrandena. Yttrandena finns i sin helhet på sektorn för samhällsbyggnad. Hänvisning av svar på yttranden sker primärt till sektorn för samhällsbyggnads samlade bedömning om inte synpunkten besvaras under respektive yttrande.

Under samrådet har totalt 100 yttranden inkommit till kommunen. Av dessa är 26 från remissinstanser, 74 från fastighetsägare i närområdet. Flertalet av yttrandena är likadana och då redovisas enbart ett av yttrandena i denna samrådsredogörelse.

TEMATISKA SVAR PÅ INKOMNA YTTRANDEN

I rubrikerna nedan redovisas svar till de synpunkter som återkommer i flertalet inkomna yttranden. Rubrikerna nedan är rangordnade utifrån de oftast förekommande synpunkterna. Varje tematiskt svar inleds med en sammanfattande text för inkomna yttranden gällande aktuellt svar. Sammanfattningen är skriven med brödtext, efterföljande svar skrivs i kursiv text.

Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie

Göteborgsregionen GR förordar en regional analys över alternativa lokaliseringar. Även många andra yttranden berör frågor rörande placeringen och kommunens ställningstagande kring byggnation inom aktuellt område. Planområdet anses i yttrandena ligga för nära befintlig bostadsbebyggelse och för nära naturområdena med både rekreativa och ekologiska värden. Planförslaget anses inte passa in i miljön, inte vara anpassat till platsen och infrastrukturen är heller inte anpassad för denna typ av etablering.

Kommunens kommentarer

Som underlag för planarbetet har en lokaliseringsutredning tagit fram. I denna har alternativa lokaliseringar både inom Göteborgsregionen och lokalt i Härryda kommun studerats. Med utgångspunkt i att detta underlag inte kom med i samrådsutskicket genomfördes ett förnyat samråd under perioden 18 september – 10 oktober 2023.

En central del för lokaliseringsutredningen har varit att utvärdera lämpliga lägen för en regional gods- och logistikhubb samt ytor för industri och verksamhetsutveckling. Uppsatta lokaliseringskriterier har utgått från lokaliseringsparametrar satta inom ramen för Gothenburg Green City Zone och slutrapport Förstudie REDIG, RISE mfl, 2023-03-31.

Med hänseende på framtagna lokaliseringskriterier bedöms RV 40 i förhållande till övriga regionala stråk som särskilt lämplig för aktuell lokalisering:

- Etableringen utmed RV 40 överensstämmer med ställningstagande i kommunens Näringslivsstrategiskt program och "Målbild 2035"- Stråket Göteborg-Borås. Här anges att Härryda saknar mark för verksamhetsområden. Det skapar utmaningar för det lokala näringslivet som expanderar starkt, men också för företag från Göteborg som är påverkade av att bostadsområden tränger ut verksamhetsområden i stadens centrala delar.*
- Enligt Målbild 2035"- Stråket Göteborg-Borås har RV 40 stor betydelse för regionens och Sveriges utveckling. Stråket kopplar an mot andra stora trafikleder och järnväg samt logistiska målpunkter såsom Göteborgs hamn, centrala Göteborg, Landvetter flygplats och vidare mot Borås. Det är ett av Sveriges största pendlingsstråk, där planerad ny järnväg på ett hållbart sätt bedöms skapa ytterligare tillväxtpotentialer.*

- Rv40 bedöms utifrån tillgängligheten till Evenemangsstråket och övriga centrala målpunkter bäst motsvara kraven enligt uppställda lokaliseringskriterier.
- Längs stråket finns många företag inom handel, transport och logistik men även inom textil, postorder, partihandel och kurirverksamhet. Detta gör stråket lämpligt för en etablering av logistik och regional godshubb.

Av alternativa lägen utmed RV 40 bedöms valt läge vid Båthultmotet som mest fördelaktigt vilket grundar sig på att:

- Lokaliseringen klarar uppställda tillgänglighetskrav på att ligga inom en radie på cirka 15 km och en total restid på cirka 15 min från Göteborgs centrum och Evenemangsstråket
- Bårhultmotet har bäst kapacitet utmed Rv 40 och föreslagna åtgärder i lokalt vägnät ökar framkomligheten på väg 535.
- Lämplig lokalisering nära två regionala stråk (Rv40 & E20) och tvärförbindelse mellan dessa.
- Läget ger goda utbyggnadsmöjligheter av teknisk infrastruktur som förbättrar för befintliga verksamheter.
- Samverkansmöjligheterna med befintliga verksamheter inom Bårhults företagspark är goda

En utgångspunkt för vald lokalisering är att förtäta och utveckla i anslutning till befintligt verksamhetsområde Bårhults företagspark och bostadsbebyggelse vid Gökskulla. De miljömässiga fördelar av förtätning i aktuellt läge är:

- Exploateringen kan stärka och förbättra redan befintlig infrastruktur och nyttja resurser mer effektivt vilket minskar behovet av ny infrastruktur och markanvändning.
- Förtätningen ger ökat reseunderlag för kollektivtrafiken och stärker underlaget för service.
- Verksamhetsområde ger en ökad möjlighet till arbetsplatser och en ökad befolkningsdensitet vilket kan locka fler företag och investeringar till området, vilket bidrar till ekonomisk tillväxt och utveckling.

I kommunens strategiska planering ingår att kunna erbjuda verksamhetsmark i lägen som stärker utvecklingen av en hållbar region. Huvuddelen av aktuellt planområde utpekades i den nya översiktsplanen (Härryda kommun, 2023) som antingen ”verksamheter industri- och logistik” (sydvästra delen) eller som utvecklingsområde verksamheter och logistik inom 10 år” (stråk längs planområdets nordvästra del och öster om Partillevägen). Inom dessa föreslås ytkrävande, transportintensiva och delvis störande verksamheter där bostäder ej bedöms som lämpliga. I planområdets östligaste del utpekades även ett stråk för ”sammanhängande bostadsbebyggelse utvecklingsområde”. Här föreslås bostäder, infrastruktur, kollektivtrafik samt kommersiell och offentlig service, vars skala och utformning ska anpassas till ortens karaktär och befintliga natur- och kulturvärden.

Centralt för kommunens ställningstagande är att aktuell lokalisering ska kunna genomföras utan påverkan på närliggande bostäder och med beaktande av utpekade värden i den gröna kilen och rekreativa värden och undvika negativ påverkan på riksintresse för friluftsliv och Natura-2000 området Maderna-Haketjärn.

Mellankommunala frågor

Projektet rör en större verksamhetsetablering av regional betydelse samt medför påverkan på regionala strukturfrågor avseende; grönstruktur, trafik samt infrastruktur. Med utgångspunkt i inkomna synpunkter från samrådet har det genomförts kompletterande dialoger med angränsande kommuner; Partille kommun, Göteborgs Stad och Mölndals kommun.

Avstämning kring infrastrukturfrågor har också hanterats i dialog med Trafikverket. Kommundialogerna har syftat till att fördjupa diskussionen med berörda kommuner.

Kommunens kommentarer

Följande överenskommelser och justeringar av planförslaget har skett med utgångspunkt i genomförda möten:

- *Detaljplanen innebär byggnation inom del av de gröna kilar som ingår i Göteborgsregionens strukturbild, Delsjön-Härskogenkilen. I planarbetet har lokaliseringens påverkan på djur- och växtliv och övergripande grönstruktur därför särskilt beaktats. Aktuella planeringsunderlag anger att områdets funktion som del av gröna kilen ligger i att det är en vilt-, våtmarks- och vandringslänk och spridningsfunktion i och utmed Djupadalen mellan Bråta och Madernaområdet. Detaljplanen bedöms innebära att den viktigaste ekologiska kontakten mellan dessa naturområden sparas genom att spridningskorridoren i norr, Bråta-Djupedalslänken, kvarstår; dock minskas korridorens bredd till följd av planförslaget. Samtidigt innebär bebyggelsen i ett mer övergripande perspektiv att de ekologiska spridningsmöjligheterna minskar, och att området framöver blir mer sårbart med avseende på spridningsmöjligheterna när dessa koncentreras till en enskild spridningskorridor omgiven av bebyggelse. Konsekvenserna för den ekologiska funktionen bedöms bli medelstora negativa. Med utgångspunkten i att delar av den aktuella spridningskorridoren ligger inom Partille kommun har kompletterande kommundialoger genomförts efter samrådet.*
- *Bredden på den gröna kilen och naturmarken utökas. Justeringen innebär att det verksamhetsmarken minskas i det smalaste partiet, för att minimera släntintrång inom naturmarken. Åtgärden gör att en större del av platån ovanför dalgången sparas, vilket ger en större buffertzonen för djurlivet. Ändringen innebär även att en större del av befintlig vegetation kan sparas vilket bidrar till en avskärmande effekt för befintliga bostäder i norr. Breddning av naturmarken sker även på den östra sidan av väg 535 där del av föreslagen bostadsbebyggelse tas bort för att skapa en bredare passage mot angränsande naturmark. Befintliga padelbana, fastigheten Gökskula 3:32 förvärfvas och planläggs som NATUR-mark. Härmed säkras en bredare grön passage, utan störning från mänsklig aktivitet.*
- *Åtgärder på väg 535 med direkt koppling till planområdet säkerställs genom avtal mellan Härryda kommun och Trafikverket. I första hand tecknas ett avtal kring arbete med vägplan och inför antagande av detaljplanen har ett medfinansieringsavtal upprättats. Medfinansieringsavtalet ska reglera finansiering och planprocess (åtgärdsval, formell planläggning enligt väglagen) samt genomförande, drift, underhåll och ägande. Kostnader för nödvändiga åtgärder förutsätts täckas av exploatören genom exploateringsbidrag och åtagandena i medfinansieringsavtalet kommer att överföras till exploatören genom exploateringsavtalet.*
- *Trafikverket har meddelat att det kan behöva göras en översyn av aktuella åtgärder kopplat till pågående arbete med ÅVS Tvärförbindelse E20 – väg 40 samt ställningstagande kopplade till ÅVS väg 40 Kallebäcksmotet–Grandalsmotet.*
- *Planområdet ligger i kommungränsen mellan Härryda kommun och Partille kommun. I samband med byggnationen genomförs åtgärder på väg 535 vilket förbättrar framkomligheten på aktuell sträcka. Befintlig gång- och cykelbana från Partille kommun ner mot Bårhults företagspark byggs även ut vilket förbättrar möjligheterna för cykelpendling. Utvecklingen ger utrymme för ökat reseunderlag för kollektivtrafik. Med hänsyn till närliggande bostäder inom både Härryda och Partille kommun finns även möjlighet att förstärka serviceutbudet i samband med planerad verksamhetsutveckling.*

Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur

Planområdet för Link40 berör grönkilen Delsjön-Härskogenkilen som utgör en av de utpekade grönkilarna i Göteborgsregionen. De gröna kilarna ska bidra till Göteborgsregionens attraktionskraft genom bland annat rikt friluftsliv, rekreation, biologisk mångfald och lokala klimat- och miljöförbättrare. Grönkilen Delsjön-Härskogenkilen omfattar ett cirka fem mil långt, sammanhängande grönområde som sträcker sig från Göteborg och österut mot Alingsås.

Från Länsstyrelsen, Göteborgsregionen GR och angränsande grannkommuner önskas förtydligande kring projektets påverkan på de ekologiska funktionerna i grön kilen. I yttrandena lyfts även synpunkter om att projektet motverkar politiska överenskommelserna i Hållbar tillväxt samt Strukturbild för Göteborgsregionen. Naturskyddsföreningen bedömer att biologisk mångfald, fungerande ekosystem och landskapsekologi är grundläggande för hållbar utveckling, vilket riskerar att motverkas av föreslagen exploatering. Även från allmänheten och närboende lyfts oro för exploaterings påverkan på växt och djurliv. Vikten av att bevara våtmark och orörda området framhålls och bedömningen är att exploateringen kommer att ge stor negativ påverkan på all fauna och flora. Bredden på det gröna stråket, konsekvenserna för växt och djurliv samt friluftslivet intresse bedöms kräva vidare utredning. Länsstyrelsen framhåller att de kumulativa effekterna från aktuell detaljplan samt detaljplanen för Håltås 1:8 behöver hanteras. Detta med utgångspunkt i att detaljplanerna sammantaget bedöms ge betydande negativa konsekvenser på flera värden i den gröna kilen.

Kommunens kommentarer - Gröna kilen

Planområdet ingår i grönkilen Delsjön-Härskogenkilen som utgör en av de utpekade grönkilarna i Göteborgsregionen. I ett mer lokalt perspektiv utgör Bråta-Djupedalslänken en vital ekologisk vilt- och våtmarkslänk mellan Bråtaområdet i sydväst och Madernaområdet i nordost.

Till detaljplan för Link 40 har ett antal utredningar och en miljökonsekvensbeskrivning upprättats för att belysa och bedöma påverkan på grönkilen och spridningskorridoren. Detaljplanen bedöms innebära att den viktigaste ekologiska kontakten mellan dessa naturområden sparas genom att spridningskorridoren i norr, Bråta-Djupedalslänken, kvarstår. Samtidigt innebär bebyggelsen i ett mer övergripande perspektiv att de ekologiska spridningsmöjligheterna minskar, och att området framöver blir mer sårbart med avseende på de spridningsmöjligheterna när dessa koncentreras till en enskild spridningskorridor omgiven av bebyggelse.

Kommunens utveckling genom pågående detaljplaner (projekt Link 40 och Renova) är ett ansvarstagande och bidrag till den gröna omställningen med fossilfria och minskat antal transporter in till staden Göteborg. Med detaljplaneprojektet Link40 och initiativet Gothenburg Green City Zone är det tänkt att skapas förutsättningar för att testa och utveckla framtidens utsläppsfria transportsystem med hjälp av ny teknik i både fordon och infrastruktur. Detta för att bland annat minska antalet transporter till Göteborg. Renovas utvecklingsplaner på Fläskebo avfallsanläggning omfattar bland annat att utveckla bättre förutsättningar för cirkulär hantering, rening och återanvändning av restmaterial i syfte att minska de totala avfallsvolymer som kräver långvarig slutdeponering för hela Göteborgsregionen.

Genom aktuell planläggning tar Härryda kommun bland annat ansvar för att möjliggöra för en ökad grön omställning inom regionen – och för en mer hållbar och samlad avfallshantering och deponering av regionens miljöfarliga restprodukter. Kommunen möjliggör också en fortsatt stark och hållbar regiontillväxt – och bidrar fortsatt till ett rörligt friluftsliv och välfungerande ekologiska samband.

I planförslaget har en påverkan på den delen av den gröna kilen som planförslagen berör bedömts. För att säkerställa att området fortsatt fungerar som en ekologisk

spridningskorridor och att dess funktion kvarstår, har ett antal åtgärder presenterats i planarbetet (se nedan). Kommunens samlade bedömning är att de positiva regionala effekterna som planförslagen innebär väger tyngre än planförslagets påverkan på den gröna kilen inom aktuellt planområde.

Hur den gröna kilen kommer påverkas genom en fortsatt exploatering kan och ska inte belysas i en eller två enskilda detaljplaner. Hur den gröna kilen påverkas i ett större sammanhang och genom en fortsatt exploatering behöver därför belysas på en kommunövergripande nivå i arbetet med kommunens nya översiktsplan. Kommunstyrelsen har 2024-01-29 (Dnr - 2017KS1014 011) beslutat om Ställningstagande gröna stråk och samband i del av Delsjön-Härskogen. Härryda kommun konstaterar att GR:s strukturbild är utdaterad och att den bör revideras. Kommunen anser att det finns ett stort behov av en regionalt uppdaterad strukturbild där man likt Stockholmsregionen bland annat definierar och beskriver olika gröna stråk och samband inom sammanhängande grönstrukturer i regionen. Ett tydligt och brett politiskt ställningstagande är viktigt för regionens och kommunens framtida utveckling.

Justeringar av planförslaget - skyddsåtgärder:

Som underlag för bedömning huruvida bevarandestatusen påverkas har även en särskild artskyddsutredning för fåglar tagits fram. Skyddsåtgärder behövs för att säkerställa att ekologisk kontinuerlig funktion (KEF) bibehålls för tjäder och talltita inom ett stråk med livsmiljöer mellan området öster respektive väster om planområdet och för att säkerställa att delpopulationerna som finns i den gröna kilens västra del inte får sämre bevarandestatus. Utifrån inkomna synpunkter och kompletterande artskyddsutredningar samt studier av konnektiviteten i landskapet föreslås följande justeringar av planförslaget:

- Bredden på den gröna kilen och naturmarken utökas, från 130 till 175 meter (avstånd till kvartersgräns). Avståndet mellan byggnader utökas med från 150 till 180 meter. Justeringen innebär att verksamhetsmarken minskas i det smalaste partiet, för att minska släntintrång inom naturmarken. Åtgärden gör att en större del av platån ovanför dalgången sparas (ca 55 meter), vilket ger en större buffertzona för viltet och är en del av skyddsåtgärderna för tjäder. Ändringen innebär att en större del av befintlig vegetation kan sparas vilket bidrar till en avskärmande effekt för befintliga bostäder i norr.
- Utökning av naturmarken sker även på den östra sidan av väg 535 där del av föreslagen bostadsbebyggelsen tas bort för att skapa en bredare passage mot angränsande naturmark. Befintliga padelbana, fastigheten Gökskula 3:32 förvärfvas och planläggs som NATUR-mark. Härmed säkras en bredare grön passage, utan störning från mänsklig aktivitet.

Som del av utformningen för att säkra den gröna kilen funktion regleras i detaljplanen att:

- Grönstråkets bredd säkerställs med ett avstånd på minst 175 meter i det smalaste partiet. Avstånd till kvartersgräns omfattar både aktuellt planområde och anslutande naturmark i Partille kommun.
- Grönstråket närmast föreslagen industriområde består av en ca 55 meter bred platå som övergår i en uppfyllt slänt. För att skapa en naturlig övergång och skärma av kvartersmark från naturområdet införs bestämmelse om att slänten ska återplanteras.
- Dalgången Djupedalen i norr planläggs som naturmark. I grönstråket bevaras därmed utpekade naturvärdesobjekt och småvatten för groddjur. Höjdskillnaden mellan verksamhetsområdet och dalgången bidrar till att dämpa störning i form av buller, ljus och rörelser samt avskärma dalgången från mänsklig aktivitet.
- Inom naturmarken föreslås skyddsåtgärder för att minska påverkan på olika djurgrupper samt stärka grönstråkets funktion som spridningskorridor, så som anläggande av dagvattendammar, faunadepåer, återplantering, fågelholkar m.m. Åtgärderna sammanställs i ett PM Skötsel- och skyddsåtgärder. Del av åtgärderna

säkerställs genom planbestämmelser, och en del kommer ingå i det exploateringsavtal som tecknas i samband med ett antagande av detaljplanen.

Kommunens bedömning är att föreslagen utformning beaktat angivna värden i den gröna kilen. Ett grönstråk i och kring dalgången Djupedalen i norr planläggs som naturmark för att fortsatt säkerställa områdets funktion som en del i regional grön kil. Stråket bedöms ha en bredd som säkerställer att det även fortsättningsvis kan utnyttjas främst som spridningskorridor för växt och djurliv. Till grönstråket föreslås ett viltvarningssystem som skapar förutsättningar för större däggdjur att röra sig genom planområdet och över väg 535.

Kommunens kommentarer – spridningsfunktionen för växt- och djurlivet

Som en del av planarbetet har natur- och artinventeringar genomförts. Efter samrådet har kompletterande inventeringar genomförts för fladdermöss och nattskärria. Synpunkter från Naturskyddsföreningen avseende klockgentiana, alkonblåvinge, bivråk, tjäder, hasselsnok och groddjur har även beaktats och underlagen kompletterats inför granskning. Samtliga bedömningar har tagit hänsyn till aktuella exploatering samt Renovas utvecklingsplaner (Håltås 1:8) och hanterat de kumulativa effekterna av att skogsmarken söder om planområdet tas i anspråk för berguttag/deponi.

Med utgångspunkt i områdets funktion som spridningskorridor har den framtida exploaterings sammantagna påverkan på fåglar, groddjur, fladdermöss och fjärilar analyserats. Utöver detta har även en utredning kring barriäreffekterna för större däggdjur tagits fram. Den samlade bedömningen från kompletterande utredningar är att:

- Fåglar – Konsekvenserna för de fågelarter som använder området som livsmiljö eller som spridningskorridor bli måttligt negativa utifrån föreslagen exploatering. Konsekvenserna beror på om föreslagna åtgärder vidtas för att reducera negativa effekter. Spridningsmöjligheterna bedöms minska generellt men lokala populationer i skogsområden i nordost kommer sannolikt även i fortsättningen kunna ha kontakt och ett visst utbyte med populationer i sydväst. Förekomsten av tjäder och talltita i Bråtaskogens naturreservat samt i reservatets omgivande skogsmiljöer riskerar att minska på grund av exploateringen om inga skyddsåtgärder vidtas.
- Groddjur – Konsekvenserna för groddjur blir små utifrån föreslagen planskiss. Det kommer fortsatt finnas en funktionell spridningskorridor för groddjur mellan områden i nordöst (mot Tahult) och sydväst (Bråtaskogen) om Link 40.
- Alkonblåvinge – Det bedöms inte bli några konsekvenser för alkonblåvinge eftersom exploateringen inte bedöms påverka växtplatser för klockgentiana och potentialen att fungera som framtida spridningskorridor kvarstår.
- Fladdermöss - Sammantaget bedöms konsekvenserna för fladdermöss bli små utifrån föreslagen planskiss. Det kommer sannolikt finnas en funktionell spridningskorridor för fladdermöss även efter föreslagen exploatering men av lägre omfattning och kvalitet än i dagsläget.
- Storrilt - Den samlade bedömningen är att exploateringen inte står i konflikt med att kunna dämpa barriärpåverkan och fragmenteringen genom etablering. Det möjliggör viltrörelser för förekommande individer av större klövvilt enligt redovisade effektområden.

Artskyddsutredning fåglar

Förbud enligt artskyddsförordningen bedöms utlösas om inte anpassningar och skyddsåtgärder enligt genomförs för talltita och tjäder. Utan anpassningar och skyddsåtgärder bedöms gränsen för störning överskridas och leda till att förbud riskerar att utlösas enligt § 4 punkt 4 i artskyddsförordningen. Skyddsåtgärder behövs för att säkerställa att ekologisk kontinuerlig funktion (KEF) bibehålls för tjäder och talltita inom ett stråk med livsmiljöer mellan området öster respektive väster om planområdet och för att säkerställa att delpopulationerna som finns i den gröna kilens västra del inte får sämre bevarandestatus. De genomförda utredningarna har inte identifierat några spår av att tjäder nyttjar planområdet i nämnvärd omfattning. Planförslaget har justerat utifrån föreslagna åtgärder, se ovan.

Viltpassage- större däggdjur

En viltpassage i plan säkerställs för att säkra spridningsmöjligheterna för större däggdjur:

- Viltpassagen flyttas och placeras i anslutningen till området där Gamla Prästvågen stängs. Planpassagen flyttats 230 m norrut, jämfört med TRV:s planerade lokaliseringen. Det innebär att viltpassagen är placerad närmre en utpekad permanent ledlinje, vilket troligen stärker dess funktion som viltpassage.
- Placering och utformning stäms av i dialog med Trafikverket och översyn har gjorts av plangränser föra att säkra att detaljplanen inte kommer i konflikt med kommande vägplan. I samban med översyn föreslås en dragning av gång- och cykelbanan på utsidan av viltpassagen, utmed väg 535.
- Föreslagna anpassningar vid padelbanan som ger en breddad passage, restriktioner avseende buller och belysning samt avskärmande åtgärder i form av släntplantering bedöms att korridoren är tillräckligt bred för att kunna fungera tillfredsställande för större däggdjur/storvilt att vilja röra sig och nyttja viltpassagen i plan.

Trafikverket anger i sitt yttrande att faunapassagen ska ses som en kortsiktig lösning.

Trafikverket poängterar även att studerad lösning med faunabro väg 535 inte ska omöjliggöras av den föreslagna exploateringen. Som en del av planarbetet har därför en genomförbarhetsstudie för en landskapsbro i samma läge som planerad viltpassage i plan utretts. Plangränserna har även justerats för att inte omöjliggöra detta förslag som en mer långsiktig lösning.

Trafik övergripande vägnät

Projektet medför ökad trafikbelastning på det övergripande vägnätet. Flertalet synpunkter berör frågor kring nuvarande kapacitetsproblem på Rv 40 och väg 535 och många lyfter behov av kompletterande infrastruktursatsningar för att hantera tillkommande trafik. Trafikverket anger att ökad trafik gör att ställningstagande i ÅVS Tvärförbindelse E20 – väg 40 kan behöva ses över. Partille kommun/GR/Mossvägen samfällighet/Öjersjöinitiativet framhåller att planförslaget påverkan på väg 535 Landvettervägen, behöver förtydligas. Kompletterande dialog mellan Härryda kommun och Trafikverket önskas. Göteborgs Stad påpekar att RV 40 är ett stråk med kapacitetsproblem samt framhåller att nya etableringar bör verka för ett mer hållbart resande. Bristande framkomlighet och ökade kapacitetsproblem framhålls även av närboende i både Härryda och Partille kommun. Som synpunkt framförs även önskemål kring ökad kollektivtrafik.

Vägplan och åtgärder i anslutning till planområdet, väg 535

För att hantera tillkommande trafik på väg 535 föreslås ett antal trafikåtgärder i anslutning till planområdet. De planerade åtgärderna på väg 535 med direkt koppling till planområdet ingår inte i detaljplanen utan kräver en separat vägplan. Arbetet med att upprätta vägplan och åtgärder inom Trafikverkets vägnät säkerställs genom avtal mellan Härryda kommun och Trafikverket. Avtalet ska reglera finansiering och planprocess (åtgärdsval, formell planläggning enligt väglagen) samt genomförande, drift, underhåll och ägande. Kostnader för nödvändiga åtgärder förutsätts täckas av exploatören genom exploateringsbidrag och åtagandena i medfinansieringsavtalet kommer att överföras till exploatören genom exploateringsavtalet.

Vad gäller åtgärder på väg 535 har avstämning skett med Trafikverket avseende utformning och placering av gång- och cykelväg, viltpassage samt hållplatsläge. Aktuellt trafikförslag har reviderats och detaljplanens plangrän justeras så att åtgärderna inryms inom vägområdet. Vägplanen för väg 535 förslås inrymma följande åtgärder:

- Ny anslutning i form av cirkulationsplats anläggs, vid den nya anslutningen avsätts även utrymme för hållplatsläge.
- I planförslaget åtgärdas den mest kritiska sträckan av väg 535. Sträckan norr om cirkulationen fram till Gamla Prästvågen breddas upp och får mittseparering vilket

ökar trafiksäkerheten för motorfordonstrafiken. Söder om cirkulationen byggs vägen ut med 2+1.

- Gång- och cykelbana byggs ut längs med väg 535 från Partilles kommungräns ner till Bårhults företagspark. Dragningen av gång- och cykelbanan har justerats efter samrådet så att stäckningen dras i en mer gen sträckning utmed 535 och på utsidan av det nya viltvarningssystemet.
- Trafikverket genomför byggnationen av ett viltvarningssystem på väg 535 med en placering centralt i planområdet. Syftet med viltpassagen är att säkra passager för vilt och förbättra trafikflödet utmed väg 535 för ökad trafiksäkerhet. I samband med ett genomförande av detaljplanen flyttas viltpassagen ca 230 meter norrut.

Övergripande trafikåtgärder - Rv 40 och väg 535

Planområdets trafikallsträng kommer även att medföra belastning på det övergripande vägnätet. Av genomförda trafikanalyser kan konstateras att närliggande cirkulationer får en högre belastning. Detta ger en påverkan under maxtimmen vilket beror på att trafikflödena i nord-sydlig riktning blir så pass höga så att trafik från de mindre trafikerade anslutningarna har svårt att komma ut i cirkulationen. Kapaciteten i växlingssträckan mellan Rv 40/27 och påfartsramp mot öster är redan med dagens trafikflöden hårt utnyttjad. Baserat på 2040 års trafikflöden blir växlingssträckan överbelastad under eftermiddagens maxtimmen. Denna slutsats ligger i linje med Trafikverkets analyser som anger att sträckan österut mellan Bårhultsmotet och Landvettermotet riskerar att få kapacitetsbrister till följd av framtida trafikökningar. Sträckan österut mellan Bårhultsmotet och Landvettermotet är i dagsläget tvåfältig. Det är inte Bårhultsmotets utformning som ger den otillräckliga kapaciteten i påfarten utan det är att Rv 40/27 har för få körfält.

Trafikverket genomförde 2018 en åtgärdsvalsstudie för väg 535. Studien visar att cirkulationsplatsen i korsningen Nya Öjersjövägen/väg 535 behöver byggas ut till tvåfältighet för att klara 2040 års prognosticerade trafiknivåer. Givet att cirkulationsplatsen byggs ut visar analyserna att det även finns kapacitet för trafikallsträngen från planområdet.

Den befintliga cirkulationsplatsen Fläskebovägen/väg 535/Gamla Partillevägen har kapacitet för de framtida trafikmängderna på väg 535 i båda riktningar samt för Gamla Partillevägen. Däremot är kapaciteten otillräcklig för Fläskebovägens tillfart. Som åtgärd för att öka kapaciteten och få önskvärd framkomlighet är att bygga ut cirkulationen med ytterligare ett körfält på Fläskebovägens tillfart mot cirkulationen. Området är delvis planlagt som allmän platsmark GENOMFART, Detaljplan för del av Bårhult 1:112 mfl, laga kraft 2015-04-08 och kommunen är markägare.

Utifrån framtagna trafikutredningar kan konstateras att den generella trafikökningen fram till 2040 redan i dagsläget medför behov av förstärkningsåtgärder på väg 535, vilket identifierats av Trafikverket i pågående ÅVS Tvärförbindelse E20 – väg 40 (2018, TRV 2017/117972). Även för Bårhultsmotet och väg 40 finns identifierat behov av förbättringsåtgärder i form av breddning av väg 40 med busskörfält på sträckan mellan Delsjömotet och Mölnlyckemotet, och att vid Bårhultsmotet anläggs pendelparkering och hållplatser vid avfartsramp från Göteborg och påfartsramp mot Göteborg. Trafikverket har meddelat att det kan behöva göras en översyn av aktuella åtgärder kopplat till pågående arbete med ÅVS Tvärförbindelse E20 – väg 40 samt ställningstagande kopplade till ÅVS väg 40 Kallebäcksmotet–Grandalsmotet.

Godshub och kollektivtrafik

Det nya området har projektnamnet Link40. En avsiktsförklaring har tecknats 2022-03-29 med Business Region Göteborg om att göra Link40 till en del av Gothenburg Green City Zone. Utgångspunkten för samverkan är att möjliggöra en regional gods- och logistikhubb, med syfte att effektivisera transporter till städer och tätorter. Detta genom att främja

möjligheten till samlastning, skapa en ökad yteffektivitet och genom olika elektrifieringslösningar bidra till att nå målet om nollutsläpp i regionen.

Utbyggnad av gång- och cykelbana utmed väg 535 och huvudgatorna i området förbättrar tillgänglighet och säkerheten för oskyddade trafikanter. Planområdet får även förbättrad tillgänglighet genom att en busshållplats anläggs i anslutning till cirkulationsplatsen på väg 535. Exploateringen bidrar till ökar reseunderlag och placeringen ger boende och verksamma möjlighet att nyttja kollektivtrafiken.

Trafik – Gamla Prästvägen

De boende inom Gökskullaområdet har framfört oro för att föreslagen byggnation medför risk för ökad trafik genom området. Gamla Prästvägen är av karaktär mindre lokalgata och bedöms inte tåla mer trafik än vad den har idag, då många fordon dessutom håller höga hastigheter. Det finns också många oskyddade trafikanter längs med vägen samt barn och ryttare. Befintliga bostäder längs med vägen kommer att störas väldigt mycket på grund av den ökade trafiken. Landvetter vägförening har även framfört synpunkter att de inom sina stadgar inte har möjlighet att sköta föreslagen gång- och cykelbana utmed Gamla Prästvägen.

Kommunens kommentarer:

Med utgångspunkt i framförda synpunkter föreslås följande justeringar av planförslaget:

- *Gamla Prästvägen stängs av för genomfartstrafik i anslutning till Gökskullaområdet. Möjlig vändplats för de boende inom Gökskulla bekostas av exploatören och överförs till Landvetter vägförening.*
- *Huvudmannaskapet för vägar inom planområdet Gamla Prästvägen samt angöringsgatan justeras till kommunalt huvudmannaskap. Detta innebär att Landvetter vägförening inte behöver ansvara för skötsel och underhåll av det nya vägnätet samt aktuell gång- och cykelbana.*
- *Gamla Prästvägen breddas och byggs ut med gång- och cykelväg hela vägen fram till Gökskullaområdet.*
- *Utrymme säkras även för vägdike inom aktuellt vägområde.*

Påverkan Natura 2000 och säkerställande av dagvatten/MKN Vatten

Synpunkter framförs om att projektet riskerar att påverka närliggande naturområde Bråtaskogen och Natura 2000-område till följd av ökad andel hårdgjorda ytor och förändringar av vattenflöden. Länsstyrelsen önskar förtydligande kring kvalitetsfaktorerna för samtliga vattenförekomster som kan komma att påverkas av exploateringen. De önskar även förtydligande kring hantering och påverkan i samband med 10-års regn. Länsstyrelsen bedömer även att underlagen behöver redovisas hur man ska säkerställa att ingen negativ påverkan sker på MKN vatten i samband med anläggningsskedet. De kumulativa effekter som kan komma av en utbyggnad av området tillsammans med detaljplan Håltås 1:8 kopplat till påverkan på MKN Vatten behöver redovisas. Synpunkter framförs om att planområdet ligger inom sekundär zon för vattenskyddsområdet Rådasjön och Norra Långevattnet.

Kommunens kommentarer:

Dagvatten- och skyfallsutredningen har justerats och kompletterats avseende de kumulativa effekterna tillsammans med Renovas planerade verksamhet (Håltås 1:8) samt utifrån att planområdet ingår i kommunalt verksamhetsområde för dagvatten.

För att minimera miljöpåverkan föreslås rening i flera steg med krossdiken, underjordiska makadammagasin och slutgiltig rening i dagvattendammar. Nedströms områden (naturreservat Bråtaskogen och Natura 2000-området Maderna-Haketjärn) bedöms inte påverkas negativt om de i dagvattenutredningen föreslagna anläggningarna byggs.

En viktig del för att minimera påverkan på närliggande recipienter är att föreslagna dagvattenanläggningar sköts och underhålls korrekt. För att säkra skötsel och genomförande avses samtliga dagvattendammar ingå i det kommunala verksamhetsområdet för VA/dagvatten. Detta innebär att kommunen kommer ansvara för skötsel och underhåll av dagvattendammarna. För fastighetsägare/verksamhetsutövare kommer reningskrav (genom avtal) ställas inför påkopplande av kommunal ledning för att säkerställa att rening sker på kvartersmark inför vidare biologisk rening i kommunal dagvattendamm. Planbestämmelse på plankarta säkerställer att erforderliga fördröjnings- och reningsvolymerna anläggs inom kvartersmarken. Föreslagna reningsanläggningar inom kvartersmarken skapar även stora fördröjningsvolymerna, inom både kvartersmark och allmän platsmark säkras fördröjningsvolymerna med kapacitet att fördröja mer än 30-årsregn.

- Dammarna planläggs som allmän platsmark, NATUR, damm₁ och ingår i kommunalt huvudmannskap för dagvatten. Kommunens åtkomst till dammarna säkras via servitut.
- Dammarnas storlek har utökats för att säkra att enbart dagvattendammarna har en fördröjningsvolym motsvarande ett 10-årsflöde.
- Reningskrav ställs, genom avtal och planbestämmelse, på fastighetsägare/verksamhetsutövare.
- Planbestämmelse n² säkerställer att fördröjnings- och reningsanläggningar uppförs på kvartersmark samt att dessa anläggningar avleds till en kommunal dagvattendamm.

I planarbetet har ingått att hantera närliggande naturområde Bråtaskogen i väster och Maderna- Haketjärn i öster som utgör Natura 2000-område. Exploateringen medför inga fysiska ingrepp i Natura 2000-området. Placering av aktuella dagvattenanläggningar och utflöden har skett med beaktande av befintliga avrinningsområden. Med de åtgärder som föreslås kopplat till dagvattenhanteringen under bygg- och driftsfasen kan utbyggnaden genomföras med obetydlig dagvattenpåverkan på Natura 2000-området. Konsekvenserna på området och dess skyddsvärda naturtyper bedöms som obetydliga. Planområdets försämrade ekologiska funktion bedöms ge små negativa konsekvenser för det skyddade naturområdena.

Efter samrådet har även en kompletterande utredning avseende detaljplanens miljöpåverkan under anläggningsskedet tagits fram. I denna anges åtgärder för att hantera konsekvenser av spräng- och anläggningsarbetet. Med de åtgärder som föreslås kopplat till dagvattenhanteringen under drifts- och anläggningsfasen bedöms utbyggnaden kunna genomföras utan ökade flöden eller ökad föroreningsbelastning via dagvatten till Natura 2000-området. Konsekvenserna på Natura 2000-området och dess skyddsvärda naturtyper bedöms som obetydliga.

Planområdena ligger inom sekundär zon för vattenskyddsområdet Rådasjön och Norra Långevattnet. Aktuella verksamheter bedöms inte vara miljöfarliga verksamheter, däremot kan vissa skyddsåtgärder i genomförandeskedet bli aktuella för att säkerställa att skyddsåtgärder inom den sekundära skyddszonen säkerställs.

Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer

Flertalet synpunkter från samrådet rör oro från närboende kring störningspåverkan från planerat verksamhetsområde. De frågor som lyfts rörande verksamheternas områdespåverkan rör buller, ljuspåverkan, luft och vibrationer. Länsstyrelsen önskar förtydligande avseende hur detaljplanen kan säkra gällande riktlinjer för buller. De önskar även förtydligande avseende MKN luft, vibrationer samt lukt från Renovas utveckling.

Kommunens kommentarer:

Kommunens ställningstagande är att ett genomförande av detaljplanen med föreslagna regleringar och skyddsåtgärder kan genomföras utan risk för störningspåverkan för angränsande bostadsbebyggelse.

Buller

För planarbetet har en bullerutredning tagits fram. Bullerutredningen omfattar beräkning av ekvivalenta och maximala ljudnivåer från verksamhetsbuller från det nya logistikcentrumet och trafikbuller från närliggande vägar. Beräkningar av trafikbuller utgår från scenariot prognosår 2040.

- Bullerutredningen har förtydligats och uppdaterats efter samrådet med utgångspunkt i inkomna synpunkter från bla Länsstyrelsen.
- Kompletterande planbestämmelser avseende buller har införts på plankartan, reglering sker med hänsyn till angränsande bostadsbebyggelse samt närliggande naturområde, Bråtaskogen.

För verksamhetsbuller kan konstateras att lastgårdarna utgör den dimensionerande ljudkällan. För att säkra att aktuella riktlinjer för buller kan säkerställes krävs att lastgårdarna avskärmas. Med förslagen utformning där byggnaderna placeras för att ge avskärmade effekt beräknas riktvärden för både befintliga och nya bostäder uppnås för alla dygnsperioder. För Bråtaskogens naturreservat beräknas riktvärden för friluftsområden uppnås genom rätt av placering av lastgårdar och/eller bullerskydd. Detta gäller även för friluftsområdet vid Djupedal. För att hantera bullerpåverkan för angränsande bostäder har planbestämelsen rörande buller kompletterats. Bullernivåer i området kommer att öka men riktvärdena kommer att kunna hållas med rätt placering av lastgårdar alternativt genom kompletterande bullervallar/plank.

Aktuell etablering medför ökad trafik på väg 535, vilket påverkar aktuella bullernivåer. För befintliga bostäder, längs Partillevägen, beräknas den högsta dygnsekvivalenta ljudnivån bli 66 dBA, vilket medför överskridande av aktuella riktvärde. Enligt Miljökonsekvensbeskrivning till vägplan för väg 535, delen Åstebo Bårhult, (Trafikverket 2016) är de aktuella bostäderna bullerutsatta redan utifrån nuvarande trafikflöden. Bullerplank har satts upp för att skärma av vägljudet till de befintliga bostäderna. Beräkning av trafikbuller med och utan tillkommande trafik från planerad verksamhet i området uppgår till mellan 0–1 dBA för fastigheter längs med samtliga tillfartsvägar till logistikparken. Skillnaden anses försumbar och bedöms inte som väsentlig (mindre än 2 dB) jämfört med nollalternativet.

Luft

Med prognostiserade trafikökningar beräknas halten av kvävedioxid öka med ca 1 µg/m³ vid närmast liggande bostadshus. På motsvarande sätt ökar partikelhalten något. De minskningar som över tiden sker av utsläppen per fordonskilometer från fordonen till följd av andra drivmedel, förbättrad fordonsteknik och minskad användning av dubbdäck, beräknas kompensera för den beräknade haltökningen. Sammantaget bedöms halterna av såväl kvävedioxid som partiklar bli oförändrade jämfört med idag. Slutsatsen är att miljö kvalitetsnormerna kommer att klaras med stor marginal och även att miljö kvalitetsmålen kommer att uppnås för befintlig och planerad bostadsbebyggelse.

- Planhandlingarna förtydligas utifrån de ställningstagande som redovisas i MKB:n.

Ljus

Med utgångspunkt i att angränsande naturmark i norr utgör spridningskorridor och födosöksområde för fladdermöss föreslås som åtgärd att sänka och skärma av ljuspunkter från verksamhetsområdet.

- Planbestämmelse anger att "Ljuskäglor ska riktas nedåt och avskärmas så att direktljus inte når omgivande naturmark mot norr". Aktuella restriktioner kring belysning bedöms även medföra positiva effekter för angränsande bostadsbebyggelse i norr.

Lukt

Utifrån miljökonsekvensbeskrivning framtagen för Renovas kommande verksamhet (daterad maj 2023) kommer deras nya verksamhet inte innebära några luktstörningar då de dels inte har någon hantering av restavfall/organiskt material dels har ett villkor som innebär att verksamheten ska bedrivas så att luktstörningar förhindras.

Vibrationer

Vid genomförandet av aktuellt planförslag bedöms störningar i form av markvibrationer och -rörelser, luftstötsvågor samt risker för stenkast kunna uppkomma under etableringsfasen till följd av omfattande sprängningsarbeten, men även andra markarbeten. Enligt framtagen riskanalys finns objekt som kan beröras av vibrationer främst i områdets östra delar, för vilka restriktioner och riktvärden tagits fram för att säkerställa att inga vibrationsskador ska uppkomma. Under förutsättning att de metoder som vanligtvis används i branschen används vid planerade markarbeten inom planområdet, bedöms möjligheten att hålla framtagna restriktioner och riktvärden för vibrationer som mycket goda.

- För att hantera vibrationer i samband med anläggsskedet har ett PM Vibrationen och Riskanalys tagits fram, med riktvärden för vibrationer för angränsande byggnader samt rekommendationer för kontroller. Om framtagna restriktioner och riktvärden efterlevs bedöms inte skador på byggnader, anläggningar eller infrastruktur uppstå

Landskapsbild/områdespåverkan

Planförslaget innebär att området får en väsentligt förändrad landskapsbild. Området omvandlas från ett större sammanhängande skogsområde med vissa våtmarker till ett storskaligt verksamhetsområde. Utbyggnaden medför även förändring av befintliga marknivåer, med sprängning och fyllning. Allmänhet och boende i närområdet liksom Bohusläns museum framför synpunkter på bebyggelsen utformning och har önskemål om att förslaget justeras för att minimera den visuella påverkan. Synpunkterna gäller både verksamhetsområdet och föreslagen bostadsbebyggelse. Vad gäller verksamheterna bedöms exploateringen med föreslagna höjder och stora volymerna mot angränsande naturmark och angränsande bostadsområden medföra stor områdespåverkan. Synpunkter framförs även mot föreslagna verksamheter öster om väg 535. Verksamhetsområdet anses ligga nära föreslagna bostäder och även medföra visuell påverkan för befintliga fastigheter.

Synpunkterna rörande föreslagna bostäder rör framför allt att få en bättre anpassning, mot befintliga bostäder i Göskullaområdet. Här förordas en glesare bebyggelsestruktur där endast parhus och villor medges och tomtstorlekar som i större utsträckning anpassas till befintlig bebyggelse. Önskemål förförs även om att reglera höjderna på föreslagen bebyggelse.

Kommunens kommentarer:

För att minimera landskapspåverkan och minska verksamheternas påverkan mot närliggande bebyggelse och angränsande naturmark föreslås följande åtgärder och kompletteringar av förslaget.

Justering planförslag – verksamhetsområden

- Som underlag för bedömningar kring påverkan på landskapsbilden har kompletterande vybilder tagits fram efter samrådet. Känsliga punkter som särskilt analyserats avseende siktpåverkan är närliggande bebyggelse vid Öjersjö och Göskulla, upplevelsen från dalgången och Bråtaskogen samt vyer från väg 535. Utifrån genomförda analyser är utgångspunkten att föreslagna höglager har en nockhöjd på 40 meter. I de fall volymerna sänks till en nockhöjd på 20 meter så medför detta i flertalet fall att volymerna skymms av framförliggande skog. Av analyserna kan även konstateras att större sammanhängande volymer upplevs mer dominerande i landskapsbilden, medan variation i de delar som tillåts gå över 20

meter innebär att upplevelsen inte blir lika påtaglig. För att minska påverkan på landskapsbilden och säkra en bättre anpassning mot närliggande bebyggelse och naturmark görs en justering av höjdbestämmelserna. Anpassningen innebär att andelen höglager med nockhöjd på 40 meter minskas och reglering görs även kring största sammanhängande fasadlängd, max 50 meter, för att motverka stora sammanhängande volymer.

- För att hantera höjdskillnaderna kommer slänter att krävas mot naturmarken i norr. Utgångspunkten för att säkra en god anpassning är att slänterna ska planteras för att på sikt smälta ihop med den närliggande naturmarken. Planbestämmelse införs på plankartan.
- Planbestämmelser avseende fasadutformning kompletteras för att säkra en ändamålsenlig och väl gestaltad entré mot väg 535. Kompletterande bestämmelse införs även kring placering av lastgårdar och krav på plantering regleras mot de delar som exponeras mot väg 535.
- För verksamhetsområdet i öster säkras en byggnadsfri zon om 30 meter mellan verksamheterna och angränsande bostäder. Närmast den nya angringsgatan justerats högsta nockhöjden inom verksamhetsområdet till 11 meter för att få en bättre anpassning till närliggande bebyggelse.

Justering planförslag – bostadsbebyggelsen öster om väg 535

- För att hantera inkomna synpunkter från närboende inom Gökskullaområdet görs en justering av bostadsområdet längst i söder. Tomtstorlekarna utökas och plankartan justeras så att endast villor och parhus medges. Härmed fås en bättre anpassning mot befintlig bebyggelsestruktur.
- Justering görs även avseende bostadsbebyggelsen söder om Gamla Prästvågen, där en tätare bebyggelsestruktur medges.
- Föreslagen nockhöjd för bostadsbebyggelse justeras från 11 meter till 8 meter.

Riksintresse friluftsliv och rekreation

Länsstyrelsen bedömer att det krävs ett tydligare ställningstagande gällande om detaljplanens genomförande innebär skada på riksintresset för friluftsliv. De boende framför synpunkter på allmänhetens möjlighet att nyttja närliggande naturområde och påverkan på rekreationsområden.

Kommunens kommentarer:

I väster gränsar planområdet till Bråtaskogen vilket utgör både riksintresse för friluftslivet (Bråtaområdet) och naturreservat (Bråtaskogen) och dessa skydd överlappar delvis varandra. Riksintresset omfattar även en mindre del av aktuellt planområde i sydväst medan naturreservatet ligger i plangräns. Bråtaskogen utgör ett kuperat skogsområde med vildmarkskaraktär med höga natur- och friluftsvärden. Dessa är främst kopplade till områdets äldre barrskogar och ädellövskog med stort inslag av gamla grova träd och död ved men även till områdets olika typer av myrmarker. Dessa naturtyper kan ses som värdekärnor som är utmärkande för området. I området finns även en del kulturhistoriska värden framförallt i sydväst som stärker värdena för friluftslivet. En mindre del av riksintresset för friluftsliv sträcker sig in i planområdet. Det aktuella området är avskilt från värdekärnan och terrängförhållandena gör området saknar en tydlig visuell och tillgänglig koppling. Planområdet är idag relativt svårtillgängligt och nyttjas ytterst begränsat för friluftslivet. Utgångspunkten med att säkra delar av området för naturmark handlar främst om att säkra växt- och djurlivets tillgänglighet i spridningskorridoren. Planförslaget möjliggör dock för kopplingar ut i angränsande naturmark framför allt mot väst och Bråtaskogen. För att minimera störningspåverkan har detaljplanen justerats gällande höjder.

- Höjderna sänks till 20 meter i områdena som är närmast Bråtaskogen, den gröna kilen och bostadsområdena i norr.
- I MKB:n och planhandlingarna förtydligas detaljplanens påverkan på riksintresset.

INKOMNA YTTRANDE

LÄNSSTYRELSEN OCH ANDRA STATLIGA MYNDIGHETER

1. Länsstyrelsen, Västra Götalands län yttrande daterat 2023-07-03

Länsstyrelsen bedömer att planförslaget i sin nuvarande utformning inte kan accepteras och kommer att prövas vid ett antagandebeslut av kommunen. Kommunen behöver på ett tillfredsställande sätt lösa frågor som berör riksintresse, miljökvalitetsnormer, mellan kommunal samordning samt hälsa och säkerhet.

Till granskningsskedet behöver kommunen:

- Analysera de kumulativa effekterna denna detaljplan samt detaljplanen för Håltås 1:8 ger på värdena i den regionalt utpekade gröna kilen Delsjön-Härskogen. Sammantaget har de föreslagna etableringar betydande negativa konsekvenser på flera värden i den gröna kilen. De kumulativa effekterna, även med föreslagna åtgärder, gör att den gröna infrastrukturen i kilen bryts. Förslagen ligger därmed inte i linje med de regionala överenskommelserna.
- Tydligare ta ställning till om detaljplanens genomförande innebär skada på riksintresset för friluftsliv.
- Tydligare beskriva de vattenförekomster som kan komma att påverkas av planen tillsammans med en bedömning av planens påverkan på miljökvalitetsnormerna för vatten.
- Tydliggöra planens påverkan på luftmiljön och om det finnas risk för luktstörningar.
- Utredda om det förekommer föroreningar i fyllnadsmassorna.
- Tydliggöra risker kopplat till drivmedelstationen, skyfall och geoteknisk stabilitet.

Kommunen behöver också svara på hur de föreslagna skyddsåtgärderna kopplade till artskyddet ska säkerhetsställas samt göra en bedömning huruvida bevarandestatusen för berörda fåglar påverkas. Då planen kan innebära bortledning av grundvatten, vill Länsstyrelsen upplysa om att åtgärder som kan innebära bortledning av grundvatten är en vattenverksamhet som regleras i 11 kap miljöbalken.

Synpunkter på sådant som kan aktualisera prövning

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör hälsa / säkerhet eller riksintresse/ miljökvalitetsnormer/mellankommunala frågor måste lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan för att ett antagande inte skall prövas av Länsstyrelsen.

Motiv för bedömningen

Prövningsgrunder redovisar Länsstyrelsens synpunkter vilka ska uppfyllas för att det antagna planförslaget inte ska riskera överprövning.

Råd och synpunkter handlar om anvisningar för att planförslaget ska uppfylla lagstiftningens krav.

Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10§

Enligt 11 kap. 10 § ska Länsstyrelsen överpröva kommunens antagandebeslut av en plan eller områdesbestämmelser om dessa kan antas strida mot någon av de fem prövningsgrunderna.

- **Riksintresse** (både MB kap 3 och 4, se listan i webbgis)
- **Mellankommunala frågor och regionala förhållanden**
- **Miljökvalitetsnormer (MKN)** (MB 5 kap, luft och vatten)
- **Strandskydd** (MB 7kap)
- **Hälsa och säkerhet** (risk för olyckor, översvämning, erosion) Geoteknik

Länsstyrelsen anser att nedanstående prövningsgrunder är aktuella för föreslagen exploatering.

Mellankommunala frågor och regionala förhållanden

Påverkan på Gröna kilen Delsjön- Härskogen

Detaljplanen tar en stor yta av en av de gröna kilarna som ingår i Göteborgsregionens strukturbild, Delsjön-Härskogenskilen. Från förarbetena till 11 kap. plan och bygglagen (prop. 1985/86:1 s. 337) framgår det att bevarandet av regionalt betydelsefulla friluftsområden och större sammanhängande grönområden kan vara av regional eller mellankommunal betydelse. I de överprövningsgrunder som framgår av 11 kap 10 § punkt 2 ska Länsstyrelsen bedöma huruvida kommunala planer är förenliga med en eventuell regionplan.

I aktuellt fall utgör strukturbilden för Göteborgsregionen en sådan regionplan och planområdet ingår i Delsjön- Härskogenskilen. Länsstyrelsen befarar att detaljplanens genomförande, i det utförande som framgår av samrådsunderlaget, riskerar att påverka de ekologiska funktionerna i gröna kilen. Den fungerar idag som en spridningskorridor för växt- och djurlivet vilket tydligt framgår av det faktum att Trafikverket planerar att genomföra en rad olika faunapassageåtgärder i området under 2023–24. Den buffertzonen som lämnas i planförslaget bedöms vara för liten då den ligger i ett ravinliknande område. Den största delen av buffertzonen ligger annars inom Partille kommun, vilket kan innebära att Härryda kommun saknar rådighet över denna del.

Sett till funktionen för faunapassager så beräknas 30–40 meter vara en acceptabel bredd men då är det vanligen själva vägövergången som har studerats. De olika ingångarna till faunapassagerna behöver enligt befintliga studier vara betydligt bredare för att tillhandahålla en god funktion.

Göteborgsregionens kommunalförbund har avgett ett gemensamt samrådsyttrande för detaljplan Bråta 2:153 och detaljplan Håltås 1:8. Båda detaljplanerna är på samråd samtidigt och angränsar till varandra. Samrådsyttrande är daterat 2023-06-30 och bifogas detta yttrande. I yttrandet anger de att förslaget inte ligger i linje med de regionala politiska överenskommelserna i Hållbar tillväxt samt Strukturbild för Göteborgsregionen. Detta då etableringen ger betydande negativa konsekvenser på flera värden i den gröna kilen Delsjön-Härskogen. De kumulativa effekterna av föreslagna exploateringar riskerar att helt isolera Bråtaskogen och skulle försämra de gröna sambanden och ekosystemtjänster så som spridningsstråk för växt- och djurlivet samt för möjligheterna till friluftsliv och rekreation. Påverkan förstärks ytterligare av indirekt störning genom ljus, ljud och buller samt transporter och ökad aktivitet. Göteborgsregionen förordar att en regional analys över alternativa lokaliseringar i regionen tas fram innan detaljplanarbetet drivs vidare. Länsstyrelsen instämmer.

Kommunens kommentar

Påverkan på Gröna kilen Delsjön- Härskogen

Aktuella planeringsunderlag anger att områdets funktion som del av den gröna kilen ligger i att området är en vilt-, våtmarks- och vandringslänk och spridningsfunktion i och utmed Djupadalen mellan Bråta och Madernaområdet. Utifrån inkomna synpunkter, kompletterande artskyddsutredningar för fåglar samt studier av konnektiviteten i landskapet föreslås följande justeringar av planförslaget:

- Bredden på den gröna kilen och naturmarken utökas, från 130 till 175 meter (avstånd till kvartersgräns). Avståndet mellan byggnader utökas med från 150 till 180 meter. Justeringen innebär att verksamhetsmarken minskas i det smalaste partiet, för att minska släntintrång inom naturmarken. Åtgärden gör att en större del av platån ovanför dalgången sparas (ca 55 meter), vilket ger en större buffertzonen för viltet och är en del av skyddsåtgärderna för tjäder. Ändringen innebär att en större del av befintlig vegetation kan sparas vilket bidrar till en avskärmande effekt för befintliga bostäder i norr.*
- Utökning av naturmarken sker även på den östra sidan av väg 535 där del av föreslagna bostadsbebyggelsen tas bort för att skapa en bredare passage mot angränsande naturmark. Befintliga padelbana, fastigheten Gökskula 3:32 förvärvas och planläggs som NATUR-mark. Härmed säkras en bredare grön passage, utan störning från mänsklig aktivitet.*

Kommunens bedömning är att föreslagen utformning beaktat angivna värden i den gröna kilen. Ett grönstråk i och kring dalgången Djupedalen i norr planläggs som naturmark för att fortsatt säkerställa områdets funktion som en del i regional grön kil. Stråket bedöms ha en bredd som säkerställer att det även fortsättningsvis kan utnyttjas främst som spridningskorridor för växt och djurliv, men även för friluftslivets intressen.

Föreslaget viltvarningssystem flyttats 230 m norrut, jämfört med TRV:s planerade lokaliseringen. Det innebär att viltpassagen är placerad närmre en utpekad permanent ledlinje, vilket troligen stärker dess funktion som viltpassage. Som en del av planarbetet har därför en genomförbarhetsstudie för en landskapsbro i samma läge som planerad viltpassage i plan utretts. Plangränserna har även justerats för att inte omöjliggöra detta förslag som en mer långsiktig lösning.

Som en del av planarbetet har natur- och artinventeringar genomförts. Efter samrådet har kompletterande inventeringar genomförts för fladdermöss och nattskärria. Som underlag för bedömning huruvida bevarandestatusen påverkas har även en särskild artskyddsutredning för fåglar tagits fram. Synpunkter från Naturskyddsföreningen avseende klockgentiana, alkonblåvinge, bivräk, tjäder, hasselsnok och groddjur har även beaktats och underlagen kompletterats inför granskning. Samtliga bedömningar har tagit hänsyn till aktuella exploatering samt Renovas utvecklingsplaner (Håltås 1:8) och hanterat de kumulativa effekterna av att skogsmarken söder om planområdet tas i anspråk för berguttag/deponi.

Se även kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie", "Mellankommunala frågor" och "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur".

Riksintresse - Friluftsliv

Det behöver göras ett tydligare ställningstagande gällande om detaljplanens genomförande innebär skada på riksintresset för friluftsliv eller inte. Planområdet ligger till viss del inom riksintresseområdet och det behöver åtminstone övervägas om en större buffertzona utan bebyggelse ska tillämpas i planens västra del. I miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) görs slutsatsen att påverkan på landskapsbilden blir stor, det är svårt att utifrån detta utesluta att detaljplanen inte innebär skada på riksintresset.

Kommunens kommentarer:

I väster gränsar planområdet till Bråtaskogen vilket utgör både ett riksintresse för friluftslivet (Bråtaområdet) och ett naturreservat (Bråtaskogen) och dessa skydd överlappar delvis varandra. Riksintresset omfattar även en mindre del av aktuellt planområde i sydväst medan naturreservatet ligger i plangräns. Bråtaskogen utgör ett kuperat skogsområde med vildmarkskaraktär med höga natur- och friluftsvärden. Dessa är främst kopplade till områdets äldre barrskogar och ädellövskog med stort inslag av gamla grova träd och död ved men även till områdets olika typer av myrmarker. Dessa naturtyper kan ses som värdekärnor som är utmärkande för området. I området finns även en del kulturhistoriska värden framförallt i sydväst som stärker värdena för friluftslivet. En mindre del av riksintresset för friluftsliv sträcker sig in i planområdet. Det aktuella området är avskilt från värdekärnan och terrängförhållandena gör området saknar en tydlig visuell och tillgänglig koppling.

För att minimera störningspåverkan har detaljplanen justerats gällande höjder.

- Höjderna sänks till 20 meter i områdena som är närmast Bråtaskogen, den gröna kilen och bostadsområdena i norr.*
- I MKB:n och planhandlingarna förtydligas detaljplanens påverkan på riksintresset.*

Natura 2000 Maderna-Haketjärn

Vad gäller driftsfasen så svarar de utredningar som ligger till grund för samrådet i stor utsträckning på förväntad påverkan på Natura 2000-området. Länsstyrelsen delar uppfattningen att det främst är dagvattenfrågan som kan innebära att tillstånd enligt 7 kap 28 aktualiseras. Utifrån det underlag som finns kan Länsstyrelsen inte bedöma huruvida tillstånd enligt 7 kap 28 § miljöbalken krävs. Det som framför allt är oklart är hur de omfattande anläggningsarbetena som krävs för att genomföra detaljplanen påverkar miljön i Natura 2000-området. Det finns ett tydligt kontrollprogramsförfarande vid drift men det saknas relevant beskrivning av skyddsåtgärder under anläggningsfasen. MKB behöver därför kompletteras gällande Natura 2000 på ett sätt som motsvarar ett samråd enligt 6 kapitlet miljöbalken inför ansökan om Natura 2000-tillstånd.

Kommunens kommentar

Natura 2000 Maderna-Haketjärn

Anläggande- och genomförandeskedet studeras för att säkerställa att detaljplanen kan genomföras utan negativ påverkan på kringområdet (fokus Natura 2000 och känsliga naturmiljöer). Avsikten är att säkra rekommendationer av skyddsåtgärder under anläggningsfasen, kontrollprogramsförfarande för driftsfasen samt eventuella behov av kompensationsåtgärder. Utredningen utgöra underlag för MKB:ns ställningstagande gällande Natura 2000.

Detaljplanen innebär sprängning- och markarbete i samband med genomförande. En kompletterande utredning för att klarlägga miljöeffekterna under anläggningsfasen har tagits fram efter att samrådet. I utredningen beskrivs planen på etappvis uppförande, sprängningsarbetenas påverkan avseende kväve/ammoniak och grumling/partiklar, grundvattenpåverkan samt byggbuller. De åtgärder och egenkontroller som avses utföras beskrivs.

Utbyggnaden av Link 40-området planeras att pågå i tre etapper under ca 2 års tid. Massbalansen inom området innebär att transportbehoven av krossmaterial minimeras. Det kan antas att ju färre fordonsrörelser som sker under byggtiden desto mindre miljöstörande ämnen genereras i luft och mark. Dammar/sedimentcontainers kommer att prioriteras i uppförandet av dagvattenanläggningar.

Mot bakgrund av ovanstående resonemang görs bedömningen att den kväveökning som eventuellt genereras till följd av sprängningsarbetena inte påverkar nedströms naturmiljö negativt. Beträffande de partikelbundna miljöstörande ämnena som kan uppkomma under anläggningsskedet innebär sedimentationsbassänger/containers och framledes övriga färdigställda anläggningar att tillräcklig rening möjliggörs.

Eventuellt behov av grundvattenbortledning som kan uppstå i byggskede bedöms inte utgöra någon negativ påverkan på grundvattennivåer eller flöden på nedströms belägna Natura-2000-området och heller ingen risk för försämring av, eller förutsättningar för att nå, MKN för vatten.

Avseende byggbuller under genomförandeskedet av detaljplanen ska riktvärdena i Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser följas för att minska störningar.

Slutsatsen är att planen kan genomföras utan negativ påverkan på Natura 2000-området eller andra närliggande känsliga naturmiljöer. Uppföljning av åtgärder under anläggningsskedet följs upp och kontrolleras av Miljöförvaltningen på kommunen i samband med marklov och anmälan enligt 4 kap. 6 §, verksamhetskod 10.50, i MPF

Miljökvalitetsnormer (MKN) för vatten

Till planbeskrivningen behöver det läggas en tydligare beskrivning av de vattenförekomster som kan komma att påverkas av planen tillsammans med en bedömning av planens påverkan på MKN för vatten.

Vid exploateringen tillåts vissa förorenande ämnen öka ut från planområdet, bland annat tot-P. Rådasjön har en utpekad påverkanskälla som är urban markanvändning där en ökning av tot-P kan riskera att sänka vattenförekomstens status. Ett tydligare resonemang kopplat till mängdökningen behöver därför föras kring varför detta skulle vara acceptabelt. På samma sätt har Sävån risk för sänkt status kopplat till BaP vilken enligt undersökningarna ökar ut från området. För Kåbäcken finns också dokumenterad förekomst av PAHer. Generellt behöver en tydligare diskussion föras kopplat till kvalitetsfaktorerna för samtliga vattenförekomster som kan komma att påverkas av exploateringen.

I underlaget har angetts att flöden till kringliggande områden inte kommer att öka upp till ett 10-års regn ut från planområdet. Länsstyrelsen anser inte att det är tydligt angivet i underlaget att detta har beräknats. Utgångspunkten för beräkningar bör dessutom vara vilken fördröjning som behövs för att inte skada nedströms liggande skyddsvärda områden. Det är inte fastställt att nuvarande utformning inte leder till ett ökat flöde och som en följd skada på kringliggande områden.

I nuvarande plankarta anges planbestämmelse n1 som "dagvattendamm får anordnas". Länsstyrelsen anser att det i det aktuella fallet ska finnas planbestämmelser som säkerställer att en erforderlig dagvattenhantering ska anordnas på platsen. Vidare ska motiveras hur det säkerställs att dagvattenlösningarna underhålls. Det behöver tydliggöras hur dagvatten ska släppas från dagvattendammarna. Det är kuperat i områdena nedströms dem enligt plankartan och med nuvarande utformning finns risken att det skapas konstgjorda vattendrag som får en negativ påverkan på nedströms liggande områden. Då nuvarande utformning lämnar 150 meter, som smalast, för viltpassage behöver det säkerställas att nya vattendrag och vattensamlingar inte orsakar ytterligare hinder för djur att röra sig i området. Kommer vatten som rinner från dagvattendammarna att kunna transportera sig vidare i tillräckligt stor grad? Så som vatten från området avrinner idag sker det utspritt över en stor yta och Länsstyrelsen vill få förtydligat vilka effekter det kan få att koncentrera dagvattnet till ett mindre antal specifika punkter.

I underlaget redovisas att delflöde som innan exploatering avrunnit mot Natura2000-området ska ledas mot Bråtaskogen. Om så ska genomföras behöver det redovisas att detta inte kan leda till någon påverkan på några nedströms liggande intressen. Om inte detta kan visas på ett tillräckligt sätt bör fördelningen mellan avrinningsområdena inte ändras efter exploateringen. Det behöver också i handlingarna redovisas hur man ska säkerställa att ingen negativ påverkan sker på MKN vatten i samband med anläggningsskedet.

Kommunens kommentarer

Miljökvalitetsnormer (MKN) för vatten

Detaljplanens påverkan på nedströms recipienter är beskrivna mer i detalj i den till detaljplanen tillhörande dagvattenutredningen. Med utgångspunkt i att exploateringen medför byggnation inom naturmark krävs rening och fördröjning av dagvattnet innan det släpps ut i naturmarken. Förslag till åtgärder redovisas i dagvattenutredningen och ytor för dagvattendamm samt dagvattenanläggningar på kvartermark regleras med bestämmelser på plankartan. Med föreslagen rening sänks föroreningsmängder för åtta av de elva undersökta ämnena i de båda avrinningsområdena jämfört med nuläget. De mängdökningar som sker är låga. Halterna för samtliga undersökta ämnen fränsett kväve sjunker jämfört med nuläget.

Planområdet avser att ingå i kommunalt verksamhetsområde för dagvatten.

Dagvattendammarna inom planområdet planläggs som allmän platsmark och avser att

underhållas av kommunen. Dammarnas reglervolymer har dessutom uppdimensionerats jämfört med samrådsförslaget för att säkerställa fördröjningsvolymer motsvarande samtliga varaktigheter vid ett 10-årsregn enbart i dagvattendammarna. Dammarnas utbredning har tagits fram med utgångspunkt i kommunens riktlinjer för utformning av dagvattendammar och tillräckliga ytor säkerställs på plankartan (med bestämmelse damm₁). För kvartersmarken säkerställs, både via planbestämmelse och avtal, att dagvattenanläggningar med tillräcklig reningsgrad uppförs. På plankartan finns bestämmelse om att renings- och fördröjningsvolymer ska uppföras inom kvartersmark, samt att dessa ska avledas till en kommunal dagvattendamm (bestämmelse n₂). Framtagna planbestämmelser och avtal utgår från att säkerställa reningsanläggningar/nivåer motsvarande den till planhandlingarna tillhörande dagvattenutredningen. Föreslagna reningsanläggningar bidrar totalt sett till goda möjligheter att följa miljö kvalitetsnormerna (MKN) för berörda recipienter. Ingen enskild kvalitetsparameter bedöms heller försämrats om de i dagvattenutredningen föreslagna åtgärderna genomförs.

Den sammantagna bedömningen är att status i närliggande recipienter inte äventyras till följd av föreslagen exploatering. Det bedöms mycket osannolikt att den fosfor som lämnar planområdet skulle ha inverkan på statusen avseende fosfor i Rådasjön. Avståndet från planområdet till Kåbäcken är ca 2,5 km och avståndet till Säveån är ca 5,4 km. Partiklar innehållande PAH:er bedöms fastna "längs vägen" vilket innebär att ämnet/ämnesgruppen inte "när" till Säveån eller Kåbäcken i den utsträckning som skulle kunna påverka dessa vattendrag negativt.

Ställningstagande i dagvattenutredningen samt "PM Skyddad natur" har förtydligats. Primärt berörda recipienter beskrivs och bedöms även avseende flödespåverkan och näringsämnespåverkan i PM Skyddad natur. Planbeskrivningen förtydligas med en utförligare beskrivning kring de vattenförekomster som kan komma att påverkas tillsammans med en bedömning av påverkan på MKN för vatten. Plankartan justeras med allmän platsmark för dagvattendammar (tidigare kvartersmark) i samband med beslut om kommunalt verksamhetsområde för dagvatten inom planområdet.

Förtydligande kring flöden

Förtydliga flödespåverkan på kringliggande områden

De dagvattenanläggningar som föreslås i dagvattenutredningen är dimensionerad utifrån att erhålla erforderlig rening. Föreslagna anläggningar har då en förmåga att fördröja flöden som överstiger beräkningar för framtida regn med 30 års återkomsttid. I samband med att dagvattendammarna avser att ingå som kommunala anläggningarna har dammarna dessutom uppdimensionerats efter samrådsförslaget. Detta i syfte att kunna säkerställa en fördröjningsvolym motsvarande en regleringsvolym för ett 10-årsflöde enbart i dammarna. Inom planområdet, genom planbestämmelser och kommunala dagvattendammar, säkerställs totalt sett att stora fördröjningsvolymer genomförs inom planområdet och att utflödet blir begränsat.

Förtydliga konsekvenserna av att dagvatten koncentreras till specifika punkter/dagvattendammar (jämfört med dagens spridda mönster)

Dagvattnet fördröjs i stor omfattning vilket säkerställer att nedströms områden inte blir "blötare" mer än vad dessa blir idag. Förtydliganden har gjorts i dagvattenutredningen där det anges att låg vattenhastighet, motverkande av kanalbildning och erosionskyddande åtgärder nedströms utsläppspunkterna ska prioriteras. Det anges att vid utloppen ska strävan vara att flödet ut ska spridas över en så stor yta som möjligt. Kombinationen av omfattande fördröjning, rening och omsorgsfull utformning av utsläppspunkterna säkerställer att nedströms naturmark ej påverkas negativt vilket är positivt för växt- och djurliv i den sk gröna kilen. Bedömningen är härmed att de risker avseende utsläppspunkter som Länsstyrelsen pekar på kan undvikas.

Förtydliga eventuell konsekvens av flödesförändringar om delar av avrinningsområde mot Natura-2000 leds mot Bråtaskogen

I enlighet med framtagen dagvattenutredningen finns goda möjligheter att hantera dagvatten så att en proportionellt lika stor del av de framtida flödena leds till Natura 2000-området respektive naturreservatet även i framtiden. Det faktum att framtida ytor ligger högre än avvattningsvägarna innebär att både fördröjning och avledning kan styras så att god vattenbalans uppnås. Slutsatsen är härmed att ingen negativ påverkan avseende vattenbalans föreligger.

Hydrogeologi

Utifrån redovisat underlag är det svårt att bedöma de delar där bortgrävning av mossar beskrivs som att mark inte kommer att avvattnas. Där torv till exempel ersätts av krossmaterial bör den ökade porositeten leda till en avvattning av den övriga torven och en lägre ställd grundvattenyta. Sprängstensfyllningen bör också leda till att området inte kan hålla vatten på ett lika effektivt sätt som tidigare vid låga flöden vilket också bör leda till en påverkan på nivån i mossen. Ingreppen och deras storlek ska förtydligas till nästa skede. Detta innebär också de torvområden som planeras att grävas bort helt och hållet. I område D4 planeras dessutom en dagvattendamm i aktuellt torvområde och påverkan från ingreppet behöver utredas och förtydligas. Utan markavvattning hur säkerställs till exempel att husen som grundlagts på sprängsten i mossen inte skadas vid höga flöden?

Kommunens kommentar

Hydrogeologi

Norr om Gamla Prästgårdsvägen kommer torvmark behöva grävas bort och ersättas av sprängsten vid anläggning av nytt bostadsområde. En omfördelning av vatten kommer ske i detta område, från mestadels infiltrerande vatten som bildar grundvatten före exploatering, till uppsamling av dagvatten i dagvattensystem efter exploatering. Grundvattennivån kommer efter exploatering ställa in sig i sprängstenen efter framtida marknivå. Även efter exploatering ska dagvatten släppas norrut och därmed bedöms området nedströms inte påverkas av omfördelningen av vatten.

Vid anläggande av bostäder i område D4 i en del av våtmarken Sandbäcksmossen planeras en del av torven grävas bort och ersättas av sprängstensmaterial. Efter exploatering kommer vattennivån i våtmarken jämnas ut i torv och sprängstensfyllning. Husen som grundläggs på sprängsten i mossen kommer med hänsyn till tillfartsvägens anslutning till Gamla Prästvägen att grundläggas på en nivå som ligger över angränsande naturmark för att hantera risk för översvämning. Planbestämmelse införs på plankartan för detta.

Detaljplanens antagande bedöms inte kräva vidare utredning kring vattenverksamhet. Vid ett genomförande kan beroende av detaljprojektering och val av utformning vissa åtgärder i anslutning till Sandbäcksmossen vara anmälnings- eller tillståndspliktiga. För vidare hantering krävs ytterligare specifikationer om hur anläggningar ska genomföras och därefter behöver påverkan utredas vidare i samband med detaljprojektering.

Släckvatten

Kommunen behöver förtydliga i planbeskrivningen hur eller om dagvattenåtgärderna kommer utformas så att det finns möjlighet till avstängning av utflödet för att sanering ska kunna ske ifall släckvatten eller föroreningar ansamlas i dagvattenanläggningarna.

Kommunens kommentar

Släckvatten

Dammar och andra fördröjningsanläggningar kan förses med avstängningsventiler för att kvarhålla släckvattnet inom planområdet. Eventuella brunnar kan förses med sk tättingar för att kvarhålla släckvatten på den hårdgjorda ytan. Planhandlingarna förtydligas kring detta.

Kumulativa effekter

Länsstyrelsen uppmanar kommunen att lyfta in en bedömning av de kumulativa effekter som kan komma av en utbyggnad av området tillsammans med detaljplan Håltås 1:8. Områdena kommer att belasta samma vattenområden med sitt utsläpp av dagvatten. Det bör ligga i kommunens intresse att väga in om områdena tillsammans kan få en negativ påverkan på MKN vatten.

Kommunens kommentar

Kumulativa effekter

Dagvatten- och skyfallsutredningen har efter samrådet kompletterats med en utredning kring de kumulativa effekterna med avseende på Håltås 1:8. Till stöd för analysen har PM Förenklad recipientutredning (COWI AB, 2023) samt rapporterna "Fläskebo avfallsanläggning Utredning om påverkan av MKN" och "Bedömning av recipients känslighet för mottagning av behandlat lakvatten från Fläskebos avfallsanläggning" (WSP Sverige AB, 2017/2014) använts. De miljöstörande ämnen som är analyserade i dessa rapporter och som sammanfaller med analyserade ämnen i PM "Dagvatten- och skyfallsutredning Link40" har vägts samman.

Inga särskilda kumulativa effekter bedöms uppkomma med avseende på grundvattenpåverkan, geoteknik eller bergteknik.

Hälsa- Buller

Trafik

För nya bostäder är det en bostad som får överskridande av uppsatta riktvärden för buller, vilket på ett bra sätt åtgärdats med prickmark. Befintliga bostäder påverkas dock i högre grad, främst längs Partillevägen men även några nära det norra bostadsområdet. Ytterligare hus längre söderut nämns men Länsstyrelsen kan inte hitta det på kartan.

Det befintliga bullerskyddet längs Partillevägen är viktigt för att skydda de befintliga bostäderna från trafikbuller. Funktionalitet, skick, livslängd och rådighet behöver klargöras för det befintliga bullerskyddet. Nödvändiga bulleråtgärder behöver säkerställas innan detaljplanen antas.

Industribuller

Texten om verksamhetsbuller i bullerutredningen jämför med riktvärdena i Naturvårdsverkets rapport 6538 för befintliga bostäder (40 dB nattetid) och med riktvärdena i Boverkets BFS 2020:2 (45 dB nattetid) för nya bostäder. Planbeskrivningen hänvisar till Naturvårdsverkets riktvärden men använder Boverkets terminologi med zoner, vilket gör att det är otydligt vad som avses. Eftersom det finns flera olika scenarier för verksamhetsbuller så blir det hela svårtolkat, men tillvägagångssättet att sätta upp värden vid kvartersgränserna för att utvärdera ändringar inom kvarteren anser Länsstyrelsen är ett bra angreppssätt.

Utgångspunkten bör vara att klara Naturvårdsverkets riktvärden för verksamhetsbuller (dvs 40 dBA nattetid) för både nya och befintliga bostäder. I planbeskrivningen står det att det bedöms kunna klaras med rätt placering av lastgårdar och eventuellt bullervallar/plank. Kommunen behöver beskriva specifikt hur man planerar att lösa detta. Eftersom en del hus utsätts för både trafikbuller och verksamhetsbuller är det extra viktigt att hålla nere nivåerna vilket är ett argument för att upprätta hålla Naturvårdsverkets riktvärden.

Vad menas med "Bullerskyddsskärm utgår mellan byggnad B2 samt B4." (sid 7, 29, 31 och 33 i bullerutredningen)? Det är språkligt tvetydigt och tittar man på kartan borde B2 eller B4 vara fel? Dessutom används återkommande ordet "askvärmande" i stället för avskärmande både i bullerutredningen och i planbeskrivningen. Även naturreservatet påverkas av buller och de föreslagna åtgärderna bör användas för att klara riktvärdena för friluftsområden. Nödvändiga bulleråtgärder behöver säkerställas innan detaljplanen antas.

Kommunens kommentar

Hälsa- Buller

För planarbetet har en bullerutredning tagits fram. Bullerutredningen omfattar beräkning av ekvivalenta och maximala ljudnivåer från verksamhetsbuller från det nya logistikcentrumet och trafikbuller från närliggande vägar. Beräkningar av trafikbuller utgår från scenariot prognosår 2040.

- *Bullerutredningen har förtydligats och uppdaterats efter samrådet med utgångspunkt i inkomna synpunkter från bla Länsstyrelsen.*
- *Kompletterande planbestämmelser avseende buller har införts på plankartan, reglering sker med hänsyn till angränsande bostadsbebyggelse samt närliggande naturområde, Bråtaskogen.*

För verksamhetsbuller kan konstateras att lastgårdarna utgör den dimensionerande ljudkällan. För att säkra att aktuella riktlinjer för buller kan säkerställas krävs att lastgårdarna avskärmade. Med förslagen utformning där byggnaderna placeras för att ge avskärmande effekt beräknas riktvärden för både befintliga och nya bostäder uppnås för alla dygnsperioder. För Bråtaskogens naturreservat beräknas riktvärden för friluftsområden uppnås genom rätt av placering av lastgårdar och/eller bullerskydd. Detta gäller även för friluftsområdet vid Djupedal. För att hantera bullerpåverkan för angränsande bostäder har planbestämmelsen rörande buller kompletterats. Bullernivåer i området kommer att öka men riktvärdena kommer att kunna hållas med rätt placering av lastgårdar alternativt genom kompletterande bullervallar/plank.

Aktuell etablering medför ökad trafik på väg 535, vilket påverkar aktuella bullernivåer. För befintliga bostäder, längs Partillevägen, beräknas den högsta dygnskvivalenta ljudnivån bli 66 dBA, vilket medför överskridande av aktuella riktvärde. Enligt Miljökonsekvensbeskrivning till vägplan för väg 535, delen Åstebo Bårhult, (Trafikverket 2016) är de aktuella bostäderna bullerutsatta redan utifrån nuvarande trafikflöden. Bullerplank har satts upp för att skärma av vägljudet till de befintliga bostäderna. Beräkning av trafikbuller med och utan tillkommande trafik från planerad verksamhet i området uppgår till mellan 0–1 dBA för fastigheter längs med samtliga tillfartsvägar till logistikparken. Skillnaden anses försumbar och bedöms inte som väsentlig (mindre än 2 dB) jämfört med nollalternativet.

Hälsa - Luftmiljö och störande lukt

Länsstyrelsen instämmer i miljökonsekvensbeskrivningens slutsats att utsläppen till luft från trafiken längs väg 535 sannolikt inte orsakar överskridande av miljökvalitetsnormerna (MKN), förutsatt att vägområdet bibehålls öppet och välventilerat som i dagsläget. Dock är trafikmängder på 15 000 – 18 000 fordon per dygn med en relativt hög andel tung trafik tillräckligt för att orsaka halter över MKN i ett tätbebyggt gaturum. Bedömningen av luftkvalitet avgränsas till utsläppen på väg 535 och den behöver vidgas för att även omfatta den planerade verksamheten. Det planerade logistikcentret sträcker sig öster om väg 535 och angränsar till de planerade bostäderna i delområdena D2 och D4. Vidare beskrivs att Renova planerar att utöka sin verksamhet med en deponianläggning precis söder om planområdet.

Länsstyrelsen anser att planhandlingarna behöver kompletteras avseende luftkvalitet. Beroende på resultatet av nedanstående kan en mer detaljerad luftutredning behöva göras.

- Förtydliga i vilken utsträckning bebyggelsen inom planområdet kan komma att orsaka förtätning kring väg 535. Miljökvalitetsnormerna för luft gäller även för kontor, handel och liknande i det fall allmänheten har tillträde till området.
- Såväl planerade som befintliga bostäder angränsar till det planerade logistikcentret öster om väg 535. Det behöver beskrivas hur logistikcentret ska nyttjas och om fordonen, eller någon annan del av verksamheten, kan komma att orsaka utsläpp till luft inne på området.
- Beroende på vilket avfall som ska deponeras på Renovas planerade deponi kan det finnas risk för luktstörningar i omgivningen. Lukt kan upplevas som störande och framför allt påverka miljön vid de planerade bostäderna. Risken för luktstörning behöver sannolikt hanteras i den kommande prövningen för deponin. Dock kan det uppstå en intressekonflikt och kommunen kan behöva ta ställning till hur detaljplanen och deponin förhåller sig till varandra.

Kommunens kommentar

Hälsa - Luftmiljö och störande lukt

Med prognostiserade trafikökningar beräknas halten av kvävedioxid öka med ca 1 µg/m³ vid närmast liggande bostadshus. På motsvarande sätt ökar partikelhalten något. De minskningar som över tiden sker av utsläppen per fordonskilometer från fordonen till följd av andra drivmedel, förbättrad fordonsteknik och minskad användning av dubbdäck, beräknas kompensera för den beräknade haltökningen. Sammantaget bedöms halterna av såväl kvävedioxid som partiklar bli oförändrade jämfört med idag. Slutsatsen är att miljökvalitetsnormerna kommer att klaras med stor marginal även i framtiden och även att miljökvalitetsmålen kommer att uppnås med marginal för befintlig och planerad bostadsbebyggelse.

- *Planhandlingarna förtydligas utifrån de ställningstagande som redovisas i MKB:n. Utifrån miljökonsekvensbeskrivning framtagen för Renovas kommande verksamhet (daterad maj 2023) kommer deras nya verksamhet inte innebära några luktstörningar då de dels inte har någon hantering av restavfall/organiskt material dels har ett villkor som innebär att verksamheten ska bedrivas så att luktstörningar förhindras.*

Hälsa - Föroreningar

I den miljötekniska undersökningsrapporten framgår det att det finns fyllnadsmassor inom vissa delar av planområdet. Beroende på var fyllnadsmassorna kommer ifrån kan dessa innehålla föroreningar. Till granskningsskedet behöver kommunen komplettera planhandlingarna med en utredning kring eventuellt föroreningsinnehåll i fyllnadsmassorna. Ett första steg i utredningen är att göra en historisk inventering över var fyllnadsmassor finns inom planområdet samt var de kommer ifrån. Den historiska inventeringen bör, förutom fyllnadsmassor, även omfatta andra eventuella källor till föroreningar inom planområdet. På historiskt ortofoto från 1975 finns ett område i planens östra delar som kan vara ett utfyllt område, se bild nedan. Om det efter den historiska inventeringen finns misstanke om att fyllnadsmassorna eller andra områden kan vara förorenade ska en översiktlig miljöteknisk markundersökning genomföras för att utreda om de är förorenade. Om föroreningar påträffas och det finns behov av att avgränsa påträffade föroreningar ska en fördjupad miljöteknisk markundersökning genomföras. Påträffas föroreningar i den översiktliga och/eller fördjupade miljötekniska markundersökningen ska en riskbedömning genomföras för att utreda om det krävs åtgärder innan planerad markanvändning kan medges. Krävs det åtgärder för att planerad markanvändning ska kunna medges ska detta säkerställas genom att lämplig planbestämmelse införs på plankartan. Alla steg i processen bör stämmas av med miljökontoret i Härryda som är tillsynsmyndighet.

Kommunens kommentar

Hälsa - Föroreningar

Översiktlig provtagning och analys av tillförda fyllnadsmassor och markvatten är genomförda efter samrådet och redovisas i kompletterande markmiljöutredning. Resultatet visar på påvisbara men relativt låga föroreningshalter i fyllnadsmaterial och markvatten och bedöms inte påverka planerad markanvändning.

Med utgångspunkt i att padelbanan avses att förvärvas och planläggas som NATUR har kompletterande provtagning och analys av samlingsprov från ytjord är genomförda av WSP i april 2024. I samband med proganing av ytjord salades även lakvatten från deponin in och analyserades. Halterna bedöms inte utgöra några hälsorisker men halten PAH-H bedöms däremot kunna innebära risker för markmiljön inom delområdet. Riskerna som finns för markmiljön bedöms dock som acceptabla sett till området i stort. Inga efterbehandlingsåtgärder bedöms nödvändiga om Djupedalsdeponin och dess närområde fortsätter att användas som naturmark. Däremot rekommenderas uppföljande analyser av lakvattnet från deponin för att säkerställa att det framöver inte sker någon utlakning från deponin som kan innebära miljö- eller hälsorisker.

Förhöjda halter av tungmetaller (bly och zink) > riktvärden för KM men < riktvärden för MKM) har påvisats i ytligt fyllnadsmaterial i planområdets norra del. Halterna bedöms inte utgöra en sådan risk att det föranleder några saneringsåtgärder i samband med byggnation av logistikhallar inom denna del av planområdet. Området är stort och kompletterande analyser av överskottsmassor rekommenderas i samband med detaljprojektering.

Om pumpning av länshållningsvatten blir aktuellt i samband med planerad byggnation rekommenderas grumlingsreducerande åtgärder sättas in innan vattnet släpps till recipient för att förhindra spridning av partikelbundna föroreningar.

Risker - farligt gods och drivmedelsstation

Risker med farligt gods längs med väg 535 har utretts och skyddsåtgärder har införts i plankartan. Länsstyrelsen bedömer att risker kopplade till transporter med farligt gods har beaktats i tillräcklig omfattning. I den kvalitativa riskanalysen för drivmedelsstationen presenteras rekommenderade skyddsåtgärder och skyddsavstånd. Kommunen behöver bedöma om dessa åtgärder utgör en förutsättning för att planerad drivmedelsstation ska vara möjlig och i så fall införa åtgärder som planbestämmelser som möjliggör verksamheten ur ett riskperspektiv. Enligt utredningen kommer exempelvis relativt långa skyddsavstånd (ca 55 meter) krävas mellan tankstation för vätgas och bebyggelse.

Kommunens kommentar

Behovet av en separat drivmedelstation har utretts vidare efter samråd. Utifrån kompletterande marknadsundersökningar och ekonomisk bärighet bedöms det därför inte finnas något behov av drivmedelstation i området.

- *Plankartan revideras så att möjlighet till drivmedelstation tas bort, endast publik laddinfrastruktur för elbilsladdning medges.*

I dagsläget finns inga rekommendationer gällande riskavstånd mellan laddstationer och annan bebyggelse. Det bedöms dock rimligt att det bör föreligga ett minimiavstånd på minst 8 meter mellan laddstationen och närliggande bebyggelse i enlighet med regler om skydd mot brandspridning mellan byggnader som återges i Boverkets Byggregler (BBR) avsnitt 5:61.

Risker - Skyfall

Inom bostadsområdena har problem med vattenansamlingar identifierats, som enligt utredningen förslagsvis hanteras genom ett avskärande dike runt området. Krävs ett dike för att konsekvenserna vid skyfall ska bli godtagbara behöver det säkerställas i plankartan. Inom vissa delar av planområdet (exempelvis inom bostadsområdena och kring framtida laddstation) uppges det krävas höjdsättning för att undvika skadliga vattenansamlingar. Kommunen behöver bedöma om det finns särskilda punkter som behöver höjdsättas inom planområdet och i så fall säkerställa dessa som planbestämmelser.

Kommunens kommentar

Risker - Skyfall

Inom planerat bostadsområde längst i söder krävs avskärmande diken för att hantera skyfallsvatten från uppströmsliggande bostadsområde. Plankartan kompletteras med bestämmelse för att säkra genomförande. För föreslagen bostadsbebyggelse närmast Gamla Prästvågen krävs med avseende på översvämningsrisk att grundläggning sker på en nivå som ligger över angränsande naturmark. Planbestämmelse införs på plankartan. Med föreslagna kompletteringar bedöms risker med avseende på skyfall kunna säkras.

Risker - Geoteknik

Föreslagen exploatering innebär markuppfyllnad. PM Geoteknik anger att valet av marknivåer avgör var och hur mycket uppfyllnad det blir inom detaljplaneområdet., vilket innebär att marknivåerna blir styrande för hur långt slänterna sträcker sig. Om det uppstår utrymmesbrist som medför behov av stödmurar behöver stabiliteten för sådana kontrolleras. Eventuell belastning på befintliga torvlager kan också leda till otillfredsställande stabilitet. Detta behöver utredas och omhändertas i planskedet. Likväl behöver kommunen inför granskningskedet lyfta frågan om hur den långsiktiga stabiliteten av kvarstående bergslänter på kvartermark och/eller allmän platsmark med enskilt huvudmannaskap kommer att säkerställas. Se SGI:s yttrande.

Kommunens kommentar

Se kommunens svar på SGI:s yttrande, sid 35 nedan.

Råd enligt 2 kap. PBL

Enligt 5 kap. 14 § PBL är en av Länsstyrelsens uppgifter under samrådet att särskilt ge råd om tillämpningen av 2 kapitlet PBL och bestämmelserna i lagen i övrigt om det behövs från allmän synpunkt.

Förhållande till kommunens översiktsplan

Gällande detaljplan från 2012 anger markanvändningen övrig mark, huvudsakligen skogsbruk. Härryda kommun håller på att ta fram en ny översiktsplan. Länsstyrelsen uttalade sig i samrådskedet (diarieenr. 401-1836-2023) att kommunen bl.a. behöver:

- Utveckla beskrivningen av grön infrastruktur som mellankommunal eller regional fråga. Beskriva om det är några särskilda samband där bevarande eller utveckling behöver samordnas med annan kommun.
- Föra en fortsatt dialog med Trafikverket gällande Trafikverkets planerade faunapassage över väg 535, och hur den kan fungera tillsammans med kommunens utpekade ”Grön länk” och område för ”Verksamheter industri”.

Kommunens kommentar

Se kommunens övergripande svar ”Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie”, ”Mellankommunala frågor” och ”Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur”.

Trafik

Väg 535 utgör ett starkt mellankommunalt och regionalt intresse. Dels då vägen utgör en barriär för den regionalt utpekade gröna kilen Delsjön– Härskogen men också för att vägen utgör en tvärförbindelse mellan E20 och väg 40. Trafikverket har tagit fram ÅVS *Tvärförbindelse E20 – väg 40* (TRV 2017/117972), med förslag om ett antal åtgärder på berörd sträcka. Om detaljplaneförslaget går vidare till ett antagande innebär det att förutsättningarna förändras längs stråket och några ställningstaganden kan behöva omprövas. En fortsatt dialog med Trafikverket är därför nödvändig innan detaljplanearbetet drivs vidare. Vikten av en djupare analys och samordnad mellankommunal fysisk planering kopplad till infrastrukturen, är också något som Göteborgsregionens kommunalförbund lyfter upp i sitt yttrande, daterat 2023-06-30.

Trafikverket anser att området som i detaljplaneförslaget kan utgöra ett framtida vägområde för väg 535, behöver utökas ytterligare för att inbegripa gång- och cykelväg, faunapassage, hållplatslägen m.m.

Trafikverket påtalar vidare i sitt samrådsyttrande att det tagit fram en vägplan inom planområdet för en anläggning av ett viltvarningssystem längs väg 535 vid Gamla Prästvågen. Vågplanen fastställdes genom beslut 2023-05-23 (TRV 2022/136220). Kommunen anger i planhandlingarna att de avser att flytta viltvarningssystemet, men planhandlingarna är otydliga med förslag på placering. En avstämning med Trafikverket är här nödvändig då detaljplanekartan inte får strida mot vägplanen. Trafikverket anser att en framtida lösning i form av en planskild faunapassage (faunabro) inte ska omöjliggöras. Trafikverket föreslår att exploateringen ska fokusera på långsiktig åtgärd (faunapassage t.ex. en landskapsbro) och bl.a. se det som kompensationsåtgärd för intrång i gröna kilen samt bidra till ökad trafiksäkerhet. Exploateringen medför att det självklara läget för en planskild faunabro över väg 535, inte kan utnyttjas. Svackan i kommungränsen medger sannolikt bara en funktionell faunapassage om man bygger en landskapsbro och låter djuren passera under. Samtidigt får detta konsekvenser för geometrin för väg 535 både i Partille och Härryda och den nya GC-vågen. Se Trafikverket yttrande, daterat 2023-06-28.

Kommunens kommentar

Trafik

Planområdets trafikallstring kommer att belasta det närliggande vägnätet. Analyser har därför gjorts för att få en uppfattning om hur framkomligheten påverkas i de närliggande korsningarna. Konsekvenser och behov av åtgärder för Nya Öjersjövågen-våg 535, Flåskebovågen-Gamla Partillevågen-våg 535 samt Bårhultsmotet finns redovisade i trafikutredningen. Utifrån framtagen trafikallstring kan konstateras att den generella trafikökningen fram till 2040 redan i dagsläget medför behov av förstärkningsåtgärder, vilket identifierats av Trafikverket i pågående ÅVS Tvårförbindelse E20 – våg 40 samt ÅVS våg 40 Kallebäcksmotet – Grandalsmotet. Åtgärdsbehov kopplat till tillkommande trafik från exploateringen hanteras i dialog med Trafikverket inom ramen för aktuella åtgärder längs stråket och de eventuella ställningstagande som krävs kopplat till ÅVS Tvårförbindelse E20 – våg 40.

Antalet sysselsatta i ett verksamhetsområde liksom transportflödet varierar kraftigt beroende på verksamheternas inriktning och innehåll. Renodlad lagerhållning med hög grad av automatisering har en låg personaltäthet på cirka 5 anställda/1 000 BYA medan verksamheter med utveckling/produktion samt inslag av kontor har en väsentligt högre personaltäthet. Även andelen tunga transporter påverkas utifrån verksamheternas innehåll och profil. För att hantera osäkerheter kring trafikallstring har två olika scenarier tagits fram och analyserats. Vad gäller fördelningen av flöden förutsätts huvuddelen av trafiken från området ske söderut mot Bårhultsmotet.

Vad gäller åtgärder på våg 535 i direkt anslutning till planområdet har Trafikverket och kommunen synpunkter på utformning och placering av gång- och cykelvåg, viltpassage samt hållplatsläge. Aktuellt trafikförslag justeras och detaljplanens plangråns justeras så att åtgärderna inryms inom vägområdet. Åtgärder på våg 535 med direkt koppling till planområdet ingår inte dessa i aktuell detaljplan utan förutsätter en ny vågplan. Åtgärder inom Trafikverkets vägnät avses säkerställas genom avtal mellan kommun och Trafikverket. Avtalet ska reglera finansiering och planprocess (åtgärdsval, formell planläggning enligt våglagen) samt genomförande, drift, underhåll och ägande. Kostnader för nödvändiga åtgärder förutsätts täckas av exploitören genom exploateringsbidrag och åtagandena i medfinansieringsavtalet kommer att överföras till exploitören genom exploateringsavtalet.

Se även kommunens övergripande svar ”Trafik övergripande vägnät och ”Trafik – Gamla Prästvågen” samt svar på Trafikverkets yttrande, sid 31 nedan.

Ökade vibrationer

Kommunen bedömer att störningar i form av främst stomljud kan uppkomma vid ett genomförande av aktuellt planförslag och att en riskanalys och vibrationsutredning därför behöver tas fram i fortsatt planarbete vilket miljöskydd instämmer i. Länsstyrelsen ser inget som skulle innebära risk för störande vibrationer. Kommunen skulle kunna förtydliga om det stämmer.

Kommunens kommentar

Vibrationer

För att hantera vibrationer i samband med anläggsskedet har en riskanalys tagits fram. Riskanalysen anger riktvärden för vibrationer för angränsande byggnader och anläggningar samt bedömer erforderlig omfattning av kontroller som t.ex. besiktning och vibrationsmätning i samband med kommande markarbeten. Behovet av vibrationskontroll under genomförandeskedet tillgodoses av de föreslagna kontrollerna i den utförda riskanalysen. Planhandlingarna förtydligas härom.

Säker strålmiljö

Länsstyrelsen ser inget som skulle innebära risk för strålmiljö över gränsvärden. Kommunen skulle kunna förtydliga om det stämmer.

Kommunens kommentar

Strålmiljö

Kommunen är osäker på vilken typ av strålmiljö som avses i inkommit yttrande. "Säker strålmiljö" (radioaktiva ämnen, ultraviolettt strålning och elektromagnetiska fält) kopplat till framtida verksamheter säkerställs inom ramen för eventuell tillståndsprövningen för respektive verksamhet. Eventuell strålning från föreslagen fördelningsstation förtydligas och eventuella riskavstånd säkerställs i detaljplanen.

Ökad VA-belastning

Vattenförsörjning ska ske från Partille kommuns vattenverk via Öjersjö högzon, miljöskydd anser att det bör förtydligas att det finns kapacitet för den ökning som planen medför. Länsstyrelsen vill även lyfta frågan kring anslutning av ytterligare avloppsvatten till Ryaverket/Gryaab då detaljplanen omfattar ca 80–100 nya bostäder och verksamheter. Kapaciteten i Ryaverkets avloppsreningsverk är begränsad. Länsstyrelsen anser att kommunen bör förtydliga och kommentera om och hur ytterligare påkoppling på det kommunala nätet klaras inom deras tillstånd.

Kommunens kommentar

Ökad VA-belastning

Kommunens bedömning är att projektet inryms inom de kommunicerade prognoser kopplat till framtida VA-belastning för Härryda kommun.

Ökad avfallsbelastning

Då utbyggnader sker av ca 80–100 nya bostäder är det viktigt att man säkerställer en hållbar och anpassad avfallshantering i området och att kapacitet på återvinningsanläggningar i närområdet finns vilket bör förtydligas i planen.

Kommunens kommentar

Ökad avfallsbelastning

Kommunens bedömning är att erforderlig avfallshantering kan säkras.

Ökad energibelastning och behov av elbilsladdning

Planen innebär också ökad energibelastning i området och kommunen bör förtydliga att planens tänkta utbyggnad är hållbar med kapacitet och infrastruktur för ökningen. Kommunen bedömer att området inte kan försörjas med fjärrvärme eller fjärrkyla. Lokalt behov får ske med värmepumpar med komplettering av tillskott med solenergi.

Kommunens kommentar

Ökad energibelastning och behov av elbilsladdning

Ambitionen med Link40 är att möjliggöra en testarena för att driva på övergången till mer hållbara och innovativa logistiklösningar för hela Göteborgsregionen. Området avser att kunna utgöra ett omlastningsnav för transporter till och från storstaden. Detta skapar förutsättningar för bättre miljö i staden genom att transporterna in och ut sker med utsläppsfria fordon. Dimensionering av elnätet sker med utgångspunkt i att säkra möjligheter för laddning av elfordon vid lastkaj men även för att säkra publik laddinfrastruktur och landningsplatser av elfordon inom området. Kapacitetsbehov har stämts av med Härryda Energi som dimensionerat elförsörjning och tagit fram kostnadsuppskattning utifrån angivna behov.

Uppvärmning kommer framför allt att ske med värmepumpar i kombination med andra uppvärmningskällor som exempelvis solenergi. Inom området finns det även förutsättningar att arbeta med både centrala och gemensamma energisystem samt produktion av lokal solenergi och batterilagring. Exakta löningar för uppvärmning och energisystem hanteras i genomförandeskedet.

Skyddsavstånd till verksamheter

Länsstyrelsen ser inget som föranleder behov av skyddsavstånd till miljöfarliga verksamheter.

Kommunens kommentar

Skyddsavstånd till verksamheter

Noteras, inga justering krävs

Kulturmiljö

En arkeologisk utredning är genomförd. Inga lagskyddade fornlämningar finns inom eller i anslutning till planområdet.

Kommunens kommentar

Kulturmiljö

Noteras, inga justering krävs

Släckvatten

Vid brand inom ett industriområde kan stora mängder släckvatten genereras. Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att, i alla fall övergripande, studera frågan om släckvatten. På så sätt kan man bland annat identifiera och ta hänsyn till eventuella ytkrävande åtgärder som kan behöva hanteras eller identifiera känsligheter i området.

Kommunens kommentar

Släckvatten

Dammar och andra fördröjningsanläggningar kan förses med avstängningsventiler för att kvarhålla släckvattnet inom planområdet. Eventuella brunnar kan förses med sk tättingar för att kvarhålla släckvatten på den hårdgjorda ytan. Planhandlingarna förtydligas kring detta.

Synpunkter enligt annan lagstiftning

Artskydd

Underlaget i samrådshandlingarna svarar inte på hur de föreslagna skyddsåtgärderna ska säkerhetsställas. Det behöver också göras en bedömning huruvida bevarandestatusen för berörda fåglar påverkas.

Kommunens kommentar

Artskydd

En kompletterande artskyddsutredning avseende fåglar har tagits fram efter samråd. I inledande utredningar och vid fågelinventeringar under 2022 och 2023 har 13 fågelarter identifierats som är rekommenderade att prioritera för artskydd och som har bedömts använda planområdet som livsmiljö. I artskyddsutredningen bedöms påverkan på de här 13 fågelarterna samt om förbud enligt artskyddsförordningen riskerar att utlösas.

Förbud enligt artskyddsförordningen bedöms utlösas om inte anpassningar och skyddsåtgärder enligt genomförs för talltita och tjäder. Utan anpassningar och skyddsåtgärder bedöms gränsen för störning överskridas och leda till att förbud riskerar att utlösas enligt § 4 punkt 4 i artskyddsförordningen. Skyddsåtgärder enligt behövs för att säkerställa att ekologisk kontinuerlig funktion (KEF) bibehålls för tjäder och talltita inom ett stråk med livsmiljöer mellan området öster respektive väster om planområdet och för att säkerställa att delpopulationerna som finns i den gröna kilens västra del inte får sämre bevarandestatus. De genomförda utredningarna har inte identifierat några spår av att tjäder nyttjar planområdet i nämnvärd omfattning. Planförslaget har justerat utifrån föreslagna åtgärder.

Se även kommunens övergripande svar "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur". Aktuella skyddsåtgärder säkras delvis med planbestämmelser, de åtgärder som föreslås inom naturmark och ej kan säkras med planbestämmelser regleras i kommande exploateringsavtal.

Vattenverksamhet

Vid sprängning kan bortledning av grundvatten under anläggningsskedet och/eller driftskedet bli aktuellt. Länsstyrelsen upplyser därför kommunen om att åtgärder som kan innebära bortledning av grundvatten innebär en vattenverksamhet som regleras i 11 kap Miljöbalken. Bortledning av grundvatten är tillståndspliktig om det inte är uppenbart att vare sig allmänna eller enskilda intressen skadas genom att en verksamhetens inverkan på vattenförhållandena. I det fall åtgärden bedöms vara tillståndspliktig ska samråd utföras i tidigt skede med Länsstyrelsens vattenvårdsavdelning. Det är verksamhetsutövarens ansvar att göra denna bedömning. Övriga ingrepp som planeras i vattenområden kan också de vara anmälningspliktiga hos Länsstyrelsen eller tillståndspliktiga hos mark och miljödomstolen.

Kommunens kommentar

Vattenverksamhet

Detaljplanens antagande bedöms inte kräva vidare utredning kring vattenverksamhet. Vid ett genomförande kan beroende av detaljprojektering och val av utformning vissa åtgärder i anslutning till Sandbäcksmossen vara anmälnings- eller tillståndspliktiga. För vidare hantering krävs ytterligare specifikationer om hur anläggningar ska genomföras och därefter behöver påverkan utredas vidare i samband med detaljprojektering.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Kommunen bedömer att förslaget innebär betydande påverkan på miljön. Länsstyrelsen delar kommunens åsikt. Kommunen anger att de främsta skälen till att betydande miljöpåverkan inte kan uteslutas är:

- En konflikt med områdets funktion som regional grönkil

- Risk för påverkan på anslutande naturreservat Bråtaskogen och Natura2000-området Maderna-Haketjärn via till exempel ingrepp, dagvattenpåverkan och störning
- Risk för påverkan på områdets växt- och djurliv och dess funktion som spridningskorridor.
- Risk för stor förändring av landskapsbilden
- Risk för påverkan på vattenkvaliteten och miljö kvalitetsnormerna för ytvatten (MKN) i recipienterna och då särskilt Natura 2000-området Maderna-Haketjärn

Kommunens kommentar

Undersökning om betydande miljöpåverkan

MKB:n har uppdaterats utifrån att utifrån de ställningstagande och justeringar som gjorts efter samrådet. Med utgångspunkt i ställningstagandena i MKB:n är bedömningen att en exploatering med föreslagna åtgärder kan genomföras utan att det medför risk för påtaglig skada på Natura-2000 området Maderna-Haketjärn eller betydande negativ påverkan på övriga närliggande skyddade områden.

För hantering av övergripande frågeställningar och kommuns hantering av frågor rör detaljplanen miljöpåverkan, se även sammanställning av kommunens övergripande svar.

2. Försvarsmakten, yttrande daterat 2023-06-22

Försvarsmakten har inget att erinra gentemot planförslaget.

Kommunens kommentar

Noteras.

3. Svenska kraftnät, yttrande daterat 2023-06-19

Svenska kraftnät har inget att erinra gentemot planförslaget.

Kommunens kommentar

Noteras.

4. Trafikverket, yttrande daterat 2023-06-28

Kapacitet i Bårhultsmotet och på väg 40

Trafikverket har tagit del av PM Trafik, som underlag till trafikanalyser, där slutsatserna om att väg 40 blir överbelastad år 2040 oavsett om alstringen från exploateringen eller inte, är i linje med vad Trafikverket kommit fram till i Trafikverkets ÅVS väg 40 Kallebäcksmotet – Grandalsmotet. I ÅVS väg 40 Kallebäcksmotet – Grandalsmotet föreslås breddning av väg 40 med busskörfält på sträckan mellan Delsjömotet och Mölnlyckemotet, och att vid Bårhultsmotet anläggs pendelparkerings och hållplatser på avfartsramp från Göteborg och påfartsramp mot Göteborg. Åtgärderna har ingen finansiering än.

Kommunens kommentar

Kapacitet i Bårhultsmotet och på väg 40

Planområdets trafikallstring kommer att belasta det närliggande vägnätet. Analyser har därför gjorts för att få en uppfattning om hur framkomligheten påverkas i de närliggande korsningarna. Utifrån aktuell utredning kan konstateras att avfartsrampernas kapacitet i Bårhultsmotet är god med 1 – Traditionell logistik. Vid verksamhetstyp 2 – Innovation/Omlastning hamnar belastningsgraden för avfart från öster över riktvärdet.

Kapaciteten i växlingssträckan mellan Rv 40/27 och påfartsramp mot öster är redan med dagens trafikflöden hårt utnyttjad. Baserat på 2040 års trafikflöden blir växlingssträckan överbelastad under eftermiddagens maxtimma. Denna slutsats ligger i linje med ÅVS väg 40 Kallebäcksmotet–Grandalsmotet, TRV 2020/54977 (Trafikverket, 2020), som anger att sträckan österut mellan Bårhultsmotet och Landvettermotet riskerar att få kapacitetsbrister till följd av framtida trafikökningar. Sträckan österut mellan Bårhultsmotet och

Landvettermotet är i dagsläget tvåfältig. Det är inte Bårhultsmotets utformning som ger den otillräckliga kapaciteten i påfarten utan det är att Rv 40/27 har för få körfält.

Kapaciteten i växlingssträckan mellan Rv 40/27 och påfartsramp mot väster är tillräcklig för 2040 års trafikflöden inklusive tillskottet från planförslaget.

Åtgärder för att förbättra kapacitet och tillgänglighet för kollektivtrafik finns identifierade inom ÅVS väg 40 Kallebäcksmotet – Grandalsmotet. Dialog förs med Trafikverket kring prioritering och finansiering av aktuella åtgärder.

Viltvarningssystem och grönstrukturen - faunapassage

I samband med Hälaryda kommuns samråd om ny översiktsplan, svarade Trafikverket genom yttrande (TRV 2023/6419) kring frågan om faunapassage och grönstråk. Trafikverket planerar för att kortsiktigt bygga en faunapassage i plan med viltvarningssystem över väg 535, strax söder om Gamla Prästvågens anslutning. Trafikverket har tagit fram vägplan för anläggning av viltvarningssystem längs väg 535 vid Gamla Prästvågen. Vågplanen fastställdes genom beslut 2023-05-23 (TRV 2022/136220). Syftet med viltvarningssystemet är att öka säkerheten både för trafikanter och för djur som korsar väg 535. Planhandlingarna beskriver att de avser att flytta viltvarningssystemet, men handlingarna är otydliga med förslag på placering. Trafikverket anser att detaljplanekartan inte får strida mot vägplan.

Trafikverket anser att en framtida lösning i form av en planskild faunapassage (faunabro) inte ska omöjliggöras. Trafikverket föreslår att exploateringen ska fokusera på långsiktig åtgärd (faunapassage t.ex. en landskapsbro) och bl.a. se det som kompensationsåtgärd för intrång i grönkilen samt bidra till ökad trafiksäkerhet. Exploateringen medför att det självklara läget för en planskild faunabro över väg 535, inte kan utnyttjas. Svackan i kommungränsen medger sannolikt bara en funktionell faunapassage om man bygger en landskapsbro och låter djuren passera under. Samtidigt får detta konsekvenser för geometrin för väg 535 både i Partille och Hälaryda och den nya GC-vågen. Trafikverket önskar fortsatt dialog med kommunen kring frågan om placering av faunapassage.

Kommunens kommentar

Viltvarningssystem och grönstrukturen – faunapassage

Placering och utformning av viltpassage är en central del för att säkra spridningsmöjligheterna för framför allt större däggdjur.

- Viltpassagen flyttas och placeras i anslutningen till området där Gamla Prästvågen stängs. Planpassagen flyttats 230 m norrut, jämfört med TRV:s planerade lokaliseringen och passagen i sig utformas på samma sätt. Det innebär att viltpassagen är placerad närmre en utpekad permanent ledlinje, vilket troligen stärker dess funktion som viltpassage.*
- Större däggdjur: Med hänsyn till terrången, där bebyggelsen är belågen i höjdparter, likaså den planerade exploateringen av mark, bedöms att korridoren är tillräckligt bred för att kunna fungera tillfredsställande för större däggdjur/storvilt att vilja röra sig och kunna nyttja viltpassagen i plan.*
- Placering och utformning ståms av i dialog med Trafikverket och översyn har gjorts av plangrånser föra att säkra att detaljplanen inte kommer i konflikt med kommande detaljplan. I samban med översyn föreslås en dragning av gång- och cykelbanan på utsidan av viltpassagen, utmed väg 535.*

Trafikverket anger i sitt yttrande att faunapassagens ska ses som en kortsiktig lösning. De poångerar även att studerad lösning med faunabro väg 535 omöjliggöras den föreslagna exploateringen. Som del av planarbetet har därför en genomförbarhetsstudie för en landskapsbro i svackan i kommungrånsen studerats. Plangrånserna har även justerats för att inte omöjliggöra detta förslag som en mer långsiktig lösning.

Väg 535

Handlingen beskriver korrekt att väg 535 är utpekad för funktionellt prioriterat vägnät för dagliga resor och kollektivtrafik. Funktionellt prioriterat vägnät är framtaget för att skapa en samsyn om vilket vägnät som är viktigast för nationell och regional tillgänglighet och avser tillgänglighet för lastbilar, personbilar och bussar. Väg 535 är viktig för stora volymer av tyngre transporter i ett strategiskt utpekad vägnät. Vägen är även utpekad för omledning, klass 3. Väg 535 har en blandad utformning, dvs i norr planeras för en stadsgatukaraktär (Partille kommun) och i söder (Härryda kommun) planeras den för en mer storskalig lösning anpassad för verksamhetsområdena som den är tänkt att försörja. Vägen är ett starkt mellankommunalt och regionalt intresse. Trafikverket har tagit fram ÅVS Tvärförbindelse E20 – väg 40 (2018, TRV 2017/117972), med förslag om ett antal åtgärder och även att avstå från vissa åtgärder på berörd sträcka. Om detaljplaneförslaget går vidare till ett antagande innebär det att förutsättningarna förändras längs stråket och några ställningstaganden kan behöva omprövas. Längs väg 535 saknas en sträcka för gång och cykelväg och att koppla ihop de redan anlagda sträckorna. Planarbetet behöver även ta i beaktande att det kan behövas utrymme för mer kollektivtrafik i framtiden längs väg 535, hållplatslägen etc. På väg 535 i norr, inom Partille kommun, planeras för Metrobuss. Trafikverket anser att området som i detaljplaneförslaget kan utgöra ett framtida vägområde för väg 535, behöver utökas ytterligare för att inbegripa gång- och cykelväg, faunapassage, hållplatslägen m.m.

Kommunens kommentar

Väg 535

Planområdets trafikallstring kommer att belasta det närliggande vägnätet. Analyser har därför gjorts för att få en uppfattning om hur framkomligheten påverkas i de närliggande korsningarna. Konsekvenser och behov av åtgärder för Nya Öjersjövägen-väg 535, Fläskebovägen-Gamla Partillevägen-väg 535 samt Bårhultsmotet finns redovisade i trafikutredningen. Av genomförda trafikanalyser kan konstateras att närliggande cirkulationer får en högre belastningsgrad. Detta ger en påverkan främst under maxtimmen vilket beror på att trafikflödena i nord-sydlig riktning blir så pass höga så att trafik från de mindre trafikerade anslutningarna har svårt att komma ut i cirkulationen.

Utifrån framtagna trafikutredning kan även konstateras att den generella trafikökningen fram till 2040 redan i dagsläget medför behov av förstärkningsåtgärder, vilket identifierats av Trafikverket i pågående ÅVS Tvärförbindelse E20 – väg 40. Åtgärdsbehov kopplat till tillkommande trafik från exploateringen och eventuella behov av kompletteringar hanteras i dialog med Trafikverket.

Trafikverket genomförde 2018 en åtgärdsvalsstudie för väg 535. Studien visar att cirkulationsplatsen i korsningen Nya Öjersjövägen/väg 535 behöver byggas ut till tvåfältighet för att klara 2040 års prognosticerade trafiknivåer. Givet att cirkulationsplatsen byggs ut visar analyserna att det även finns kapacitet för trafikallstringen från planområdet.

Den befintliga cirkulationsplatsen Fläskebovägen/väg 535/Gamla Partillevägen har kapacitet för de framtida trafikmängderna på väg 535 i båda riktningar samt för Gamla Partillevägen. Däremot är kapaciteten otillräcklig för Fläskebovägens tillfart. Mest kritiskt är det för vänster-svängande (mot norr). Som åtgärd för att öka kapaciteten och få önskvärd framkomlighet är att bygga ut cirkulationen med ytterligare ett körfält på Fläskebovägens tillfart mot cirkulationen. Området är delvis planlagt som allmän platsmark GENOMFART, Detaljplan för del av Bårhult 1:112 mfl, laga kraft 2015-04-08 och kommunen är markägare.

Vad gäller åtgärder på väg 535 har avstämning skett med Trafikverket avseende utformning och placering av gång- och cykelväg, viltpassage samt hållplatsläge. Aktuellt trafikförslag har reviderats och detaljplanens plangräns justeras så att åtgärderna inryms inom vägområdet. Vägplanen för väg 535 förslås inrymma följande åtgärder:

- *Ny anslutning i form av cirkulationsplats anläggs, vid den nya anslutningen avsätts även utrymme för hållplatsläge.*
- *I planförslaget åtgärdas den mest kritiska sträckan av väg 535. Sträckan norr om cirkulationen fram till Gamla Prästvågen breddas upp och får mittseparering vilket ökar trafiksäkerheten för motorfordonstrafiken. Söder om cirkulationen byggs vägen ut med 2+1.*
- *Gång- och cykelbana byggs ut längs med väg 535 från Partilles kommungräns ner till Bårhults företagspark. Dragningen av gång- och cykelbanan har justerats efter samrådet så att stäckningen dras ut med 535 och på utsidan av det nya viltvarningssystemet.*
- *Ytterligare trafiksäkerhetshöjande åtgärder är att anslutningen till planområdets östra sida ersätts från trevägskorsning till cirkulationsplats.*
- *Trafikverket genomför byggnationen av ett viltvarningssystem på väg 535 med en placering centralt i planområdet. Syftet med viltpassagen är att säkra passager för vilt och förbättra trafikflödet utmed väg 535 för ökad trafiksäkerhet. I samband med ett genomförande av detaljplanen flyttas viltpassagen ca 230 meter norrut.*

Vad gäller åtgärder på väg 535 med direkt koppling till planområdet ingår inte dessa i aktuell detaljplan utan förutsätter ny vägplan.

Gång och cykelbana

Härryda kommun har beviljats medel för att koppla ihop gång- och cykelbanorna från norr/Öjersjö och söder/Bårhults företagspark, där en sammankopplande sträcka saknas. För att medlen ska kunna betalas ut för sträckan så behöver gång- och cykelvägen ha ett funktionellt samband med statlig väg, för att Trafikverket ska vara väghållare för både väg och gång- och cykelväg. För Trafikverket är det viktigt att prioritera genhet i cykelnät som byggs samman eller utvecklas för pendlingsstråk, samt att huvudmannskapet blir enhetligt längs sträckor och inte uppstyckat i delar. Planförslaget innebär ändrade förutsättningar längs sträckan där det hittills har bedömts för kostsamt att anlägga gång- och cykelväg, samt att det även kommer bli en målpunkt som arbetsplats och med nya bostäder intill.

I samrådsförslagets lösning för gång och cykel, kan inte Trafikverket gå in som väghållare för gång- och cykelvägen, mer än på den delsträcka som följer väg 535. I detta förslag behöver kommunen eller enskild anläggning ta ansvaret. Kommunal anläggning kan ansöka om statlig medfinansiering varje år.

Gång- och cykelbana och viltvarningssystemet är komplext, varför denna fråga behöver fördjupat studeras och redovisas. Trafikverket önskar fortsatt dialog på möjliga lösningar. Om kommunen väljer att gång- och cykelbana ska följa längs väg 535, behöver vägområdet ökas för att förbereda för kommande vägplan. Trafikverket vill ha fortsatt dialog kring frågan för att kunna ha beredskap i planering och projektering.

Kommunens kommentar

Gång och cykelbana

Med utgångspunkt inkomna synpunkter från Trafikverket och efterföljande avstämning med Härryda kommun föreslås att planförslaget justeras så att breddning av väg 535 genom planområdet, med mittseparering och längsgående gång- och cykelbana möjliggörs. I förslaget kopplas även föreslagna gång- och cykelbanorna till befintliga gång- och cykelbanor i anslutning till planområdet. Genom detta skapas ett sammanhängande stråk längs väg 535, från Partiella kommun ner till befintlig anslutning vid Bårhults företagspark.

Ändrad dragnings av gång- och cykelbanan medför justering av i anslutning till föreslagna viltpassage. För att säkra god framkomlighet och minimera störningar för viltet har utformningen av det nya förslaget stämts av med Trafikverket och viltvårdsexperten.

Avtal åtgärder i vägnätet

Exploatering som kräver åtgärder eller kan komma att påverka Trafikverkets vägnät behöver säkerställas genom avtal mellan kommun och Trafikverket. Avtal behövs för att reglera finansiering och planprocess (åtgärdsval, formell planläggning enligt väglagen) samt genomförande, drift, underhåll och ägande. Innan detaljplanen antas behöver ett avtal tecknas mellan Härryda kommun och Trafikverket. Avtalet ska reglera ansvarsåtagande gällande väg 535. Avtal ska vara tecknat innan antagande.

Kommunens kommentar

Avtal åtgärder i vägnätet

Åtgärder inom Trafikverkets vägnät avses säkerställas genom avtal mellan kommun och Trafikverket. Avtalet ska reglera finansiering och planprocess (åtgärdsval, formell planläggning enligt väglagen) samt genomförande, drift, underhåll och ägande. Kostnader för nödvändiga åtgärder förutsätts täckas av exploatören genom exploateringsbidrag och åtagandena i medfinansieringsavtalet kommer att överföras till exploatören genom exploateringsavtalet.

5. SGI, yttrande daterat 2023-06-28

SGI vill lyfta att de val av marknivåer avgör var och hur mycket uppfyllnad det blir inom detaljplaneområdet, vilket innebär att marknivåer blir styrande för hur långt slänterna sträcker sig (som enligt rekommendation från konsult och enligt planbestämmelse ska ha minsta lutning 1:2). Om det uppstår utrymmesbrist som medför behov av stödmurar behöver stabiliteten för sådana kontrolleras. Vi vill även, med hänsyn till planerade marknivåhöjningar, lyfta att eventuell belastning på befintliga torvlager inom planområdet kan leda till otillfredsställande stabilitet, vilket behöver utredas och omhändertas i planskedet.

Bergteknik

SGI anser att formuleringen för upplysningen "Förekommande naturliga bergsslänter, befintliga skärningar samt planerade bergsschakter rensas på löst material. Efter rensning kontrolleras slänterna av sakkunnig person för bedömning av kompletterade förstärkningsåtgärder." bör förtydligas där det tydligt framgår att rensning av lösa block i befintliga naturliga bergsslänter och skärningar bör utföras innan start av byggnation. Detta gäller även för slänter i direkt anslutning till detaljplaneområdet och som kan påverkas av kommande sprängning och byggnation.

SGI vill lyfta frågan hur den långsiktiga stabiliteten av kvarstående bergsslänter på kvartermark och/eller allmän platsmark med enskilt huvudmannaskap kommer att säkerställas.

Kommunens kommentar

Utrymme för slänter säkerställs med bebyggelsefritt område, så kallad "prickmark", på plankartan, lutning 1:2. Reglering av slänter utgår från föreslagna markhöjder; område A + 127, område B + 134 och C + 140. Vid höjdsättningen av området har hänsyn tagits till de massor som behöver flyttas och med utgångspunkt i att säkra massbalans inom de olika delområdena. För att säkra utförande av andra lösningar har efter samråd även kontroll utförts med stödmurar för möjligheten att anpassa slänten till en brantare lutning. Kontrollen visar på möjligheten att ställa slänten i ungefärligen 1:1,5. Släntlutning 1:2 utan åtgärder är dock vald metod inom planområdet.

Sättningar bedöms kunna uppstå mellan områden av full utskiftning av torven och släntrönn på icke utskiftad torv eftersom fyllningen, efter utfört schakt för utskiftningen, läggs på torven i slänt mellan utskiftning och icke utskiftad. I det Geotekniska PM:et har det förtydligats att planerad byggnation rekommenderas att förläggas ovan fullt utskiftad torv, d.v.s. utanför övergångszonen. Otillfredsställande stabilitet i torven bedöms inte föreligga eftersom utskiftning utförs för planerad bebyggelse.

Byggnation inom torvmark regleras genom planbestämmelse som anger att "Ugrävning av organisk jord skall utföras inom de delar som omfattas av byggnation. Fyllnadsmassor skall packas i lager enligt anvisning i Mark AMA".

Bergteknik

Det föreligger inga idag kända stabilitetsproblem i naturliga eller schaktade slänter. Inför schaktarbeten ska dock en handnära besiktning av slänterna längs Partillevägen utföras för att bedöma om några åtgärder krävs inför bergschakt, såsom bergrensning. Ingen rensning i naturliga slänter krävs. Dessa förtydliganden beskrivs i PM Geoteknik.

Den långsiktig block- och släntstabiliteten säkras med permanent bergförstärkning såsom bergbult och/eller bergnät. En pågående detaljplanprocess för anslutande fastighet mot syd pågår där det planeras bergschakt ca 20 meter från fastighetsgränsen. Beroende på vilken bergschakt som utförs först ska den först uttagna slänten inspekteras både före och efter utförd bergschakt på angränsande fastighet, kompletterande bergrensning kan vara aktuellt. Dessa förtydliganden beskrivs i PM Geoteknik.

Återkommande besiktning av bergslänterna rekommenderas, ett lämpligt besiktningintervall ges av bergsakkunnig vid slutbesiktning av bergförstärkning. Planbeskrivningen förtydligas härom.

6. Lantmäteriet, yttrande daterat 2023-06-28

Markanvisningsavtal aktuellt men innehållet redovisas inte

I planbeskrivningen på s.108 anges att markanvisningsavtal ska upprättas, men inget ytterligare anges om innehållet. Om avsikten är att genomföra markanvisningar och/eller teckna exploateringsavtal ska kommunen enligt 4 kap. 33 § 3 st. 2 men. PBL redovisa avtalens huvudsakliga innehåll liksom konsekvenserna av att planen helt eller delvis genomförs med stöd av ett eller flera sådana avtal i planbeskrivningen. Detta ska enligt 5 kap. 13 § PBL göras redan i samrådsskedet.

Redovisningen behöver enligt Lantmäteriets mening vara konkret kring:

- vilka områden som avses för överlåtelse eller upplåtelse (helst redovisade på kartor)
- vilka fysiska anläggningar exploatören ska utföra och vilken standard de ska ha
- vilka olika kostnader som exploatören åtar sig att betala
- åtaganden om att betala eller inte kräva ersättningar
- tidplan för utbyggnad av de anläggningar som avtalet omfattar
- om exploatören ska ställa en säkerhet för åtaganden enligt avtalet
- om det finns flera exploatörer – ansvarsfördelningen mellan dem

Om förhandlingar kring avtal om markanvisning påbörjas först efter antagandet av planen är det tillräckligt att kommunen:

- redovisar sin avsikt att ingå ett markanvisningsavtal
- redovisar intentioner om vad detta avtal avses innehålla
- i planbeskrivningen i vissa delar redovisar samma innehåll som kommunens riktlinjer om markanvisning enligt 2 § markanvisningslagen
- tydliggör att de villkor med mera som redovisas under samrådet och i planbeskrivningen är preliminära och att genomförandet även kan komma att ske på annat sätt än vad som redovisas under planprocessen.

Glöm inte att även redovisa konsekvenserna (se ovan). Lantmäteriet har tagit fram ett material med information om regelverket vid "Redovisning av genomförandeavtal i planbeskrivning" och tre exempel på hur redovisning av innehåll och konsekvenser kan se ut i en planbeskrivning.

Risk att avtal strider mot pbl 6 kap. 40–42 §§

På s. 109 framgår att exploateringsavtal ska reglera att exploatören ska bekosta inlösen av allmän platsmark från Gökskulla 3:32. Enligt planförslaget ska den allmänna platsen som belastar Gökskulla 3:32 förvaltas med kommunalt huvudmannaskap. Därmed menar lantmäteriet att det är tveksamt om en sådan åtgärd kan anses rimlig för exploatören i förhållande till dennes nytta, då den berörda naturmarken ska förvaltas med kommunalt huvudmannaskap. I ett sådant fall kan kommunen istället använda sin rättighet enligt 6 kap. 13 § PBL för att förvärva marken. På s. 109 står även att medfinansieringsavtal kommer tecknas mellan Trafikverket och kommunen för att reglera nödvändiga åtgärder inom vägområde för statlig väg. Därefter ska exploatören finansiera detta genom exploateringsbidrag. Enligt PBL 6 kap. 40 § får byggherre/fastighetsägare finansiera en sådan kostnad om det är nödvändigt för att planen ska kunna genomföras samt att fastigheterna inom detaljplanen kan antas öka i värde. Av planbeskrivningen framgår inte på vilket sätt åtgärden på den statliga vägen anses nödvändig för planens genomförande, eller om det ökar fastigheternas värde. Det är därför tveksamt om denna typ av åtagande kan tas med i exploateringsavtalet, utan att strida mot PBL 6 kap. 40 §.

Kontrollera fastighetsgränser med 0,025 meters lägesosäkerhet

Ett antal fastighetsgränser som gränsar till planområdet är inlagda i den digitala registerkartan med mycket god lägesosäkerhet, som ser ut att vara 0,025 meter. I urklippet nedan finns inga angivna siffror, men mörkare grön linje brukar vanligtvis vara 0,025 meter. Denna lägesosäkerhet kan vara missvisande. Det är möjligt att dessa fastighetsgränser inte har kontrollmätts av kommunen. Gräns mellan Bråta 2:153 och Håltås 1:8 samt mellan Håltås 1:8 och Bårhult 1:112 är viktig att ha koll på då den också ansluter mot kvartersmark för industri, kontor och tekniska anläggningar i planförslaget. Vid övergången mellan referenssystemen RT 90 och SWEREF 99 transformerades nämligen tusentals gränspunkter över hela landet som registrerades rakt av, utan kontroll, med lägesosäkerheten 0,025 eller 0,03 meter. Det har i efterhand visat sig att många av dessa punkter till exempel i områden med lokala stamnät kan ha god ”intern” lägesosäkerhet, men inte ligga rätt i förhållande till SWEREF 99. Lantmäteriet uppmanar därför kommunen att vara extra uppmärksam vid planläggning av områden där det förekommer gränser med just lägesosäkerheten 0,025 eller 0,03 meter, och vid behov kontrollmäta sådana gränser.

Motivering till val av enskilt huvudmannaskap

När kommunen väljer att låta en detaljplan ha enskilt huvudmannaskap för allmänna platser i stället för kommunalt, ska de särskilda skälen för detta redovisas i planhandlingarna. På s. 107 framgår att anledning till enskilt huvudmannaskap är att insatstid för vinterskötsel bedöms förkortas. Lantmäteriet menar att det inte utgör något särskilt skäl för att motivera enskilt huvudmannaskap före kommunalt huvudmannaskap. Därmed behöver motiveringen förtydligas ytterligare i planhandlingarna.

Konsekvenser med enskilt huvudmannaskap

På s. 111 står att enskilt huvudmannaskap medför att fastighetsägaren ansvarar för drift och underhåll. Det är helt rätt att detta är en konsekvens av denna förvaltningsform, att kommunen inte ansvarar för den allmänna platsen. Det som ändå bör förtydligas redan här, är att det även behöver bildas en gemensamhetsanläggning eller göras en omprövning av befintlig gemensamhetsanläggning som delägarna kan förvalta gemensamt. Därmed får samtliga delägare ett ansvar för kostnaden för drift och underhåll efter den tilldelade andelen i gemensamhetsanläggningen. Det är en ekonomisk konsekvens som är bra att lyfta fram, så att samtliga berörda delägare i gemensamhetsanläggning blir medvetna om att det medför en kostnad för alla delägare när en ny vägsträcka bildar en ny / eller ska ingå i en redan befintlig gemensamhetsanläggning.

Genomförandetid bör anges i anslutning till planbestämmelserna

Planens genomförandetid framgår inte av plankartan, vilket det bör göra på grund av följande skäl:

Kommunen ska enligt 4 kap. 21 § PBL ange vilken genomförandetid som gäller för detaljplanen. Om ingen genomförandetid anges blir den, enligt 4 kap. 23 § PBL 15 år från den dag då beslutet att anta planen får laga kraft.

Vid framtagande av detaljplaner som följer Boverkets föreskrifter respektive allmänna råd BFS 2020:5 respektive 2020:6 behandlas genomförandetid inte som en planbestämmelse. Det anges dock i konsekvensutredningen till BFS 2020:6 på sidan 24. *”Genomförandetiden är inte en planbestämmelse men informationen om vilken genomförandetid som gäller **behöver tydligt framgå av detaljplanens redovisning. Genomförandetiden kan därför, trots att det inte är någon planbestämmelse, redovisas under en egen rubrik i listan med planbestämmelser.**”* Boverket föreslår i det allmänna rådet, avsnitt 2.1, att rubriken ovanför texten om genomförandetiden ska vara ”Genomförandetid” med samma rubriknivå som till exempel rubriken ”Egenskapsbestämmelser för kvartermark”.

Inlösen av allmän plats med kommunalt huvudmannaskap

Lantmäteriet har inte hittat någon beskrivning om den rätt (enligt 6 kap. 13 § PBL) respektive skyldighet på fastighetsägarens begäran (enligt 14 kap. 14 § PBL) som kommunen har att lösa in de allmänna platserna med kommunalt huvudmannaskap utan stöd av överenskommelse. Det är viktigt att det finns en sådan beskrivning för att berörda fastighetsägare ska förstå vilka rättigheter och skyldigheter som detaljplanen medför. På s. 112 står att ”allmän plats med kommunalt huvudmannaskap som ägs av exploatören ska överlåtas till kommunen utan ersättning”. Därmed kan kommunens rätt ge möjlighet till detta, utan att det behöver bestämmas särskilt.

Upplåtelse av ledningsrätt

På s. 114 står att ledningsrätt ska upplåtas för underjordiska ledningar inom kvartermark, utan ersättning. För att det ska vara möjligt, behöver ledningsägaren komma överens med markägaren om att ingen ersättning ska utgå. Om en sådan överenskommelse inte upprättas, kan ansökan om ledningsrätt skickas in till lantmäteriet utan avtal som grund. I sådant fall är det lantmäteriet som värderar intrånget som ledningsrätten medför. Om avsikten är att upplåta rättighet utan ersättning, så bör det framgå att avsikten är att avtal ska tecknas mellan markägaren och ledningshavaren om detta.

Delar av planen som bör förbättras

Planbestämmelse finns men beteckning saknas i plankartan

Bland planbestämmelserna finns bestämmelse om utfartsförbud. Lantmäteriet har dock inte kunnat hitta beteckningen på plankartan. Om bestämmelsen inte ska användas inom planområdet bör bestämmelsen tas bort ur listan med planbestämmelser.

Redovisning av hur befintliga planer påverkas

I planbeskrivningen finns på sidan 63 en redovisning av vilka befintliga detaljplaner som finns inom planområdet. För att underlätta förståelsen för de som inte är insatta i hur systemet med detaljplaner fungerar bör det även framgå vad som sker med gällande detaljplaner som berörs av planarbetet. För en befintlig detaljplan där endast en del av området berörs av ett planförslag kan detta till exempel beskrivas genom en text i stil med *”Om föreslagen detaljplan antas och får laga kraft upphör tidigare detaljplan att gälla inom planområdet, men fortsätter att gälla som tidigare utanför det nu aktuella planområdet.”*

Glöm inte att kontrollera så att gällande plan fortfarande går att genomföra efter att den aktuella planen fått laga kraft.

Fastighetsrättsliga frågor

På s. 113 redovisas konsekvenser som den nya detaljplanen kommer medföra, kring markanvändningen i området. Det som kan tydliggöras är vilka fastighetsbildningsåtgärder som

kommer bli aktuella, vilka områden som ska avstyckas till nya fastigheter, samt vilka områden som ska överföras från en fastighet till en annan.

Texten på s. 115 under rubrik "kommunens ekonomi" om att Härryda kommun avser att sälja fastigheten Bårhult 1:112 till exploatören, skulle kunna redovisas tidigare i planbeskrivningen, exempelvis någonstans under "fastighetsrättsliga frågor" som en konsekvens för Bårhult 1:112.

Delar av planen som skulle kunna förbättras

(Under denna rubrik redovisas synpunkter som inte direkt ligger inom Lantmäteriets lagstadgade bevakningsområden, men som enligt Lantmäteriet skulle förbättra detaljplanen.)

Skrivning om vilka föreskrifter och allmänna råd som tillämpas

Lantmäteriet konstaterar att plankartan är upprättad efter Boverkets nya föreskrifter och allmänna råd BFS 2020:5 och 2020:6. Enligt en rapport från Boverket finns förslag om att det är den digitala detaljplaneinformationen (koordinaterna) i stället för den analoga plankartan som ska bli juridiskt gällande framöver. Det kan därmed vara bra att redovisa i planbeskrivningen om vilka föreskrifter och allmänna råd som följts. Följer planen även föreskrifterna och allmänna råden om digital planbeskrivning enligt BFS 2020:8?

Kommunens kommentar

Markanvisningsavtal

Ett markanvisningsavtal har upprättats i samband med planstart. Villkoren i avtalen förtydligas i enlighet med Lantmäteriets synpunkter.

Kontrollera fastighetsgränser med 0,025 meters lägesosäkerhet

Lantmäteriet synpunkter rörande fastighetsgränser beaktas och hanteras i samband med uppdatering av grundkartan inför granskning.

Motivering till val av enskilt huvudmannaskap

Stora delar av angränsande vägnät hanteras idag genom enskilt huvudmannaskap. Ansvarig väghållare är Landvetters vägförening. Med utgångspunkt i inkomna synpunkter från samrådet avses Gamla Prästvägen stängas av för genomfartstrafik. I samband med utbyggnad av gatunätet avses även utbyggnad av ledningsnät för vatten- och avlopp genomföras. Med hänsyn till att det nya vägnätet inte blir sammankopplat med befintligt vägnät ändras huvudmannaskapet från enskilt till kommunalt huvudmannaskap. Justeringen innebär att Landvetters vägförening inte längre kommer att svara för aktuell vägsträckning inom detaljplaneområdet.

Konsekvenser med enskilt huvudmannaskap

Ändring görs till kommunalt huvudmannaskap, handlingarna justeras.

Genomförandetid bör anges i anslutning till planbestämmelserna

Plankartan kompletteras med information kring genomförandetid. Genomförandetiden är 5 år från att detaljplanen får laga kraft.

Inlösen av allmän plats med kommunalt huvudmannaskap

Mark som redovisas som allmän platsmark i detaljplanen, har kommunen en rättighet men också en skyldighet att förvärva, vilket följer av 6 kap. 13§ första stycket samt 14 kap. 14§ första stycket i plan- och bygglagen (2010:900). Mark som i detaljplanen avsatts som allmän platsmark (NATUR) och (GATA) med kommunalt huvudmannaskap och som ägs av exploatören ska överlätas till Härryda Kommun utan ersättning. Marköverlåtelsen ska regleras i kommande exploateringsavtal. Mark inom samfälligheten Göskulla s:5 är utlagd som allmän platsmark (NATUR), vilket omfattar ca 5 500 kvm, ska Härryda Kommunen förvärva och överföra till lämplig fastighet ägd av kommunen. Ersättningen för marköverlåtelsen bestäms utifrån Expropriationslagens bestämmelser.

Planhandlingarna kompletteras härom.

Upplåtelse av ledningsrätt

Utgångspunkten är att avtal ska tecknas mellan markägaren och aktuella ledningshavare kring överlåtelse av ledningsrätt, planhandlingarna förtydligas härom.

Planbestämmelse finns men beteckning saknas i plankartan

Utfartsförbud finns inlagt på plankartan i anslutning till föreslagen cirkulation. Bestämmelsen ändras så att den blir lättare att se.

Redovisning av hur befintliga planer påverkas

Beskrivning kring påverkan på befintliga detaljplaner förtydligas.

Fastighetsrättsliga frågor

Planhandlingarna förtydligas i enlighet med Lantmäteriets synpunkter avseende fastighetsrättsliga frågor.

Skrivning om vilka föreskrifter och allmänna råd som tillämpas

Planbeskrivningen och plankartan följer Boverkets nya föreskrifter och allmänna råd BFS 2020:5 och 2020:6. Handlingarna förtydligas med detta.

7. Räddningstjänsten Storgöteborg

Överväganden

Riskhänsyn

En riskutredning har tagits fram avseende olyckor med farligt gods på väg 535 i Härryda kommun. Vägen är inte klassad som rekommenderad transportled för farligt gods, men utgör en omledningsväg. Bestämmelser i plankarta följer enligt granskat underlag inte de föreslagna åtgärder som anges i riskutredningen. I riskutredningen konstateras att endast bebyggelse närmast väg 535 kräver riskreducerande åtgärder medan plankartan anger att riskreducerande åtgärder ska utföras inom 150 meter från väg 535.

Gällande kvalitativ riskutredning avseende drivmedelstation har RSG svårt att avgöra huruvida denna ska inarbetas i plan då föreslagna åtgärder är beroende av val av drivmedel/kombinationer för aktuell station. Åtgärder som förs in i plan bör vara av sådan art att krav ej ställs på närliggande fastigheter utan löses med hjälp av skyddsavstånd eller åtgärder på fastighet där verksamhet med tillståndspliktig mängd brandfarlig- och/eller explosiv vara verkar. RSG är tillståndsmyndighet med avseende på Lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE) och kommer vid tillståndsansökan att granska aktuell verksamhet.

Framkomlighet

Området nås via väg 535 som bedöms ge acceptabel framkomlighet för räddningstjänstens fordon. Vid dimensionering av nytt vägnät ska framkomlighet enligt räddningstjänstens Råd & Anvisning nr. 110 beaktas.

Brandvattenförsörjning

Med aktuella förutsättningar på detaljplaneområdet så förväntar sig RSG att brandvattenförsörjning ordnas via brandpost i gata. Området är befintligt inte anordnat med brandposter. Nya brandposter behöver ha kapacitet motsvarande vad som framgår i svenskt vattens publikation P114, Tabell 3.3. Sprinklerinstallation, som omnämns i planbeskrivning, är inte en acceptabel ersättning för brandposter i gata då sprinkler är en byggnadsteknisk åtgärd som förväntas verka i ett annat skede än räddningstjänstens insats.

Bedömning

Räddningstjänsten Storgöteborg bedömer att ovanstående punkter gällande riskhänsyn och brandvattenförsörjning behöver omhändertas i kommande planarbete.

Kommunens kommentar

Riskhänsyn

Kommunen bedömer det som möjligt att bebyggelse närmast väg 535 kan komma att hamna inom ett avstånd på 150 meter från vägen. Därför bedöms aktuell planbestämmelse överensstämma med angivna riktlinjer i riskutredningen.

Vad gäller synpunkter kring drivmedelstation är ställningstagandena att en sådan verksamhet inte är aktuell inom området.

- *Plankartan revideras så att möjlighet till drivmedelstation tas bort, endast publik laddinfrastruktur för elbilsladdning medges.*

I dagsläget finns inga rekommendationer gällande riskavstånd mellan laddstationer och annan bebyggelse. Det bedöms dock rimligt att det bör föreligga ett minimiavstånd på minst 8 meter mellan laddstationen och närliggande bebyggelse i enlighet med regler om skydd mot brandspridning mellan byggnader som återges i Boverkets Byggregler (BBR) avsnitt 5:61.

Framkomlighet

Framkomlighet har översiktligt studerats och höjdsättning av övergripande vägnätet, föreslagna vägbredder och vändplatser har utformats för att säkra Räddningstjänstens framkomlighet. Kvartersgatornas läge inom det västra verksamhetsområdet är inte fastlagt, exakt utformning fastställs i samband med genomförande. Räddningstjänsten krav ska beaktas i genomfröndefasen.

Brandvattenförsörjning

Beträffande brandvattenförsörjning har det preliminärt förutsatts att verksamhetsområdet huvudsakligen kommer att lösa brandvattenförsörjning lokalt genom anordnande av sprinkleranläggningar med tank och pumpanordning inom respektive fastighet eller för flera fastigheter. Inga momentana sprinkleruttag tillåts från ledningsnätet. I föreliggande VA-förslag har detta kompletterats med möjligheter till brandpostuttag om minst 40 l/s inom verksamhetsområdet.

Räddningstjänstens synpunkter bedöms med ovanstående justeringar kunna beaktas.

INKOMNA YTTRANDEN

ORGANISATIONER, FÖRENINGAR, BOLAG M FL [SE SÄNDLISTA]

Yttranden citeras eller sammanfattas. Skrivelsernas ursprungliga lydelse används så långt det går.

8. Bohusläns museum, yttrande daterat 2023-06-28

Vi har inga kulturhistoriska invändningar mot planförslaget men synpunkter på hur landskapsbilden påverkas.

Bebyggelseperspektiv

Detta är en stor etablering vilket av nödvändighet helt förändrar den miljö som tas i anspråk. Höga byggnader placeras på en höjdsträckning i landskapet. Hur mycket extra energiåtgång medför inte att placera en transportanläggning så högt? Det är därför extra viktigt att byggnadernas höjd och läge varsamt anpassas till terrängen och inte omvänt. Sprängningar i fast berg bör inte få förekomma varken för grundläggningar, vägar, ledningsschakt eller annat. Kanske kan byggnaderna göras större i markplan och lägre i höjddled för att inte skapa ett så dominerande blickfång och brott i horisontlinjen.

Fornlämningsperspektiv

Göta Arkeologi utförde 2023 en arkeologisk utredning inom planområdet. Den arkeologiska utredningen resulterade i att en husgrund påträffades, L2023:705, inom den norra delen av området. L2023:705 är registrerad som en övrig kulturhistorisk lämning (Fornreg 2023-06-26). Inga fornlämningar påträffade i samband med utredningen. Samt att inga kända lämningar finns registrerade inom området. Göta Arkeologi bedömde, att inga ytterligare arkeologiska insatser är nödvändiga (Göta Arkeologi rapport 2023:5). Mot bakgrund av ovan har Bohusläns museum inget att invända mot ärendet. Bohusläns museum vill informera om, att det är Länsstyrelsens kulturmiljöenhet som avgör om fornlämningar och fornlämningsområden berörs och fattar beslut enligt Kulturmiljölagen.

Kommunens kommentar

Bebyggelseperspektiv

Eftersom planområdet består av kuperad skogsmark/kalhygge kommer terrasseringar att krävas för att hantera nivåskillnader och göra området byggbart. Tre höjdparter behöver sprängas bort ner till önskade markhöjder, ett öster om väg 535 och två väster om väg 535. I höjdsättningen av planområdet har hänsyn tagits till de massor som behöver flyttas med utgångspunkt i en massbalans inom planområdet. På så vis kan massorna flyttas inom planområdet och transporter till och från planområdet kan i större omfattning undvikas. Angående energiåtgång i övrigt har denna inte denna särskilt hanterats utan placering av området har utgått från andra aspekter, se kommunens övergripande svar rörande

Utifrån landskapsbilden bedöms den norra delen av planområdet, med närliggande bostadsområden och dalgången Djupedalen, som mest känslig för visuell påverkan. För att minimera landskapspåverkan och anpassa planförslaget till närliggande bebyggelse och naturmark har ett antal åtgärder arbetats in:

- *Högre byggnader (upp till 40 meter) tillåts ej i de känsligaste punkterna mot framförallt Bråtaskogen naturreservat i väster och Djupedalen/Öjersjö i norr.*
- *Den totala volymen begränsas till en byggnadsarea av 10 000 kvm per respektive delområde (totalt 20 000 kvm) för de delar som har en nockhöjd på 40 meter.*
- *För högre byggnader (upp till 40 meter) får sammanhängande fasadlängder endast uppföras till en bredd om maximalt 50 meter mot norr. Mellan respektive högdal ska det vara minimum 50 meter. Detta säkerställer att kortsidorna uppförs mot dalgången och befintliga bostäder i norr.*
- *Där slänter uppförs ska dessa återplanteras vilket innebär att vegetation avskärmar verksamhetsområdet och bidrar till en visuell barriär.*
- *Öster om väg 535 och i anslutning till befintliga och föreslagna bostäder tillåts bara lägre byggnadshöjder.*

Angående motiv för exploatering och landskapsbilden se även kommunens övergripande svar på inkomna yttranden, "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie" och "Landskapsbild/områdespåverkan".

Angående påverkan på berg av sprängningar se kommunens svar på SGI:s yttrande, sid 36.

Fornlämningsperspektiv

Länsstyrelsen har bedömt att det inte finns några fornlämningar och fornlämningsområden som påverkas av detaljplanen.

9. Ellevio, yttrande daterat 2023-06-08

Ellevio har inget att erinra gentemot planförslaget.

Kommunens kommentar

Noteras

10. EON, yttrande daterat 2023-06-07

EON har inget att erinra gentemot planförslaget.

Kommunens kommentar

Noteras

11. Göteborgsregionen, yttrande daterat 2023-06-30

GR ser att det finns ett stort behov av såväl regional verksamhetsmark som mark för regionala avfallsanläggningar. Ianspråktagande av jungfrulig mark i en storstadsregion innebär alltid målkonflikter mellan motstående intressen. Lokaliseringsfrågor av denna dignitet och storlek bör därför betraktas i ett regionalt perspektiv och utifrån en analys över var i regionen exploateringen har lägst negativ påverkan.

Sammantaget har föreslagna etableringar betydande negativa konsekvenser på flera värden i den gröna kilen Delsjön-Härskogen. De kumulativa effekterna, även med föreslagna åtgärder, gör att den gröna infrastrukturen i kilen bryts. Förslagen ligger därmed inte i linje med de regionala överenskommelserna. GR förordar en regional analys över alternativa lokaliseringar i regionen innan detaljplanearbetet drivs vidare.

GR vill även uppmuntra en samordnad, mellankommunal fysisk planering, särskilt i fråga om infrastrukturella frågor där en ökad trafikallsträng kan ha påverkan på intilliggande kommuners stadsplanering.

Sammantaget gör GR därför bedömningen att planförslagen tillsammans medför kumulativa effekter som gör att den i Strukturbild för Göteborgsregionen utpekade gröna kilen Delsjön-Härskogen försvagas till den grad att den bryts och att förslagen därför inte ligger i linje med de regionala överenskommelserna.

Vatten

Planområdena ligger inom sekundär zon för vattenskyddsområdet Rådasjön och Norra Långevattnet. Vattentäkterna är en del av vattenförsörjningen för bland annat Göteborgs stad och Mölndals stad. I vattenskyddsområdets skyddsföreskrifter återfinns bland annat restriktioner gällande lagring och hantering av petroleumprodukter, gödsel och brandfarliga vätskor och andra ämnen som är skadliga för yt- och grundvatten.

Trafik och infrastruktur

GR vill betona vikten av att personalintensiva verksamheter lokaliseras där närheten till kollektivtrafik, gång- och cykel är störst samt att utrymme för framtida kollektivtrafiklösningar säkerställs i området.

GR vill även uppmuntra en samordnad, mellankommunal fysisk planering, särskilt i fråga om infrastrukturella frågor där en ökad trafikallsträng kan ha påverkan på intilliggande kommuners planering.

Etableringarna kommer att öka trafikflödena i såväl områdets direkta närhet som i dess omland. GR förordar en mellankommunal analys över vilken trafikallsträng som etableringarna förväntas få på riksväg 40, både i den trånga passagen vid Kallebäcksmotet och vilken effekt trafikallsträngen kan få på Göteborgs stads stadsutveckling. Vidare skulle GR gärna se en djupare analys över trafikallsträngens påverkan på Landvettervägen och på Partille kommuns möjligheter att realisera sin stadsplanering i anslutande delar.

Gröna kilen Delsjön – Härskogen

I Hållbar Tillväxt och Strukturbild för Göteborgsregionen pekas de gröna kilarna ut som ett viktigt strukturerande element som behöver tas till vara och utvecklas för att bidra till regionens

attraktionskraft. De gröna kilarna beskrivs även få en allt större betydelse för den växande storstadsregionens behov av rekreationsområde samt för möjligheterna att minska effekterna av extremt väder.

De gröna kilarnas värde är i många avseenden beroende av att grönområdena är stora och sammanhängande samt enkla att nå. Vidare framgår att särskild uppmärksamhet ska ägnas åt markanvändningen i mötet mellan tätortsområden och grönområden. Ytterligare etablering i dessa områden riskerar att försämra de gröna sambanden. Området Delsjön - Härskogen fyller idag en viktig funktion för såväl det stadsnära friluftslivet som för den biologiska mångfalden. Delsjön – Härskogen är det mest nyttjade natur- och friluftsområdet i storstadsregionen. Dess framtida betydelse förväntas öka i takt med en ökande befolkning. De föreslagna detaljplanerna är placerade i den gröna kilen Delsjön –Härskogen och en exploatering av området skulle innebära att stora arealer oexploaterad mark tas i anspråk i grönkilen. Med hänsyn till att kilen redan idag har en begränsad bredd är det särskilt angeläget att värna om de befintliga sambanden så att de inte försämras. I planhandlingarna föreslås åtgärder för att minimera negativ påverkan på den gröna kilen. Trots föreslagna åtgärder är det emellertid stora arealer mark som tas i anspråk.

GR gör därför bedömningen att de föreslagna åtgärderna inte kommer kunna kompensera för det intrång som exploateringen medför i grönkilen då kilarnas värden i många avseenden är beroende av att grönområdena är stora och sammanhängande. De kumulativa effekterna av föreslagna exploateringar riskerar att helt isolera Bråtaskogen och skulle försämra de gröna sambanden och ekosystemtjänster så som spridningsstråk för växt- och djurlivet samt för möjligheterna till friluftsliv och rekreation. Påverkan förstärks ytterligare av indirekt störning genom ljus, ljud och buller samt transporter och ökad aktivitet.

Kommunens kommentar

Se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie", "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Trafik övergripande vägnät", "Trafik – Gamla Prästvågen" och "Dagvatten/MKV Vatten och påverkan Natura 2000"

12. Gryaab, yttrande daterat 2023-06-28

Flöden och tillskottsvatten

Vad gäller flöden och tillskottsvatten tar Gryaab tillfället i akt och lämnar några generella synpunkter. Vi går inte in och diskuterar alla lösningar för spill- och dagvattenhantering i planförslaget i detalj. Gryaab utgår ifrån att Härryda kommun arbetar för att minimera inläckage av tillskottsvatten i ledningsnät och tunnelanslutningar och att risker för framtida inläckage arbetas bort i så stor utsträckning som möjligt. Som första generella synpunkt så vill Gryaab peka på vikten av att flödesförändringar i planförslaget motsvarar och innefattas i de långsiktiga flödesprognoser från Härryda kommun som nyligen lämnats till Gryaab.

Gryaabs förutsättningar för att driva reningsverket och tunnelnätet är, förutom spillvattnets mängd och sammansättning, starkt beroende av hur ägarkommunernas avloppssystem är utformade och hur de underhålls. Flödena till Ryaverket är, jämfört med andra stora städer i Sverige, högre och mer varierande. Gryaab har trots detta under decennierna sedan starten 1972 lyckats uppnå de av miljömyndigheterna allt strängare ställda kraven med relativt måttliga kostnadsökningar och hittills utan att ta ny mark i anspråk. De teknikval som hittills gjort det möjligt att uppfylla givna utsläppsvillkor trots höga flöden är dock inte de som ger de lägsta möjliga utsläppen och de kräver också mer energi och kemikalier än de vanliga lösningarna. Gryaab anser att det är viktigt att tidigt i stadsplaneringen ta vattnets flöde i beaktande och att vattnet sedan finns med under hela processen. Att i efterhand korrigera brutna vattenflöden är ofta kostsamt. En stadsplanering och bebyggelsegenomförande som ger förutsättningar och leder till spillvattensystem med så lite

inläckage av tillskottsvatten som möjligt, även på längre sikt, är viktigt för att Gryaab ska kunna bedriva effektiv och resurssnål avloppsrening åt sina delägarkommuner.

Berganläggning

I övervägande del av detaljplanen är skyddsavståndet till Gryaabs befintliga anläggningar gott och det finns ingen risk för påverkan. I nordöstra delen av planförslaget, öster om väg 535, är avståndet något mindre och restriktioner mot djupa borrhål (>60 m) för bergvärme och/eller dricksvatten kan behöva skrivas in eller påtalas. Eventuella restriktioner rör djup och riktning på borrhål och hanteras normalt i projekterings- /byggprocess, tillsammans med Gryaab.

Det är i dagsläget oklart om Gryaab har servitut eller ledningsrätter för spillvattentunnel öster om väg 535. Om rättigheter saknas kommer Gryaab att ansöka om ledningsrätt eller servitut hos Lantmäteriet. Detta är dock inget som egentligen påverkar planarbetet men är bra för Härryda kommun att känna till. Gryaab tolkar det som att inga nya borrhålsanslutningar till våra berganläggningar kommer att krävas och vi bedömer detta som positivt. I övrigt bedöms detaljplanen inte påverka Gryaabs berganläggningar på något negativt sätt.

Kommunens kommentar

Flöden och tillskottsvatten

Kommunens bedömning är att projektet inryms inom de kommunicerade prognoser kopplat till framtida VA-belastning för Härryda kommun. Infrastruktursatsningar i det övergripande VA-nätet planeras till följd av föreslagen exploatering och åtgärder genomförs även in planområdet, redovisas i aktuell VA-utredning.

Berganläggning

I detaljplanen anges restriktioner kring källare för att undvika påverkan på Gryaabs anläggning. Vad gäller hantering av borrhål för bergvärme och/eller dricksvatten bedöms detta hanteras i samband med en eventuell ansökan om borrhållstånd, där kommunen behöver säkerställa att det inte finns något i marken som tar skada under borrhållningen.

Den aktuella spillvattentunneln omfattas av ledningsrätt, 14-PAR-3117.1. Planhandlingarna förtydligas.

13. Göteborgs stad, yttrande daterat 2023-06-15

Gods och logistik

För att möta kraven på effektivare transporter bör planområdet dimensioneras efter HCT-fordon både tunga och långa. 34,5 m ekipage måste kunna köras, i planförslaget nämns endast 24 m-ekipage.

Hållbart resande

Vi ser ett stort behov av att flytta över pendlingen med buss till tåg, särskilt med anledning av den föreslagna etableringen som kommer att belasta kritiska snitt ytterligare.

Delsjön- Härskogskilen

I planbeskrivningen gällande riksintresse för friluftsliv står det att planförslaget inte bedöms påverka de mer perifert belägna naturområdena Delsjöområdet/Gallhålan/Härskogen i någon större utsträckning. Indirekt kan dock Delsjöområdets funktion som regional grönkil bli viktigare då planområdets ekologiska funktion försämras. Detta innebär att det läggs stort ansvar på Mölndals och Göteborgs kommun att se till att den gröna kilen inte påverkas ytterligare, så att den ekologiska funktionen inte försämras ännu mer. Göteborg stad anser inte att Härryda genom denna detaljplan, på ett tillräckligt vis tagit hänsyn till vår gemensamma överenskommelse om att värna de gröna kilarna.

Kommunens kommentar

Gods och logistik

En målsättning för projektet är att skapa förutsättningar för en framtida regional gods- och logistikhubb. Dialog och förutsättningar utreds inom ramen för Gothenburg Green City Zone (GGCZ). Aktuell utformning av anslutning till området (cirkulationsplats vid väg 535) möjliggör för fordon HCT-fordon med längd på 34,5 meter. Vad gäller ytorna inom verksamhetsområdet är dessa flexibelt utformade för att främja ytor för lastplats/vändradier utifrån verksamheternas behov.

Se även kommunens övergripande svar "Trafik övergripande vägnät"

Hållbart resande

Detaljplanen möjliggör utbyggnad av busshållplats utmed väg 535. Verksamhetsområdet ihop med tillkommande bostäder ger ett ökat underlag vilket möjliggör ökad turtäthet på befintliga linjer. Lånsiktigt planeras för hållplatslägen utmed Båthultsmotet vilket kommer att främja tillgängligheten med buss och minimera restiderna från centrala målpunkter. Utökade resor med tåg bedöms ge begränsad effekt för aktuellt projekt, utan fyller funktionen av att avlasta trafiksystemet inom andra delar av kommunen.

Se även kommunens övergripande svar "Trafik övergripande vägnät"

Delsjön-Härskogskilen

Se kommunens övergripande svar angående påverkan på grönkilen, "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur"

14. Landvetters vägförening, yttrande daterat 2023-06-23

I stora drag är Landvetters vägförenings styrelse av uppfattningen att vid en så pass utökad bebyggelse som den planerade så måste hela infrastrukturen ses över, i synnerhet vad gäller vägbredd och trafiksäkerhet.

1. I det fall att exploateringsplanen går igenom så bör hela Gamla Prästvägens bredd beaktas med tanke på förhållandet till den i framtiden kraftigt ökande trafiken av både bilar, cyklar, gående och hästar. För besök på Landvetter centrum så är även det den troligaste vägen för boende i det nya området. Att NextStep planerar att bredda Gamla Prästvägen endast i det nya området avhjälper inte nämnda olägenhet. Vägföreningen anser att hela Gamla Prästvägen behöver breddas. Vägens bredd bör lämpligen vara minst fem meter plus diken och eventuella gång- och cykelbanor. Vägföreningens styrelse anser även att det T-kors som är planerat att läggas vid slutet av Gamla Prästvägen, mot paddelbanorna, bör ändras så att vägen dras ända fram till paddelbanorna. I NextSteps detaljplan är trafiken till paddelbanorna planerad att gå genom villagatorna och därmed ökar trafiken inne i bostadsområdet.
2. I det fall Härryda kommun beviljar exploateringen i aktuellt område så ligger det också i kommunens intresse att tillse trafiksäkerheten för barn och andra gång- och cykeltrafikanter i området. Det är lämpligt att gång- och cykelbana byggs och ansvaras av Härryda kommun. Den bör då lämpligen ligga på den östra sidan av Gamla Prästvägen, så den naturligt löper in på gång- och cykelbanan på Tahultsvägen.
3. Byggs en gång- och cykelbana på Gamla Prästvägen så bör man även ta hänsyn till den ridverksamhet som finns i området, likt hela Tahultsvägen.
4. Landvetters vägförening har förstått att NextStep planerar att bygga trottoarer (eller gång- och cykelbanor) i det nya området och att de, eller Härryda kommun, har utgått ifrån att då de nya vägarna sannolikt efter Lantmäteriets förrättning kommer att ingå i Landvetters vägförening och att även nämnda gång- och cykelbanor skall förvaltas av vägföreningen. Vägföreningen har inget ansvar för dem idag och styrelsen kommer vid en eventuell Lantmäteriförrättning att motsäga oss detta.
5. Landvetters vägförenings styrelse vill även belysa vikten av Natura 2000 och identifieringen av sällsynt fauna och flora då området till stor del består av våtmark.

6. Landvetters vägförenings styrelse inser att en ny bebyggelse i ett område där marken till stor del består av våtmark kommer ha stor inverkan på bebyggelse och vägnät. Inom vägarna i bebyggelsen kommer det att krävas minst ett dike på ena sidan av vägarna och utefter hela Gamla Prästvågen kråvs diken på båge sidorna vågen.

7. Slutligen ifrågasätter vi lämpligheten av den nya planerade utfarten på Partillevågen, då denna är planerad att ligga i en backe på Partillevågen.

Kommunens kommentar

Breddning av våg

Med utgångspunkt i framförda synpunkter om risk för ökad genomfartstrafik inom Gökskullaområdet föreslås att Gamla Prästvågen stängs av i anslutning till Gökskullaområdet. Möjlig våndplats för de boende inom Gökskulla säkerställs av exploatören och byggnation genomförs innan marken överförs till Landvetter vägförening. Gamla Prästvågen breddas och byggs ut med gång- och cykelvåg hela vågen fram till Gökskullaområdet. Utrymme säkras åven för vågdike inom aktuellt vågområde.

Se åven kommunens övergripande svar "Trafik – Gamla Prästvågen"

Trafiksåkerhet/ gång och cykelbana/ Ridverksamhet

Genom avstängning av Gamla Prästvågen säkras att detaljplanen inte medför tillkommande trafik inom Gökskullaområdet. Utbyggnad av gång- och cykelvåg görs utmed Gamla Prästvågen inom de delar som omfattas av den nya detaljplanen. Gång- och cykelbanan placeras på den västra sidan för att möjliggöra en god anslutning till det nya hållplatslåget vid våg 535. Anslutning möjliggörs via planerad våndplats för gång- och cykeltrafikanter från Gökskullaområdet. Aktuell lösning bedöms minimera eventuella konflikter till anslutande ridvågar.

Se åven kommunens övergripande svar "Trafik – Gamla Prästvågen"

Huvudmannaskap

Huvudmannaskapet inom planområdet åndras så att kommunen blir huvudman för samtlig allmän platsmark. Detta innebär att kommunen svara för utbyggnad samt skötsel av både vågar samt gång- och cykelbanor. Åtgärdena finansieras av exploatören via exploateringsavtal. En dagvattenutredning tagits fram med åtgärder för att säkra hantering av projektets dagvattenhantering. I detta ligger med utbyggnad av dike utmed hela Gamla Prästvågen. Dike samt aktuella dagvattendammar byggs ut och hanteras av Härryda kommun.

Se åven kommunens övergripande svar "Trafik – Gamla Prästvågen"

Ny anslutning och utfart våg 535

Befintlig utfart vid Gamla Prästvågen föreslås stängas av för utfart och en ny anslutning i form av cirkulationsplats föreslås på våg 535. Föreslagen placering medför behov av språngningsarbete då placeringen hamnar anslutning till befintlig beskärning. Utformningen har ståtts av med Härryda kommun och Trafikverket. Anslutningen ingår inte i aktuellt planområde utan utbyggnaden kommer att hanteras av Trafikverket inom ramen för kommande vågplan.

Se åven kommunens övergripande svar "Trafik övergripande vågnät" och "Trafik – Gamla Prästvågen"

Natura 2000 flora fauna samt våtmark

För svar på övriga synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie", "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Påverkan Natura 2000 och säkerställande av dagvatten/MKN Vatten"

15. Mölndals stad, yttrande daterat 2023-06-21

Mölndals stad har inget att erinra gentemot planförslaget.

Kommunens kommentar

Noteras

16. Mossvägens samfällighetsförening, yttrande daterat 2023-06-27

1) Spridningskorridor och viltpassage

I tidigare planer över planområdet norra delar pekats området ut som en del av en större spridningskorridor och viltpassage. I planförslaget har densamma krympt till en smal remsa mellan planområdet och Mossvägenområdet, vilket gör det svårt för flora och fauna att spridas. Särskilt med tanke på ljus, buller, trafik och annan aktivitet från det planerade verksamhetsområdet. Det gröna släppet och spridningskorridoren behöver vara avsevärt bredare för att dess tänkta funktion som viltpassage ska uppnås. För flora och fauna måste den gröna kilen breddas och planskild viltpassage anordnas.

2) Rekreation

En omvandling i den skala som planen föreslår är inte acceptabel för boende som får området inpå sig då det idag används för rekreation. Tillgången till natur och grönområden ska vara god för oss invånare. Friluftsliv upplevs av många ha en stor betydelse för hälsa och livskvalitet. Här kommer ett stort grönt- och friluftsområde med stora värden för allmänheten tas i anspråk för exploatering. Den planerade exploateringen behöver därför avgränsas och begränsas betydligt mer än i planförslaget, särskilt mot norr, för att bättre anpassas och visa varsamhet mot sitt omland. Detta gäller såväl verksamhetsområdets utbredning som dess höjd. Öka respektavståndet till bostäderna i norr till minst 250 m så att effekten på boende mildras.

3) Störningar

Säkerställ detaljerade krav på buller och ljus i detaljplanen så att konsekvenserna för bostäderna i Mossvägens Samfällighetsförening begränsas. Vi saknar också redovisning av hur området kommer påverka boende med hänsyn till buller och ljus. Beräkningarnas förutsättning är 40 m höga byggnader och att det i detaljplanen inte närmare kommer preciseras hur verksamhetsbuller skall hållas på acceptabel nivå. Här behövs det bestämmelser i detaljplanen som noga reglerar buller- och ljuspåverkan mot bostäderna i norr. Bebyggelsen mot norr behöver begränsas avsevärt i höjd och närhet till Mossvägsområdet.

4) Trafik

Trafiksituationens på Landvettervägen måste lösas innan planen kan genomföras. Trafikpåverkan på Landvettervägen oroar. Redan dagens nivåer är mycket besvärliga. En ökad trafikbelastning kommer leda till olyckor och långa köer. Planförslaget tar inte tillräcklig höjd eller ansvar för vilka omfattande standardhöjningar som krävs på Landvettervägen för bibehållen framkomlighet, trafiksäkerhet och viltpassagemöjlighet. De redan idag isolerade naturområdena väster om Landvettervägen kommer att isoleras ytterligare, vilket på lång sikt kan innebära att arter utrotas lokalt, eller kraftigt minskar i antal. Viltolyckor och barriärpåverkan försvårar kolonisation och spridning av arter i båda riktningarna. Landvettervägen kan behöva uppgraderas till att bli tvåfilig i vardera riktningen p.g.a. ökad transport till de nya logistikintensiva verksamheterna, vilket i sin tur ställer krav på betydligt mer ambitiös ekodukt och gång-/cykelväg än förslaget innehåller. Planförslagets påverkan på Landvettervägens funktion i sin helhet behöver såväl analyseras bättre som ta större ansvar för i form av betydande infrastrukturinvesteringar. Detaljplanen behöver innehålla bestämmelse om att dessa infrastrukturåtgärder ska vara genomförda innan någon byggrätt i detaljplanen kan nyttjas.

Kommunens kommentar

1) Spridningskorridor och viltpassage

Med utgångspunkt i inkomna synpunkter föreslås justering av bebyggelseförslaget främst med avseende på höjder och utformning av högdelar, för att hantera siktpåverkan och minimera upplevelsen mot norr. Justering sker även av grönstråkets bredd, öster om väg 535 samt i det smalaste partiet mot Furubergsvägen/Mossvägen. Justeringen innebär att verksamhetsmarken minskas i det smalaste partiet, för att minimera släntintrång inom naturmarken. Justeringen innebär att avståndet mellan kvartersmark ökas från ca 130 meter till 155 meter. Åtgärden gör att en större del av platån ovanför dalgången sparas, vilket ger en större buffertzona för djurlivet. Ändringen innebär även att en större del av befintlig vegetation kan sparas vilket bidrar till en avskärmande effekt för befintliga bostäder i norr.

För svar på synpunkter, se även kommunens övergripande svar rörande "Grönkilen, och "Landskapsbild/områdespåverkan".

2) Rekreation

Ett stort skogsområde ersätts av ett verksamhets- och bostadsområde. Området är idag relativt svårtillgängligt och nyttjas begränsat för friluftslivet. Utgångspunkten med att säkra delar av området för naturmark handlar främst om att säkra växt- och djurlivets tillgänglighet i spridningskorridoren. Planförslaget möjliggör dock för kopplingar ut i angränsande naturmark framför allt mot väst och Bråtaskogen. Exploateringen berör heller inte befintliga naturområden inom Partille kommun. Justering sker av grönstråkets bredd, öster om väg 535 samt i det smalaste partiet mot Furubergsvägen/Mossvägen. Justeringen innebär att verksamhetsmarken minskas i det smalaste partiet, för att minimera släntintrång inom naturmarken. Justeringen innebär att avståndet mellan kvartersmark ökas från ca 130 meter till 155 meter.

För svar på synpunkter, se även kommunens övergripande svar rörande "Landskapsbild/områdespåverkan" och "Riksintresse friluftsliv och rekreation".

3) Störningar

Gällande riktvärden för industribuller ska säkras för att undvika störningar för närliggande bostäder. Hänsyn ska även tas till närliggande naturområden, där gällande riktvärden för friluftsområden enligt Naturvårdsverkets rapport 6538 ska säkras. Planbestämmelserna har kompletterats och bullerutredningen förtydligats med hantering av åtgärder. Reglering sker även avseende ljus med utgångspunkt i att minimera störningar för både boende men framför allt även för att hantera påverkan på djurlivet.

För svar på synpunkter, se även kommunens övergripande svar rörande "Landskapsbild/områdespåverkan" och "Riksintresse friluftsliv och rekreation".

4) Trafik

Med hänsyn aktuellt samarbete med Gothenburg Green City Zone (GGCZ) utgör huvudsakliga målpunkt för detta projekt Evenemangsområdet och de centrala delarna av Göteborg. Detta medför att huvudsakliga trafikflöden från projektet bedöms orienteras söderut till Bårhultsmotet och Rv 40.

Trafikverket har meddelat att det kan behöva göras en översyn av aktuella åtgärder kopplat till pågående arbete med ÅVS Tvärförbindelse E20 – väg 40 samt ställningstagande kopplade till ÅVS väg 40 Kallebäcksmotet–Grandalsmotet.

För svar på synpunkter, se även kommunens övergripande svar rörande "Trafik övergripande vägnät"

17. Naturskyddsföreningen, yttrande daterat 2023-07-15

Naturskyddsföreningen i Härryda anser att föreslagen detaljplan med dess exploateringar innebär en mycket stor miljöpåverkan. En miljöpåverkan som inte är förenlig med miljö- eller planlagstiftning eller med EU:s miljö rätt. Planens påverkan måste även ses tillsammans med påverkan från den just nu aktuella ”Detaljplan för fastighet Håltås 1:8 Avfallsanläggning i Fläskebo/Landvetter, Härryda kommun med flera” som är ute på samråd. En detaljplan som ligger direkt intill detaljplanen för logistikområdet. Se även Naturskyddsföreningens yttrande angående Fläskebotippen till vilket föreningen önskar hänvisa även i det nu aktuella detaljplaneärendet. Planunderlaget är bristfälligt och måste kompletteras på ett flertal sätt. Det saknas kända naturvårdsuppgifter och det behövs kompletterande inventeringar av arter. Särskilt gäller detta för arter som skyddas enligt artskyddslagstiftningen.

Naturområdet som planeras exploateras omfattas sedan tidigare av ett flertal inventeringar och rapporter. Det är även med som värdefullt naturområde i Härryda kommuns naturvårdsplan och redovisas i översiktsplan. Det gränsar till ett Natura 2000-område och ett naturreservat vilka båda påverkas negativt av planförslaget. Området för exploateringen är även utpekade som en särskilt viktig grön länk ”Bråta-Madernalänken” i landskapet som förbinder de två större naturområden Bråtaskogens naturreservat och Madernas Natura 2000-område. Eftersom skyddade arter berörs av planförslaget måste frågan kring artskydd beaktas redan i detaljplaneskedet. En artskyddsutredning måste göras som beskriver förslagets påverkan för var art för sig. Det bör även bedömas om dispens behövs enligt artskyddslagstiftningen och tillstånd enligt Natura 2000-lagstiftningen.

Kommunens kommentar

Exploateringen innebär avvägningar mellan olika intressen där behovet av ytor för utveckling av näringslivet vägs mot intresset av att säkra gröna korridorer för att främja djur, växtliv och friluftsliv. För projektet har en särskild lokaliseringstudie tagits fram, där ställningstagande för vald placering har motiverats ur ett regionalt perspektiv. I de ställningstagande som gjorts har aktuella regionala och kommunala planeringsdokument beaktats.

Detaljplanen innebär byggnation inom del av de gröna kilar som ingår i Göteborgsregionens strukturbild, Delsjön-Härskogenkilen. I planarbetet har lokaliseringens påverkan på djur- och växtliv och övergripande grönstruktur därför särskilt beaktats. Aktuella planeringsunderlag anger att områdets funktion som del av gröna kilen ligger i att det är en vilt-, våtmarks- och vandringslänk och spridningsfunktion i och utmed Djupadalen mellan Bråta och Madernaområdet. Utgångspunkten för utformning av det nya verksamhetsområdet har varit att även fortsättningsvis säkra en passage som är tillräckligt bred för att fungera som spridningskorridor för växt- och djurlivet.

Ställningstagande från lokaliseringstudien och projektet påverkan på den gröna kilen redovisas i summeringen i inledningen, se kommunens övergripande svar ”Motiv för exploateringen och lokaliseringstudie” och ”Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur”.

Brister i underlaget:

- Det saknas en särskild artskyddsutredning kring förekomst och påverkan på fridlysta och skyddade arter.
- Det har ej utretts hur exploateringen påverkar bevarandestatusen eller den kontinuerliga ekologiska funktionen hos de förekommande skyddade arterna.
- Kända lokaler (fig.3) för inom planområdet förekommande skyddade och hotade arter som klockgentiana (EN/AF) och alkonblåvinge (EN) redovisas inte i underlaget. (Bråta - Maderna i Härryda och Partille. Natur och friluftsvården. GF konsult 2004-08-15. Länsstyrelsen i Västra Götalands län och Alkonblåvingen i Landvetter. Pro Natura. Härryda kommun Miljö- och Hälsa 1993:1)

- Naturvärdesinventeringen är i huvudsak utförd vid en tidpunkt då förekomst av klockgentiana och alkonblåvinge är mycket svår att notera. Inga förekomster av klockgentiana noterades heller vid naturvärdesinventeringen.
- Det saknas inventeringar av fridlysta fladdermöss trots att fladdermöss bör kunna förekomma och finns noterade vid undersökningar norr om exploateringsområdet (*Naturvärden inom vägkorridor för väg 535, Åstebo-Bårhult, Härryda och Partille kommuner*. Norconsult 2014-12-15).
- Uppgifter kring bivråk saknas trots att arten har noterats tidigare som troligt häckande både öster och väster om planområdet. (*Bråta - Maderna i Härryda och Partille. Natur och friluftsvärden*. GF konsult 2004-08-15. Länsstyrelsen i Västra Götalands län och *Naturvärden inom vägkorridor för väg 535, Åstebo-Bårhult, Härryda och Partille kommuner*. Norconsult 2014-12-15).
- Det saknas inventeringar av den fridlysta arten hasselsnok, trots att arten bör kunna förekomma och finns noterade ca 1,5 km norr om planområdet vid Stora Kåsjön (Artportalen, fynd 2020).
- För groddjuren viktiga skyddade terrestra livsmiljöer och viloplatsar har ej inventerats.
- Det behövs fördjupade inventeringar av flertal naturvårdsarter som exempelvis klockgentiana, alkonblåvinge, bivråk, tjäder, hasselsnok och groddjur.

Kommunens kommentar

Artskyddsutredning

Utifrån Länsstyrelsen synpunkter har en kompletterande artskyddsutredning för fåglar tagits fram efter samråd. Förbud enligt artskyddsförordningen bedöms utlösas om inte anpassningar och skyddsåtgärder enligt genomförs för talltita och tjäder. Utan anpassningar och skyddsåtgärder bedöms gränsen för störning överskridas och leda till att förbud riskerar att utlösas enligt § 4 punkt 4 i artskyddsförordningen. Skyddsåtgärder behövs för att säkerställa att ekologisk kontinuerlig funktion (KEF) bibehålls för tjäder och talltita inom ett stråk med livsmiljöer mellan området öster respektive väster om planområdet och för att säkerställa att delpopulationerna som finns i den gröna kilens västra del inte får sämre bevarandestatus. De genomförda utredningarna har inte identifierat några spår av att tjäder nyttjar planområdet i nämnvärd omfattning. Planförslaget har justerat utifrån föreslagna åtgärder.

Utifrån artskyddsutredning, kompletterande artskyddsinventeringar samt studier av konnektiviteten i landskapet föreslås följande justeringar av planförslaget:

- *Bredden på den gröna kilen och naturmarken utökas. Justeringen innebär att det verksamhetsmarken minskas i det smalaste partiet, för att minimera släntintrång inom naturmarken. Åtgärden gör att en större del av platån ovanför dalgången sparas, vilket ger en större buffertzona för viltet. Ändringen innebär även att en större del av befintlig vegetation kan sparas vilket bidrar till en avskärmande effekt för befintliga bostäder i norr.*
- *Breddning av naturmarken sker även på den östra sidan av väg 535 där del av föreslagen bostadsbebyggelsen tas bort för att skapa en bredare passage mot angränsande naturmark. Befintliga padelbana, fastigheten Gökskula 3:32 förvärvas och planläggs som NATUR-mark. Härmed säkras en bredare grön passage, utan störning från mänsklig aktivitet.*

En kompletterande inventering avseende nattskärria har även gjorts efter samrådet. Calluna bedömer att det finns 3 revir i planområdet. Påverkan på den regionala populationen kan bli cirka 0,1 % då potentiella häckningsmiljöer försvinner. Nattskärria förväntas dock kunna röra sig relativt obehindrat i landskapet mellan områden även efter exploateringen. Konsekvensbedömningen är därför att påverkan blir lokal och bedömningen är att exploateringen inte bedöms påverka populationsutvecklingen.

Fladdermöss

En kompletterande fladdermusinventering (Enviroplanning, 2023a) har utförts efter samrådet. Vid inventeringen noterades sex arter av fladdermöss (nordfladdermus, större brunfladdermus, dvärgpipistrell, brunlångöra, vattenfladdermus samt mustaschfladdermus/tajgafladdermus). Vanligast var nordfladdermus följt av större brunfladdermus och mustaschfladdermus/tajgafladdermus. Övriga tre arter noterades enbart som enstaka förbiflygande individer. Registreringar av fladdermöss gjordes tidigt på kvällen vilket gör att bo- eller viloplatser borde finnas i närheten. Planområdet är av viss betydelse som jaktmiljö och påtaglig betydelse som spridningskorridor mellan områden i sydväst och i nordöst. Den långsmala myren och dess sluttande kantzoner i dalgången i planområdets norra del bedöms vara det viktigaste habitatet för fladdermössen inom planområdet.

Samtliga påträffade arter inom Link 40 är tämligen vanliga i landskapet och resultatet är inte oväntat inom de aktuella miljöerna. Fladdermöss har vida utbredningsområden och förekomsten är ofta högre i skogsområden intill våtare miljöer likt de miljöer som återfinns inom planområdet.

Det viktigaste fladdermushabitatet, som också utgör en spridningskorridor, bedöms vara dalgången och myrmarken i nordväst vilken inte kommer beröras av exploateringen. Det kommer också finnas sammanhängande skogsmiljöer (undantaget Partillevägen) även efter föreslagen exploatering och inget betydande fladdermushabitat förväntas isoleras till följd av planen. Det går dock inte att utesluta att enstaka potentiella dagvisten kommer försvinna. Tre små myrmarker kommer försvinna eller påverkas av exploateringen vilket gör att födotillgången kommer minska något i området.

Fladdermöss är ljuskänsliga och det finns en variation mellan arterna hur ljusföroreningar påverkar rörelsemönster. Utifrån exploateringens omfattning och karaktär kan ljuskällor nattetid påverka fördelningen av födosökande fladdermöss nattetid och därmed påverka deras födotillgång. För att minimera störningar för fladdermöss och andra djurarter införs planbestämmelse som anger att - ljuskäglor ska riktas nedåt och avskärmas så att direktljus inte når omgivande naturmark mot norr.

Terrestra livsmiljöer och viloplatser för groddjur

Calluna AB har 2022 utfört en inventering av groddjur. Förutom ett antal mycket små tillfälliga vattensamlingar som bildats i körspår ifrån skogsmaskiner finns det tre huvudsakliga lekvatten som bedöms vara permanenta övrigt saknar planområdet gynnsamma livsmiljöer för groddjur då skogsmarken är ung och strukturer (exempelvis död ved) som gynnar groddjur är en bristvara. Övervintringsplatser i form av exempelvis stenhögar och död ved har inte inventerats i detalj. Utifrån platsbesöken som Calluna utfört i området kan konstateras att inga betydande övervintringsplatser förekommer inom ytan som planeras att exploateras.

Hasselsnok

Utifrån Naturskyddsföreningens yttrande (Nilsson, M., 2023) lyfts frågan om förekomster av hasselsnok inom planområdet. Det finns inga tidigare fynd av hasselsnok inom eller i närheten av projektområdet. Hasselsnok är en värmekrävande art och förekommer nästan uteslutande i miljöer med solexponerade berghällar och block där också tät markvegetation, exempelvis öppen hävdad ljunghed, i ett solexponerat läge förekommer. Inga sådana miljöer förekommer inom projektområdet och Calluna drar därför slutsatsen att området inte är en viktig livsmiljö för arten.

Bivråk

Utifrån Naturskyddsföreningens yttrande (Nilsson, M., 2023) har bivråk rapporterats öster och väster om området, vilket också framkommit i Callunas utsök av arter från SLU. Inga fynd har tidigare gjorts inom projektområdet och arten noterades inte under något av

Callunas fältbesök och inte heller under något av COWI:s fältbesök. Häckningsplatser och födosöksområden som passar bivråk saknas i princip inom projektområdet för Link 40. Eftersom det inte finns någonting som talar för att bivråk förekommer inom projektområdet har ingen vidare bedömning gjorts kring påverkan på arten.

Detaljplanens påverkan

Den föreslagna exploateringen skulle komma att påverka det berörda naturområdet och dess omgivningar starkt och risken är även stor för otillåten skada på näraliggande Natura 2000-område. Något som kräver särskilt tillstånd. Påverkan på det österut liggande naturreservatet Bråtaskogen kommer att bli stor eftersom exploatering kommer att ske i nära anslutning till reservatets gräns. Buller och störningar från verksamheterna hotar även friluftslivet (riksintresse). Detaljplanen ligger inom ett område ”Bråta-Madernalänken” som har höga naturvärden genom sin funktion som livsmiljö för ett stort antal naturvårdsarter och som grön kontaktlänk mellan Bråtaskogens naturreservat och Madernas Natura 2000-område.

Den kumulativa effekten av ytterligare exploatering som planeras direkt söder om planområdet i samband med utbyggnad av Fläskebotippen måste även beaktas vilket ej skett. Miljöer för skyddade arter kommer att försvinna eller skadas vilket strider mot artskyddslagstiftningen och kräver dispens. Riskerna är stora att planen påverkar omgivande vatten och motverkar kraven som sätts upp enligt EU:s vattendirektiv. Även risken för negativ påverkan på de arter och miljöer som omfattas av EU:s fågeldirektiv och livsmiljödirektiv är stor, vilket kan strida mot EU-rätten och EU:s strategi för biologisk mångfald. Sammanfattningsvis påverkar planen ett flertal nationella och internationella miljömål negativt som berör biologisk mångfald, natur, vatten och klimat.

En exploatering enligt detaljplanen innebär en exploatering av Bråta-Maderna länken. Länken finns beskriven i ett flertal rapporter och utredningar. Kartorna ovan visar länsstyrelsens redovisning 2004 i GF-rapporten (Bråta - Maderna i Härryda och Partille. Natur och friluftsvärden. GF konsult 2004-08-15. Länsstyrelsen i Västra Götalands län) och Trafikverkets från 2022 (Granskningshandling Plan- och miljöbeskrivning Härryda Kommun, Västra Götalands Län Vägplan, Plan- och miljöbeskrivning, 2022-04-29 Ärendenummer: TRV 2021/104597)

Kommunens kommentar

Se kommunens övergripande svar ” Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie ” och ”Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur”.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Naturskyddsföreningens anser att miljökonsekvensbeskrivningen:

- redovisar felaktiga slutsatser angående påverkan på arter och natur som och till stor del underskattas den faktiska påverkan.
- saknar redovisning av kumulativa effekter avseende planerad detaljplan för Fläskebotippen i direkt anslutning till planområdet
- underskattar värdet av den gröna kontaktlänken (fig.2) som går mellan Bråtaområdet och Maderna. Genomförs föreslagen exploatering förlorar den gröna kontaktlänken till stor del sin funktion för kontakt och spridning liksom funktion som livsmiljö för ett stort antal arter.
- bedömning av Natura 2000-området och de EU-rättsliga miljövärden har stora brister. Natura 2000-området riskerar påverkas av ökade mängder vattenföroreningar och den gröna kontaktlänkens funktion österut mot Bråtaskogens naturreservat kommer att påverkas starkt negativt. Även arter som skyddas enligt EU:s livsmiljödirektiv och fågeldirektiv kommer att påverkas negativt genom att livsmiljöer, viloplats och reproduktionsområden kommer att skadas eller förstöras.
- underskattar den faktiska påverkan på alkonblåvinge och klockgentiana eftersom bedömningen bygger på bristfälliga uppgifter om arternas förekomst.

- att den rödlistade fågeln talltita miljöer kan exploateras utan att detta strider mot artskyddet är felaktig. Detta då det skulle strida mot gällande lagstiftning och praxis. Exploateringen innebär att två revir för arten förstörs, vilket inte är förenligt med artskyddet utan att dispens medges. Förstörelsen kan inte kompenseras med, som föreslås, att fågelholkar sätts upp. Kompensationsåtgärder skall heller inte diskuteras före det att frågan om dispens aktualiseras.

Kommunens kommentar

I MKB:n samt aktuella utredningar rörande större däggdjur, groddjur, fladdermöss och fjärilar har ingått att beakta de kumulativa effekterna aktuella detaljplaner. Samtliga bedömningar har tagit hänsyn till aktuella exploatering samt Renovas utvecklingsplaner (Håltås 1:8) och förutsatt att skogsmarken söder om planområdet tas i anspråk för berguttag/deponi. Utifrån artskyddsutredning för fåglar, kompletterande artskyddsinventeringar (nattskärta/fladdermöss) samt studier av konnektiviteten i landskapet har aktuella ställningstaganden i MKB:n sätts över och kompletteras.

Talltita

Påverkan på den lokala talltita populationen skulle kunna bli en minskning på 0,5 % om vi utgår från att möjligheten för området att hysa två revir försvinner på grund av genomförandet av detaljplanen. Påverkan bedöms vara liten och kommer i sig inte utlösa förbud enligt artskyddsförordningen § 4 punkt 4. Punkterna 1–3 i § 4 riskerar inte att utlösa förbud. Däremot är det av stor vikt att den spridningskorridor som går i norra änden av planområdet fortsätter att hålla kontinuerlig ekologisk funktion för talltita så att inte talltita minskar i områdena väster om planområdet i den gröna kilen. Då blir påverkan större och skulle kunna utlösa förbud. Därför bedömer Calluna att skyddsåtgärder krävs för talltita. Planförslaget har justerats utifrån föreslagna åtgärder.

I bedömningarna har hänsyn tagits till hela stråkets bredd, inte bara placering av viltpassagen. Bredden på den gröna kilen och naturmarken utökas, från 130 till 175 meter (avstånd till kvartersgräns). Avståndet mellan byggnader utökas med från 150 till 180 meter. Justeringen innebär att verksamhetsmarken minskas i det smalaste partiet, för att minska släntintrång inom naturmarken. Åtgärden gör att en större del av platån ovanför dalgången sparas (ca 55 meter), vilket ger en större buffertzona för viltet och är en del av skyddsåtgärderna för tjäder. Ändringen innebär att en större del av befintlig vegetation kan sparas vilket bidrar till en avskärmande effekt för befintliga bostäder i norr. På större delar av sträckan är dock grönskorridoren betydligt bredare. Dalgången bibehålls oexploaterad och planläggs som naturmark. Höjdskillnaden i nordväst mot dalgången och myrmarken dämpar störningseffekter av ljud, ljus och rörelser från verksamheten vilket är positivt för viltpassagens funktion.

I planarbetet har även ingått att hantera närliggande naturområde Bråtaskogen i väster och Maderna- Haketjärn som utgör Natura 2000-område i öster. Exploateringen medför inga fysiska ingrepp i Natura 2000-området. Utbyggnaden medför dock en ökad dagvattenmängd och föroreningsbelastning. För att minimera miljöpåverkan föreslås därför rening i flera steg med krossdiken, underjordiska makadammagasin och slutgiltig rening i dagvattendammar. Efter samrådet har även en kompletterande utredning avseende detaljplanens miljöpåverkan under anläggningsskedet tagits fram. I denna anges åtgärder för att hantera konsekvenser för av spräng- och anläggningsarbetet. Med de åtgärder som föreslås kopplat till dagvattenhanteringen under driftsfasen och anläggningsfasen kan utbyggnaden genomföras utan ökade flöden eller ökad föroreningsbelastning via dagvatten till Natura 2000-området. Konsekvenserna på området och dess skyddsvärda naturtyper bedöms som obetydliga.

Se även kommunens övergripande svar ” Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie ” och ” Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur ”.

Alkonblåvinge och klockgentiana

Enligt miljökonsekvensbeskrivningen så finns inga fynd av klockgentiana eller alkonblåvinge inom aktuellt planområde. Man skriver i MKB:n att:

”Värt att nämna är även att den starkt hotade (EN) fjärilen alkonblåvinge förekommer i omgivningarna vilken är starkt knuten till värdväxten klockgentiana, även den starkt hotad (EN), men inga fyndlokaler är rapporterade från planområdet. Närmaste lokal ligger cirka 900 meter norr om planområdet.”

Detta är felaktigt eftersom flera lokaler för klockgentiana finns noterade inom och nära föreslaget planområde. Även förekomst av alkonblåvinge har gjorts i området. Förekomsterna uppmärksammades 1992 i samband med etableringen av Fläskebotippen i inventeringen *Alkonblåvingen i Landvetter* (Pro Natura. Härryda kommun Miljö- och Hälsa 1993:1). I en senare rapport redovisades även dessa lokaler och en uppdatering med nya fynd *Bråta - Maderna i Härryda och Partille. Natur och friluftsvården* (GF konsult 2004-08-15. Länsstyrelsen i Västra Götalands län.)

Det finns lokaler för klockgentiana och alkonblåvinge i området norr om Landvetter – Bårhult. Bråta - Maderna i Härryda och Partille. Natur och friluftsvården (GF konsult 2004-08-15. Länsstyrelsen i Västra Götalands län.). Vid de två östligaste klockgentianalokalerna har tidigare fynd gjorts av alkonblåvingen.

Naturskyddsföreningen finner det särskilt anmärkningsvärt att kända fynd och resultatet av dessa undersökningar inte redovisas i planunderlag. Bristerna gör att man kommit fram till felaktiga slutsatser kring planens påverkan på dessa mycket skyddsvärda arter. Det har visserligen gjorts en naturinventering (NVI) i området men denna inventering gjordes under april och juni. Detta är en period då det är mycket svårt att finna både klockgentiana och alkonblåvinge. De flesta fynd av klockgentiana görs i augusti Enligt statistik från Artportalen görs de flesta fynd av klockgentiana i Sverige i augusti.

Kommunens kommentar

Alkonblåvinge och klockgentiana

Alkonblåvinge och klockgentiana

Klockgentiana och alkonblåvinge har noterats för ca 30 år sedan inom planområdet (Pro Natura, 1993). Ytor har återbesökts på uppdrag av Länsstyrelsen i september 2003 inom planområdets myrmarker samt strax nordöst om planområdet vid den västra delen av Gropare mossen (Artportalen, 2023). Båda områdena är registrerade som ”Ej återfunnen”. Flera av myrmarkerna i planområdet är i ett igenväxningsstadium till följd av utdikning vilket är en negativ faktor för klockgentiana.

Utöver Callunas naturvårdsinventering daterad 2022-12-20 har Sweco i samband med planstart en gjort en inventering för en mindre del av planområde. Inventeringen genomfördes enligt Svensk Standard SS 199000:2014. Naturvärdesinventeringen bestod i en förstudie och en fältinventering. I förstudien har potentiella naturvärdesobjekt avgränsats utifrån redan kända naturvärden. Förstudien genomfördes 2021-08-11 med tillkommande arbete 2021-08-23. Fältinventeringen utfördes 2021-08-12, vilket är den period som då flest fynd av klockgentiana görs. Inga fynd av klockgentiana rapporterades i samband med inventeringen.

Övriga utgångspunkter

Naturen och klimatet befinner sig mitt i en omfattande kris. Nationellt övergripande aktörer som FN och EU varnar för stora konsekvenser som har sin grund i påverkan från människans utsläpp och exploatering och hantering av mark- och vatten. De främsta hoten utgörs av ökade negativa klimatförändringar och ökande utarmning av biologisk mångfald. För att komma till rätta med problematiken och för att kunna begränsa dessa befarade miljöpåverkningar måste utsläpp och

påverkan drastiskt minska och mycket stora arealer natur skyddas. Det är i detta perspektiv man måste sätta kommunens planering och föreslagna nybyggnationer. Skall man beakta FN och EU:s varningar och följa de rekommendationer och krav man anger krävs stor uppmärksamhet och försiktighet inom kommunens planverksamhet. En av utgångspunkterna måste vara den etablerade Försiktighetsprincipen som skall användas utifrån ett ekologiskt synsätt. Påverkan måste dessutom bedömas ur ett landskapsekologiskt perspektiv och det föreslagna exploateringsområdet måste sättas in i sitt sammanhang och betydelse för naturen inom och utom området. Detta är grunden för en långsiktigt hållbar kommunal bebyggelseplanering.

Det är viktigt att utvecklingen av samhället och den kommunala planläggningen utgår ifrån en ekologisk grundsyn med syfte att nå en hållbar utveckling. Som grund för detta bör man utgå ifrån FN:s och EU:s miljöarbete där bl a det globala Parisavtalet för klimatet och Montrealöverenskommelsen (Coop 15) för biologisk mångfald, måste vara styrande. De slutsatser som visar hur man hindrar den snabbt hotande globala miljökrisen, som FN:s panel för biologisk mångfald (IPBES) och FN:s klimatpanel IPCC kommit fram till, måste vara utgångspunkter för kommunens planläggning. Utifrån planförslagets utformning är det dock svårt att se att kommunen haft dessa globala överenskommelser och underlag som utgångspunkter för sin planläggning. Något som är mycket oroande med tanke på att alla lokalsamhällen måste anpassa den lokala planeringen till dessa överenskommelser och slutsatser för att vi skall kunna bromsa och motverka miljökrisen. De närmaste sju åren, fram till 2030 kommer att vara avgörande för miljöfrågan och framtiden. Detta då det är en period som enligt FN, IPCC och IPBES är helt avgörande för om vi skall kunna klara motverka den katastrofala miljökrisen som hotar påverka både klimatet och den biologiska mångfalden. Naturskyddsföreningen anser inte kommunen i samband med den föreslagna byggnationen har beaktat den rådande mycket allvarliga miljösituationen och de krav som ställs för en hållbar planering. Att bevara biologisk mångfald, fungerande ekosystem och beakta landskapsekologi är grundläggande för hållbar utveckling. Något som den föreslagna exploateringen motverkar.

Exploateringen leder även till ökade tillskott av för atmosfären klimatpåverkande gaser när skogen avverkas och våtmarkernas vattenhållande förmåga minskar eller helt försvinner. Mängden vatten som kommer att nå näraliggande recipienter kommer också att öka när skog och naturmark försvinner vilket kan leda till översvämningar och försämrad vattenkvalitet.

Kommunens kommentar

En utgångspunkt för vald lokalisering är att förtäta och utveckla i anslutning till befintligt verksamhetsområde Bårhults företagspark och bostadsbebyggelse vid Göskulla. Detta miljömässiga fördelar av förtätning i aktuellt läge är:

- *Exploateringen kan stärka och förbättra redan befintlig infrastruktur och nyttja resurser mer effektivt vilket minskar behovet av ny infrastruktur och markanvändning.*
- *Förtätningen ger ökat reseunderlag för kollektivtrafiken och stärker underlaget för service.*
- *Verksamhetsområde ger en ökad möjlighet till arbetsplatser och en ökad befolkningsdensitet vilket kan locka fler företag och investeringar till området, vilket bidrar till ekonomisk tillväxt och utveckling.*

En av nackdelarna med förtätning är att det innebär anspråkstagande av grön och rekreationsområden. Som en del av planarbetet har projektets fördelar i förhållande till påverkan på närliggande grönstruktur beaktats. Med utgångspunkt i att spridningsfunktionen för växt- och djurlivet fortsatt bedöms kunna säkras och att anpassning skett med hänsyn till kompletterande artskyddsutredning för fåglar och kompletterande underlag bedöms konsekvenserna bli acceptabla. Samtidigt innebär planförslaget på ett mer övergripande plan en minskad konnektivitet i landskapet och att flera ekosystemtjänster på sikt kan påverkas

negativt. Därmed blir området mer sårbart med avseende på de ekologiska spridningsmöjligheterna och resiliens mot ytterligare störningar.

En tydlig målsättning för projektet är att utveckla området till en regional gods- och logistikhubb. En avsiktsförklaring har därför tecknats 2022-03-29 med Business Region Göteborg om att göra Link40 till en del av Gothenburg Green City Zone. Syftet med en regional gods- och logistikhubb är att effektivisera transporter till städer och tätorter. Detta genom att främja möjligheten till samlastning, skapa en ökad yteffektivitet och genom olika elektrifieringslösningar bidra till att nå målet om nollutsläpp i regionen. Som en del av planarbetet har en lokaliseringstudie som ur ett regionalt perspektiv och med hänsyn till tillgängliga målpunkter (ca 15 km och totalt restid ca 15 min från Evenemangsstråket, Svenska Mässan) pekat ut området som lämpligt för aktuell etablering.

För mer detaljerade svar angående ”Mycket stor miljöpåverkan, Bristfälligt underlag, Bråtaskogen Grönkilen, Fläskebotippen, Hotade arter, Hållbar utveckling, Hållbar planering och Våtmark hänvisas till kommunens övergripande svar på inkomna synpunkter som är först i detta dokument.

18. Swedavia, yttrande daterat 2023-06-30

Swedavia har inget att erinra gentemot planförslaget.

Kommunens kommentar

Noteras.

19. (TeliaSonera) Skanova, yttrande daterat 2023-06-07

Skanova har inget att erinra gentemot planförslaget. Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploatering förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den. Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet när detaljplanarbete påbörjas och kallas till samrådsmöten för det aktuella området för att kunna samordna nya ledningar.

Kommunens kommentar

Noteras.

20. Tornstaden, yttrande daterat 2023-06-30

Tornstaden Projektutveckling AB erhöll 2022.10.27 ett positivt planbesked för fastigheten Bråta 2:9, också kallat Hålsjön. Hålsjöområdet ligger mellan två av kommunens planerade detaljplaneområden för företagsparker, Link40 och Mölnlycke Tech Valley. Kopplingen mellan dessa tre områden är av stor vikt för att Mölnlyckes utveckling norr om Rv40 ska kunna bli välfungerade och där ett hållbart resande ska kunna främjas.

Kopplingen mellan Bråta 2:9 och Partillevägen har inte säkerställts i de två rubricerade detaljplanerna. Vår uppfattning är att kopplingen bör utpekas som allmän plats GATA/VÄG, då ett antagande av de båda detaljplanerna i dess nuvarande utformning skulle innebära att kommunen förlorar rådighet i frågan.

I angett ett förslag på läge för kopplingen, vilken skulle kunna säkerställa den framtida anslutningen från Partillevägen till Nya Öjersjövägen och till det framtida trafikmot nr. 73, via Bråta 2:9/Hålsjöområdet. Via mot nr. 73 kan trafiken sedan ta sig ut på RV40 och till Mölnlycke centrum, utan att belasta befintliga trafikmot i öster och i väster. Exakt dragning är av mindre relevans för oss, men anslutningen till Bråta 2:9 bör ske strax söder om fastigheten Fläskebo 1:7.

Fläskebo 1:7 ägs idag av Naturvårdsverket och denna fastighet, tillsammans med delar av området norr om den tilltänka vägen kan i framtiden avsättas som grönstråk. Vidare bör en mindre del av Renovas nordvästra planområde göras om till allmän plats NATUR, för att möjliggöra ett grönstråk även söderut till Bråtaskogens naturreservat, se bilaga 1. Bråtaskogens naturreservat utgörs idag utav två områden som inte är sammankopplade med varandra. I och med planläggning av Hålsjönsområdet ställer vi och fastighetsägaren för Bråta 2:106 oss positiva till att byta mark, vilket skulle kunna innebära att naturreservatet blir en sammanhållen yta, något som torde vara positivt för naturreservatets syfte. För att detta ska vara möjligt behöver ovanstående synpunkter arbetas in redan nu i de två rubricerade detaljplanerna. I annat fall omöjliggörs kopplingen mellan Partillevägen och Nya Öjersjövägen, sammanslagningen av naturreservatet och de framtida grönstråken.

Kommunens kommentar

En förlängning av industrigatan för att på sikt koppla ihop väg 535 med Tornstadens planerade projekt inom Bråta 2:9, också kallat Hålsjön bedöms inte möjlig. Ett sådant förslag skulle medföra intrång i Bråtaskogens naturreservat och medföra stora konsekvenser för djurlivet och även påverkan på riksintresse för friluftsliv. Frågan kring framtida vägkoppling och eventuella markbyte är av strategisk karaktär och hänvisas till aktuellt arbete med översyn av kommunens översiktsplan samt kommande programarbete.

De delar av Renovas fastighet som berörs har reglerats med skyddsbestämmelser om bevarande av vegetation och natur, förbud mot totalavverkning samt att marken inte får förses med byggnad. Syftet är bevara naturområdet intill naturreservatet och möjliggöra för livsmiljöer för skyddade arter som kan komma att påverkas av planförslaget.

För svar på övriga synpunkter angående "Koppling mellan områden, Hållbart resande, förslag på ny vägdragning, Grönstråk samt Naturreservat" hänvisas till kommunens övergripande svar på inkomna synpunkter först i detta dokument.

21. Vattenfall Eldistribution, yttrande daterat 2023-06-14

Vattenfall Eldistribution har inget att erinra gentemot planförslaget.

Kommunens kommentar

Noteras.

22. Västtrafik, yttrande daterat 2023-06-30

Områdets placering i ett befintligt kollektivtrafikstråk mellan Partille och Landvetter ger förutsättningar för ökat resande med kollektivtrafiken. Kollektivtrafikstråket till/från Göteborg via väg 40 nås i Landvetter vid resecentrum.

Västtrafik är positiva till föreslagen ny hållplats inom området som kommer att trafikeras av kollektivtrafik mellan Partille och Landvetter. För möjligheten till hållbart resande till och från området är föreslagna åtgärder för gång och cykel också mycket viktiga. På sidan 31 i planbeskrivningen beskrivs vikten av god tillgänglighet till entréer och parkeringsplatser. Västtrafik vill betona att god tillgänglighet för alla, även de som inte har tillgång till egen bil, också innebär godtagbart avstånd till hållplats. Det är en fördel om entréer till personalintensiv verksamhet kan placeras mot och nära hållplats. Det är viktigt att Västtrafik är med i tidigt skede när det gäller utformning av den nya hållplatsen. Vi ser framemot fortsatt samverkan!

Kommunens kommentar

Utrymme för ny hållplats säkras i anslutning till den nya cirkulationsplatsen som blir utgör anslutning till planerad bebyggelse. Utbyggnad av hållplatsen hanteras inom ramen för kommande vägplan och exakt utformning fastställs av Trafikverket.

Som en del av åtgärderna kopplade till planarbetet ingår att säkra utbyggnad av gång- och cykelbana utmed väg 535 från nuvarande sträckning vid Partille kommungräns ner till Bårhults företagspark. Härmed kopplas det nya hållplatsläget ihop med ett övergripande pendelcykelnät. För planerade bostäder i väster anläggs även gång- och cykelbana från Gökskullaområde och fram till det nya hållplatsläget. Gång- och cykelbana kommer även byggas ut utmed infartsgatan/industrigatan till verksamhetsområdet i väster. Tillgängligheten till hållplatsen för oskyddade trafikanter bedöms härmed bli god.

För området öster om väg 535 med koppling till befintliga och planerade bostäder medges verksamheter i kombination med centrumändamål och kontor. Syftet är att i denna del möjliggöra för publika verksamheter och servicefunktioner som riktar sig till kommande företag och bostäder. Exakt innehåll för planerade verksamhetsområde i väster om väg 535 regleras ej. Utgångspunkten är dock att mindre mer personalintensiv verksamhet lokaliseras i närhet till hållplatsläget och väg 535 medan större verksamheter och lagerverksamhet placeras längre in mot områdets östra delar.

Fortsatt dialog kring utformning planeras med Västtrafik inom ramen för aktuellt planarbete och i genomförandeskedet.

För svar på övriga synpunkter hänvisas till kommunens övergripande svar på inkomna synpunkter först i detta dokument.

23. Öjersjöinitiativet, yttrande daterat 2023-06-29

Den föreslagna utvecklingen och utbyggnaden innebär att fordonstrafiken på Rv 535 Landvettervägen kommer att öka markant. Trafiktrycket kommer särskilt att märkas på den redan hårt trafikerade sträckan mellan Bårhult och Furulund och i synnerhet på den södra, otidsenligt undermåliga delen mellan planområdet och rondellen vid Öjersjö brandstation. Behovet av kraftfulla åtgärder för bättre framkomlighet och ökad trafiksäkerhet har diskuterats i många år utan att några egentliga framsteg gjorts. Planförslaget innebär att denna diskussion aktualiseras på nytt. Planen omfattar utveckling av logistik/industri som bostäder i en skala som leder till avsevärd ökning av trafiken i en redan ansträngd situation. Följaktligen behöver planen inkludera betydande insatser för att förbättra Rv 535 Landvettervägen i samspel med Trafikverket. Det gäller bl.a. följande åtgärder.

-En breddning av Landvettervägen till åtminstone 1+2-filig väg bana.

-Belysning längs vägen. Landvettervägen löper idag i mörker under stora delar av året. Den måste utrustas med fullgod belysning

-Förbud mot tunga transporter. Tyngre fordonstrafik, fordonståg och farligt gods bör ledas till Bråta industripark via E20 och R40, inte via Landvettervägen.

-Viltstängsel behöver förbättras och säkrare viltpassager anordnas. Det bör ske i samråd med aktuella jaktlag i området för optimal placering.

-Förbättrad kollektivtrafik till och från planområdet fordras för att reducera den ökning av biltrafiken som inflyttande boende och tillkommande arbetstillfällen leder till. Kommunen bör inte förlita sig på Västtrafiks insatser utan måste vara beredd att tillskjuta egna resurser för att förse området med matarlinjer till kollektivtrafikens knutpunkter i Härryda och Partille.

När det gäller störningar för närboende samt det fortsatta behovet av natur- och

rekreationsområden hänvisas till synpunkterna inlämnade av Mossvägens

Samfällighetsförening, vilken är en av de 13 organisationer som ingår i Öjersjöinitiativet.

Kommunens kommentar

Med hänsyn aktuellt samarbete med Gothenburg Green City Zone (GGCZ) utgör huvudsakliga målpunkt för detta projekt Evenemangsområdet och de centrala delarna av Göteborg. Detta medför att huvudsakliga trafikflöden från projektet bedöms orienteras söderut till Bårhultsmotet och Rv 40.

Planområdets trafikstring kommer att belasta det närliggande vägnätet. Av genomförda trafikanalyser kan konstateras att närliggande cirkulationer får en högre belastning. Detta ger en påverkan under maxtimmen vilket beror på att trafikflödena i nord-sydlig riktning blir så pass höga så trafik från de mindre trafikerade anslutningarna har svårt att komma ut i cirkulationen. Trafikverket har meddelat att det kan behöva göras en översyn av aktuella åtgärder kopplat till pågående arbete med ÅVS Tvärförbindelse E20 – väg 40 samt ställningstagande kopplade till ÅVS väg 40 Kallebäcksmotet–Grandalsmotet.

Se kommunens övergripande svar rörande "Trafik övergripande vägnät" och "Landskapsbild/områdespåverkan" och "Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer"

INKOMNA YTTRANDEN

Kommunala förvaltningar och grannkommuner

24. Hvaa - avfallsenheten, skrivelse inkommen 2023-06-14

Hvaa vill endast upplysa om generella riktlinjer för hantering och insamling av avfall som bör beaktas vid utformning och planering av vägar och fastigheter. Se information i Härryda kommuns avfallsföreskrifter samt Avfall Sveriges handbok för avfallutrymmen.

Kommunens kommentar

Utformningen av allmän plats och anslutande kvartersgator möjliggör tillgänglighet till avfalls- och renhållningsfordon. Dimensionering av vändytor har beaktat aktuella avfallsföreskrifter samt Avfall Sveriges handbok för avfallutrymmen.

25. Härryda Energi, yttrande daterat 2023-06-20

40kV

Området för ny fördelningsstation, markerat E2 i kartan är bra placerat och tillräckligt stort. Härryda Energi kommer att behöva placera luftledning i naturområdet mellan u-området och gränsen för detaljplanen. Eftersom den exakta placeringen ännu inte är fastställd används området markerat natur för detta ändamål. Exakt placering kan fastställas först vid detaljprojektering.

20/0,4kV

Områden markerade med E4 ska enligt tidigare dialog säkerställa att transformatorstationer för 20/0,4 kV kan placeras. Avståndet mellan en sådan transformatorstation och större anslutningar, exempelvis industrier och flerfamiljshus, kan inte vara längre än 150 meter. Mellan en sådan och enskilda bostadshus kan avståndet vara längre men inte större än 300 m.

Högspänningsanslutningar på 20kV kan göras utan en sådan och på obegränsat avstånd, men detta förutsätter då att man redan i detta skede vet vilken typ av verksamhet man kommer att ha i byggnaden. Vi har i vissa delar av området sett att transformatorstationer inte kommer kunna placeras vilket omöjliggör elmatning till områdena. Dessa beskrivs nedan med bilder och text.

Sammanfattningsvis behöver vi ett eller flera E-områden för transformatorstationer för 20/0,4kV i varje markområde. Då fördelningen av effekterna mellan markområdena inte är känd ännu föredrar vi lösningen med E4 på hela områdena.

Kommunens kommentar

40kV - Plankartan kompletteras med bestämmelse som möjliggör utbyggnad av luftledning i naturområdet enligt Härryda Energis synpunkter.

20/0,4kV - Aktuella E-områden och bestämmelser för att möjliggöra erforderlig utbyggnad av transformatiostationer ses över. Plankartan kompletteras i samråd med Härryda Energi.

26. Partille kommun, skrivelse inkommen 2023-06-30

1. Partille kommun ser generellt positivt på att Härryda kommun planerar för att skapa möjligheter för nya arbetstillfällen och bostäder inom ramen för Gothenburg Green City Zone, som arbetar mot målet att uppnå nollutsläpp i regionen.
2. Partille kommun påpekar att landskapsbilden och den visuella upplevelsen från Partilles sida kommer att påverkas betydligt. Därför önskar Partille kommun att planförslaget omarbetas för att minimera påverkan på landskapsbilden och de bostäder som kommer att få en förändrad utsikt och påverkan genom det aktuella projektet.
3. Planförslaget förväntas leda till en ökad trafikmängd i Partille, särskilt på Landvettervägen. Just nu pågår planeringen för förtätning längs Landvettervägen mellan Furulund och Partillemotet. På den sträckan planeras det att Landvettervägen omvandlas till en stadsgata med bebyggelse på båda sidorna av vägen. För att detta ska vara möjligt är det nödvändigt att granska hela trafiknätssystemet och hitta alternativa och hållbara vägar för den framtida trafikmängden mellan Rv 40 och E20. Därför arbetar Partille kommun nu med att ta fram en åtgärdsvalsstudie för Tingsvägen samtidigt som Trafikverket arbetar med att ta fram åtgärdsvalsstudier för Partillemotet och Skultorpsmotet. För att Partillevägen ska fungera tillfredsställande både för det aktuella planområdet och i sin funktion som en del av tvärleden även framöver behöver den utvecklas ytterligare för att förbättra funktion, framkomlighet och trafiksäkerhet. Partille kommun ser fram emot en konstruktiv dialog och samverkan med Härryda kommun, Trafikverket och Göteborgs Stad för att hitta lösningar som gynnar utvecklingen av alla tre kommuner och regionen.
4. Grönkilen Delsjön-Härskogekilen, som innefattar ekosystemtjänster såsom biologisk mångfald, spridningsmöjligheter och rekreation för friluftsliv, påverkas av planförslaget. Partille kommun skulle uppskatta om den befintliga naturmarken i den norra delen av planområdet utökas.
5. Vid en utveckling av fler bostäder nära kommungränsen kan en dialog avseende samordning av samhällsservice mellan kommunerna bli aktuell. Detta blir särskilt viktigt vid en utveckling söder om Hålsjöarna enligt det förslag till Härrydas översiktsplan som var på remiss nyligen.

Kommunens kommentar

Separat dialog har genomförts kring mellankommunala ställningstagande med Partille kommun efter samrådet. För svar på övriga synpunkter hänvisas till kommunens övergripande svar rörande "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie", "Landskapsbild/Områdespåverkan", "Trafik övergripande vägnät" och "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur".

Härryda kommun ser positivt till en samordning av servicefunktioner och tar med sig inspel kring servicebehov från genomförda dialogmöten till det fortsatta planarbetet.

INKOMNA YTTRANDE

Fastighetsägare

27. Fastighetsägare Tahult 2:65, skrivelse inkommen 2023-06-29

Anser inte de nya planerna tar tillräcklig hänsyn till de planer som innefattar Gökskulla och Tahult. De är stora villatomter och närhet till naturområden för rekreation. Det kommer bli stor påverkan på det redan byggda och rekreationsytorna. De nya planerna måste gå i linje med befintliga bostadsområden. Ej expandera logistikcenter och planera ev flerbostadshus. Minimera istället logistikområdet och bygg ut enbart väster om Partillevägen. Expandera Gökskullas detaljplan och skapa ett naturområde däremellan och Partillevägen.

Kommunens kommentar

Se kommunens övergripande svar rörande "Motiv för exploateringen och lokaliseringstudie" och "Landskapsbild/områdespåverkan".

28. Fastighetsägare Gökskulla 31:1, skrivelse inkommen 2023-06-19

Byggnadsutformning "södra området"

Föreslår att behålla liknande utformning av bostadstyper som området i övrigt, fristående villor. Om det av ekonomiska skäl är svårt att uppföra denna typ av bostäder kan parhus också vara ok. Radhuslängor känns inte anpassat till områdets byggnadstyper. Önskemål om lekplats/aktivering för barn. Finns ej idag.

Trafik

Breddökning (enl PM trafik) med gång/cykelbana tillsammans med lämpliga farthinder är absolut nödvändigt för att säkerställa en säker trafikmiljö mellan norra och södra bostadsområdet. Dessutom bör det skapas av kommunen, ev i samarbete med vägföreningen, en fortsättning fram till Tahultsvägen och knyts ihop med gång/cykelbana. Den icke breddade vägen är inte lämplig för gång- och cykeltrafikanter och de planerade bostäderna i södra området kommer skapa en markant ökning av trafiken. Det är acceptabelt med trafikökning, men en säker trafikmiljö måste skapas på Gamla Prästvägen! Innan och efter infart/utfart södra området bör det uppföras hastighetsbegränsande åtgärder då rid/promenadväg går rätt ut i vägen. Dessutom behövs ett övergångsställe för att markera en övergång.

Kollektivtrafik

Förslag på knutpunkt för kollektivtrafik vid Bårhultsmotet för snabb förbindelse mot Liseberg/Korsvägen. För ett hållbart och attraktivt Link 40 måste bra förbindelse skapas. Det är vad som hindrar Bårhults industriområde från att vara attraktivt idag. Företagarna i området har haft dialog för att skapa bättre förbindelser.

Byggnadsutformning östra sidan

I dokumentet gestaltningsidéer framkommer planer på ytor som skapar en levande plats, detta behöver utvecklas ytterligare och preciseras vad som planeras för byggnaderna på östra delen om väg 535. Förslag: förskola, servicebutik, idrottsanläggning, restaurangverksamhet. Inspiration finns från portstråket Partille: Större matbutik kombineras med lokaler för mindre verksamhet. Önskemål om lekplats/aktivering för barn.

Kommunens kommentar

Gällande synpunkterna under "Byggnadsutformning södra området" föreslås justeringar av planförslaget, se kommunens övergripande svar "Landskapsbild/Områdespåverkan". I detaljplanen regleras inte områden för lekplatser men det finns möjlighet att uppföra detta i samband med bostadsområdena som planeras.

Gällande synpunkterna under "Byggnadsutformning östra sidan" så är de specifika verksamheterna i den östra delen inte bestämda mer än att området kan innefatta verksamhet, centrumverksamheter (ej extern handel) och kontor. Det innebär att det är möjligt att uppföra ex. servicebutik, restaurang, gym osv. i framtiden.

För svar på övriga synpunkter, se kommunens övergripande svar rörande "Trafik – Gamla Prästvågen" och "Trafik övergripande vågnät"

29. Fastighetsågare Gökskulla 1:8, skrivelse inkommen 2023-06-29

För att uppnå kravet i PBL 2:6 p1 bör detaljplanen för nya bostäder anpassas utifrån befintlig detaljplan Gökskulla. Det innebär övervägande enskilda villor med lägre byggnadshöjd. Området är populärt och det har byggts ett antal nya hus under de senaste åren – alla enskilda villor på tomter omkring 1200-1500kvm. Ett område med radhus/kedjehus på 90 kvm och nockhöjd om 11 m skulle frångå landskapsbilden avsevärt.

Gamla Prästvågen har inte kapacitet för en betydande ökning av antal bilar. Vågen utgör ingen god trafikmiljö p.g.a. alltför smal och det är svårt att mötas två bilar, särskilt vintertid. Vågen är även avsedd att nyttjas som gång- och cykelvåg i en förlångning mot Partille samt nyttjas av många ryttare som ska till ridstigen.

Gamla Prästvågen används av många skolbarn till skolbussen vid Hallen. De nya bostadsområdena ökar antalet personer som behöver nyttja Gamla Prästvågen för att komma till bussen. Det tillkommer trafik till förskola, skola och fritidsverksamhet i Landvetter. Denna trafik kommer troligen gå via Gamla Prästvågen och inte via områdets nya lokalgata mot våg 535 som planbeskrivningen anger. En ökad mängd trafik ger en mycket negativ inverkan på säkerheten och går emot PBL 2:6 dvs ökar risken för trafikolyckor. Det krävs ett antal hastighetsbegränsande åtgärder längs hela Gamla Prästvågen samt uppförande av gång- och cykelvåg. Det innefattar även sträckan inom detaljplanen för Gökskulla P91/10. Viktigt med dialog och samarbete med kommun och vågförening för säkerhetshöjande åtgärder längs hela Gamla Prästvågen – från Tahultsvågen till Partillevågen. Viktigt med trafiksäkerhetshöjande åtgärder för oskyddade trafikanter, t ex en gång- och cykelvåg genom mossen mellan bostadsområde D1 till område vid A2 mot nya busshållplatser och ev. butik/gym/service. Gällande belysning nämner planbeskrivningen att hänsyn ska tas i riktning norr mot bostäder i Öjersjö samt viltpassagen. Samma hänsyn behöver tas mot bostäderna och djurlivet i Gökskulla öster om Partillevågen.

Synpunktskomplettering: Påverkan på miljön i Gökskullaområdet samt detaljplaneområdet öster om Partille-/Landvettervågen är inte tillräckligt utredd. Planerna vore förödande för miljön, fauna och flora i området. Det är viktigt att bevara våtmark och områden som dessa, orörda. Det häckar flertalet fågelarter, ovanliga insekter och groddjur i detta område. Tidigare byggnationsstopp av kraftnät i samma område på grund av rödlistade arter. Detaljplanen påverkar också möjligheten för djuren att förflytta sig mellan naturreservatet Bråtaskogen och Natura 2000 området Maderna-Haketjärn och vidare öster ut. Miljöaspekterna måste utredas vidare och de planerade byggnationerna avsevärt begränsas.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar rörande:

"Lokalisering/områdespåverkan", "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie", "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Dagvatten/MKV Vatten och påverkan Natura 2000," och "Trafik – Gamla Prästvågen".

Avseende belysning bedöms föreslagen exploatering öster om våg 535 med hänsyn till innehåll och placering innehåll inte medföra risk för störningspåverkan. Reglering kring belysning bedöms härmed inte krävas.

30. Fastighetsägare Öjersjö 3:170, skrivelse inkommen 2023-06-12

Den ökade trafiken medför stor risk för boende i närheten och har en betydande miljöpåverkan i form av utsläpp till luft och mark. Det kan leda till problem. Infrastrukturen är heller inte anpassad att klara det ökade antal transporter som denna etablering innebär. En ordentlig konsekvensanalys krävs samt ändamålsenliga åtgärder som minimerar konsekvenserna för såväl boende i området och naturen. En stor del naturområdet tas i anspråk och försvinner i detta genomförande. Med den expansion som skett i området (både i Partille och Härryda kommun) så riskerar påverkan sammantaget att bli mycket negativ. Vilka åtgärder som tar bort dessa risker helt måste presenteras.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar rörande "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie", "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Trafik övergripande vägnät" "Landskapsbild/områdespåverkan" och "Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer"

31. Fastighetsägare Gökskulla 1:5, skrivelse inkommen 2023-06-27

Bedömer att samrådstiden för synpunkter på detaljplanen med diarienummer 2022KS165 som berör bostäder norr om Bårhultsmotet bör förlängas till minst 31/8. Upprördhet gällande kommande trafik på Gamla Prästvågen med ny bebyggelse. Värnar om djurlivet i området. Mycket kritiska mot denna byggnation och dess miljöpåverkan på naturområdet.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar rörande "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", och "Trafik – Gamla Prästvågen"

Avseende samrådstiden har kommunen tillämpat aktuella lagkrav i Plan- och bygglagen (2010:900) 5 kap. 11 c §

32. Fastighetsägare Gökskulla 18:1, datum när skrivelse kom in kan ej utläsas

Det framgår i planbeskrivningen att hänsyn kring belysning och lossningspositioner måste tas för boende och djurliv på västra sidan om Partillevågen. Måste gälla även på östra sidan. Vill behålla fri sikt mot mossen. Vill ej ha ökad belysning med riktning mot bostäderna, även begränsningar mot de nya områdena och befintliga hus i norr ska visas samma hänsyn. Viktigt att skärma av buller från ev. lossningar för både befintliga och nya bostäder. Ökad mängd bostäder ger ökad trafik på Gamla Prästvågen. Mycket positivt att ny infart från ny rondell förläggs som en omväg in mot Gamla Prästvågen och att befintlig utfart i norr stängs. Förhoppningsvis innebär det att Gamla Prästvågen inte längre ses som genväg. Däremot kommer det ske en ökning från de nya bostäderna. Idag används vägen till och från skolbuss men också till och från ridstig för ryttare. Viktigt att se till säkerheten för hela Gamla Prästvågen, dvs. från Partillevågen hela vägen fram till Tahultsvågen för att se till trafikförsörjningen och en god trafikmiljö enligt PBL 2:6.

Väg och diken är ca 14 m breda, det borde finnas utrymme för gång- och cykelbana på östra sidan av vägen. Bredast dike där och färre utfarter som blir påverkade. Det ger en naturlig påkoppling till busshållplatsen samt gång- och cykelbanan genom Tahult. Den nya detaljplanen måste följa PBL 2:6 och ta hänsyn till landskapsbilden och intilliggande befintlig detaljplan i Gökskulla. Därför måste bostädernas nockhöjd, tomter och bostadstyp justeras och anpassas. Stor skillnad att gå från glesbebyggt småhusområde till radhuslängor med små mellanrum. Bättre med enskilda hus med större tomter. Det gäller framför allt D1 som ligger i direkt anslutning till befintlig detaljplan Gökskulla.

Oro för minskad trafiksäkerhet med kommande ökning av trafik. Ökad mängd transporter tillsammans med Fläskebos bergkross och vid avfallsanläggningen fungerar ej. Idag är

rondellen vid Bårhults företagspark livsfarlig. Det är för höga hastigheter och dålig sikt. Framför allt från Gamla Partillevägen mot rondellen. Obefintlig sikt från Bårhultsmotet p.g.a. den höga kullen in till fårhagen, trafikfara. Den ökade trafikmängden kommer att markant öka riskerna för allvarliga olyckor och går emot bl.a. PBL 2:6. Önskar en gång- och cykelförbindelse genom mossen mellan Gökskulla till nya busshållplatser och eventuell närbutik.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar rörande "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Trafik övergripande vägnät", "Trafik – Gamla Prästvägen" "Landskapsbild/Områdespåverkan" och "Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer".

Avseende belysning bedöms föreslagen exploatering öster om väg 535 med hänsyn till innehåll och placering innehåll inte medföra risk för störningspåverkan. Reglering kring belysning bedöms härmed inte krävas.

33. Fastighetsägare Öjersjö I:78, skrivelse inkommen 2023-06-28

Viktigt att Härryda kommun tar fram lösningar som är hållbara för kommande generationer människor, djur och natur. Utbyggnad verksamhetsmark och bostäder behövs men viktigt att det ej görs på bekostnad av det befintliga.

Spridningskorridor och viltpassage

Exploatera inte privatägd mark, minska exploateringsområdet för att skapa viltpassager. Visa hänsyn genom att bevara skog mellan bef. bebyggelse och nyetableringar för ökad trivsel för människa och bevara djurens marker. I tidigare planer över norra planområdet pekades området ut som en del av en större spridningskorridor och viltpassage. I planförslaget har den krympt till en smal remsa mellan planområdet och Mossvägenområdet. Blir svårt för flora och fauna att spridas p.g.a. ljus, buller, trafik och annan aktivitet från det planerade verksamhetsområdet. Det gröna släppet och spridningskorridoren behöver vara avsevärt bredare och vara planskild för att fungera som viltpassage.

Rekreation

Boende norr om planområdet använder området för rekreation. Skalan inte acceptabel. Hamnar för nära befintliga bostäder. Tillgången till natur och grönområden ska vara god för oss invånare i både Partille och Härryda Kommun. Det p.g.a. stor betydelse för hälsa och livskvalitet Nu planeras det exploatering på ett sådant område. Den planerade exploateringen behöver avgränsas och begränsas betydligt mer än i planförslaget, för att bättre anpassas och visa varsamhet och hänsyn. Detta gäller såväl verksamhetsområdets utbredning som höjd. Öka respektavståndet till bostäderna i norr till minst 1 km så att effekten på boende mildras.

Störningar

Redovisning saknas av hur området kommer påverka de boende med hänsyn till buller och ljus. Beräkningarna är på 40 m höga byggnader. I detaljplanen preciseras inte hur verksamhetsbuller skall hålla acceptabel nivå. Det behövs bestämmelser i detaljplanen som noga reglerar buller- och ljuspåverkan mot bostäderna i norr. Bebyggelsen mot norr behöver begränsas avsevärt i höjd och närhet till Mossvägenområdet.

Trafik – nödvändig infrastruktur

Trafikpåverkan på Landvettervägen oroar. Dagens nivåer, mycket besvärliga. Ökad trafikbelastning leder till olyckor och långa köer. Trafikmängden försvårar den viktiga viltpassagen över Landvettervägen och blir barriär för större däggdjur. Ökad trafikmängd ger fler viltolyckor. Ökade isolerade naturområden väster om Landvettervägen, kan innebära att arter utrotas lokalt, eller kraftigt minskar i antal. Viltolyckor och barriärpåverkan försvårar

kolonisation och spridning av arter i båda riktningarna. Planförslaget tar inte tillräcklig höjd eller ansvar för vilka omfattande standardhöjningar som krävs på Landvettervägen för bibehållen framkomlighet, trafiksäkerhet och viltpassagemöjlighet. Logistikintensiva verksamheter inkl. tunga transporter behöver uppgraderad väg till tvåfilig i vardera riktningen. Då krävs en betydligt mer ambitiös ekodukt och gång-/cykelväg än förslaget innehåller. Planförslagets påverkan på Landvettervägens funktion, från RV40 till E20, med särskild hänsyn till etableringens avsedda logistikriktning, behöver analyseras bättre och ha betydande infrastrukturinvesteringar. Detaljplanen behöver innehålla bestämmelse om att infrastrukturåtgärderna ska vara genomförda innan någon byggrätt i detaljplanen kan nyttjas.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar rörande "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Landskapsbild/Områdespåverkan", "Rekreation och riksintresse", "Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer, "Trafik övergripande vägnät och "Trafik – Gamla Prästvågen"

34. Fastighetsägare Öjersjö 4:23, skrivelse inkommen 2023-06-29

I tidigare planer över norra planområdet pekas området ut som en del av en större spridningskorridor och viltpassage. I planförslaget har den krympt till en smal remsa mellan planområdet och Mossvägenområdet. Blir svårt för flora och fauna att spridas p.g.a. ljus, buller, trafik och annan aktivitet från det planerade verksamhetsområdet. Det gröna släppet och spridningskorridoren behöver vara avsevärt bredare och vara planskild för att fungera som viltpassage.

Rekreation

Boende norr om planområdet använder området för rekreation. Skalan inte acceptabel. Hamnar för nära befintliga bostäder. Tillgången till natur och grönområden ska vara god för oss invånare i både Partille och Härryda Kommun. Det p.g.a. stor betydelse för hälsa och livskvalitet. Nu planeras det exploatering på ett sådant område. Den planerade exploateringen behöver avgränsas och begränsas betydligt mer än i planförslaget, för att bättre anpassas och visa varsamhet och hänsyn. Det gäller såväl verksamhetsområdets utbredning som höjd. Öka respektavståndet till bostäderna i norr till minst 350 m så att effekten på de boende mildras.

Störningar

Redovisning av hur området kommer påverka de boende saknas, med hänsyn till buller och ljus. Beräkningarna är på 40 m höga byggnader. I detaljplanen preciseras inte hur verksamhetsbuller skall hålla acceptabel nivå. Det behövs bestämmelser i detaljplanen som noga reglerar buller- och ljuspåverkan mot bostäderna i norr. Bebyggelsen mot norr behöver begränsas avsevärt i höjd och närhet till Mossvägenområdet.

Trafik

Trafikpåverkan på Landvettervägen oroar. Dagens nivåer, mycket besvärliga. Ökad trafikbelastning leder till olyckor och långa köer. Trafikmängden försvårar den viktiga viltpassagen över Landvettervägen och blir barriär för större däggdjur. Ökad trafikmängd ger fler viltolyckor. Ökade isolerade naturområden väster om Landvettervägen, kan innebära att arter utrotas lokalt, eller kraftigt minskar i antal. Viltolyckor och barriärpåverkan försvårar kolonisation och spridning av arter i båda riktningarna. Planförslaget tar inte tillräcklig höjd eller ansvar för vilka omfattande standardhöjningar som krävs på Landvettervägen för bibehållen framkomlighet, trafiksäkerhet och viltpassagemöjlighet. Logistikintensiva verksamheter inkl. tunga transporter behöver uppgraderad väg till tvåfilig i vardera riktningen. Då krävs en betydligt mer ambitiös ekodukt och gång-/cykelväg än förslaget innehåller. Planförslagets påverkan på Landvettervägens funktion, från RV40 till E20, med särskild hänsyn till etableringens avsedda logistikriktning, behöver analyseras bättre och ha betydande infrastrukturinvesteringar. Detaljplanen behöver innehålla bestämmelse om att infrastrukturåtgärderna ska vara genomförda innan någon byggrätt i detaljplanen kan nyttjas.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar rörande ” Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur”, ”Rekreation och riksintresse”, ”Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer”, ”Trafik övergripande vägnät och ”Trafik – Gamla Prästvågen”

35. Fastighetsägare Öjersjö 4:135, skrivelse inkommen 2023-06-14

Vi i Öjersjö och boende i Mossområdet i Öjersjö vill inte att det kommer fler industribyggnader intill vårt fina bostadsområde. I så fall önskar vi bostäder som läggs intill Öjersjö och sedan er företagspark närmre ert befintliga industriområde.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar ” Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie” och ”Landskapsbild/Områdespåverkan”.

36. Fastighetsägare Gökskulla 1:7, skrivelse inkommen 2023-06-29

Stort ifrågasättande kring placering av omfattande industriområde med bl.a. logistikcenter och byggnader med upp till 40 meter höga höglager och tillhörande tung trafik. Förändrar radikalt bostadsområdet Gökskulla. Oro för en betydligt sämre miljö ur aspekterna naturvärden, ljud- och ljusföroreningar, ökad trafik och att den lantliga karaktär som Gökskulla har idag ska försvinna. Värdet på våra fastigheter riskerar att minska radikalt. från att ha legat i ett lugnt fridfullt område till att bli närliggande ett industriområde med störande verksamhet. Vill ha industriområdet längre bort från bebyggelse och ska begränsas till att innehålla mindre icke ljud-, ljus och trafikstörande verksamheter med lägre byggnader och med verksamhet dagtid Stark oro för hur intensiteten på Landvetter-/Partillevågen blir, som redan är hårt ansträngd med långa köer i rusningstrafik. Troligen hjälper inte ytterligare en rondell med infart till industriområdet.

Passage för de vilda djuren försvåras avsevärt. En viltpassage i markplan med blinkande ljus när stora djur närmar sig, ej en lösning. Ska den tunga trafiken stanna mitt på vägen och orsaka ännu längre köer?

Den logistikverksamhet som planeras behöver utformas så att inte ljudet från fordon, lastning, lossning mm sprids i riktning mot Gökskulla. Gökskullaområdet belastas redan idag av industriverksamheten i Bårhultsområdet med stundtals intensiva, plötsliga och störande ljud. Ljudstörningar från motorvägen R40 upplevs ha ökat. Dock ett konstant bakgrundsljud, inte jämförbart med de ljuden från industriverksamhet. Ljus stör boendemiljön redan idag p.g.a. kraftig belysning från det befintliga industriområdet. Hänsyn till detta måste beaktas, båda gällande oss redan boende men även för djurlivet i området.

Belysning av det nya området behöver utformas på ett sätt som avskärmar ljuset mot Gökskullaområdet och inte störa det känsliga djurlivet med fåglar, fladdermöss samt vilt. Fullständig inventering av påverkan på population av fladdermöss behöver kompletteras till planarbetet. Oro för att tranor och andra skyddsvärda arter som häckar i området kommer att tryckas undan. Den del av detaljplanen som avser ca 100 nya radhus, kedjehus och villor längs Gamla Prästvågen, från ridstigen/Duvhöksvägen och mot Partille kommer att belasta Gamla Prästvågen med uppemot 200 nya fordon, daglig passage.

Gamla Prästvågen anses ha karaktären bygata och tål inte mer trafik än vad den har idag, där många fordon dessutom håller höga hastigheter. Längs vägen finns många oskyddade trafikanter t ex gående och cyklister, barn som går och cyklar till skolan och många ryttare. De befintliga husen längs Gamla Prästvågen kommer störas mycket p.g.a. den ökade trafiken.

Trafiken på Landvetter-/Partillevågen ska hållas på befintlig nivå. Detaljplanen måste ta hänsyn till hela den nya trafiksituationen längs Gamla Prästvågen. Den nytillkomna trafiken bör ledas

till Landvetter-/Partillevägen i stället för via Gökskulla. Gamla Prästvägen bör stängas av vid gränsen mellan befintlig detaljplan för Gökskulla och det nya detaljplanområdet dvs i höjd med infarten till ridstigen/Duvhöksvägen. Eventuellt behövs en gång- och cykelbana, hastighetssänkande och bullerdämpande åtgärder längs hela Gamla Prästvägen fram till Hallen.

Gökskulla lantliga karaktär behöver nytillkommande bostäder anpassas till och begränsas till 1 och 1 ½ plans hus på stora tomter (ca 1200–1500 kvm). I området närmast Gökskulla växer mycket av den invasiva arten parkslide. Enligt Naturvårdsverket ”växer med mycket stor spridningskraft, som snabbt kan ta över stora områden och tränger ut andra arter. De är stora problem i trädgårdar och i infrastruktur och är mycket svåra att bekämpa”. Vidare skrivs ”Långdistansspridning av parkslide sker främst via flytt av jordmassor där växtdelar såsom delar av jordstammen följt med”. Kommunen bör kartlägga var dessa bestånd finns och förhindra spridning.

I Härryda kommuns översiktsplan ÖP2012, skrivs att s.k. gröna kilar ska tas tillvara och utvecklas. Den gröna kilen i norra delen av kommunen omfattar del av Delsjöområdet naturreservat, som till stor del ligger i Göteborgs stad och området norr om Bråta, som är förbundet med Knipeflågsområdet i Partille kommun mot Tahult/Maderna. En sammantagen bedömning av påverkan på den gröna kilen behövs då två detaljplaner pågår samtidigt och påverkar gröna kilen. Vid behandling av denna detaljplan behöver den kumulativa effekten av de båda planernas påverkan på den gröna kilen göras. En samordning och vidare utredning behöver ske även med Trafikverket avseende den ”gröna kilens” koppling till vilt/fauna passagen. Detaljplanen stämmer inte överens med att de gröna kilarna ska tas till vara och utvecklas.

Kommunens kommentar

Parkslide finns inte med i EU-förteckningen över växer som måste bekämpas. Idag utför kommunen ingen aktiv bekämpning av parkslide men kartläggning sker på den mark som kommunen förvaltar. Erforderlig hantering sker i samband med byggnation.

För svar på övriga synpunkter, se kommunens övergripande svar ”Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie”, ”Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur”, ”Trafik övergripande vägnät”, ”Trafik – Gamla Prästvägen”, ”Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer” och ”Landskapsbild/områdespåverkan”

37. Fastighetsägare Öjersjö 1:66, skrivelse inkommen 2023-06-21

Se yttrande nummer 33, lika text samt meningen ”Öka respektavståndet till bostäderna i norr till minst 400 m så att effekten på boende mildras.”

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar rörande ”Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie”, ”Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur”, ”Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer” och ”Rekreation och riksintresse”.

38. Fastighetsägare Öjersjö 6:172, skrivelse inkommen 2023-06-09

Vi och grannar störs idag av buller från väg 535 och vi är oroliga att utbyggnationen av logistikparken kommer innebära ytterligare trafik som ökar bullret. En punkt i projektet är t ex "utbyggnad av nödvändig infrastruktur", innefattar detta väg 535? Och kommer ni ta hänsyn till trafikbullret för de boende i Öjersjö? Transporter med lastbilar låter avsevärt mer än vanlig biltrafik. Bullerskydd önskas som första åtgärd i väntan på utredning av ny tillfartsväg till E20 för att minska trafiken förbi Öjersjö och Furulund som det tidigare har pratats om. Hur förhåller sig detta till ert projekt?

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar rörande ”Trafik övergripande vägnät”, och ”Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer”.

39. Fastighetsägare Mölnlycke 1:31, skrivelse inkommen 2023-06-30

Vill se avslut på byggnationsplanerna då det vore förödande för miljön och fauna och flora i området. Det är viktigt att bevara våtmark och områden som dessa orörd. Det häckar flertalet fåglar, finns många ovanliga insekter och dessutom många groddjur i detta område. Det har tidigare stoppats byggnation av kraftnät i samma område på grund av rödlistade arter. Detta måste tas hänsyn till och utredas vidare.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar ” Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur”.

40. Yttranden från flertalet privatpersoner skrivelse inkommen 2023-06-30

Följande yttrande har skrivits på av 173 st fastighetsägare boendes i anslutning till planområdet.

För att uppnå kravet i PBL 2:6 p1 bör detaljplanen för nya bostäder anpassas utifrån befintlig detaljplan Gökskulla. Det innebär övervägande enskilda villor med lägre byggnadshöjd. Området är populärt och det har byggts ett antal nya hus under de senaste åren – alla enskilda villor på tomter omkring 1200-1500kvm. Ett område med radhus/kedjehus på 90 kvm och nockhöjd om 11 m skulle frångå landskapsbilden avsevärt.

Gamla Prästvågen har inte kapacitet för en betydande ökning av antal bilar. Vågen utgör ingen god trafikmiljö p.g.a. alltför smal och det är svårt att mötas två bilar, särskilt vintertid. Vågen är även avsedd att nyttjas som gång- och cykelväg i en förlängning mot Partille samt nyttjas av många ryttare som ska till ridstigen.

Inom detaljplanen för Gökskulla används Gamla Prästvågen för många skolbarn till skolbussen vid Hallen. De nya bostadsområdena ökar antalet skolbarn som behöver nyttja Gamla Prästvågen för att komma till bussen. Det tillkommer trafik till förskola, skola och fritidsverksamhet i Landvetter. Denna trafik kommer troligen gå via Gamla Prästvågen och inte via områdets nya lokalgata mot väg 535 som planbeskrivningen anger. En ökad mängd trafik ger en mycket negativ inverkan på säkerheten och går emot PBL 2:6 dvs ökar risken för trafikolyckor. Det krävs ett antal hastighetsbegränsande åtgärder längs hela Gamla Prästvågen samt uppförande av gång- och cykelväg. Det innefattar även sträckan inom detaljplanen för Gökskulla P91/10. Viktigt med dialog och samarbete med kommun och vägförening för säkerhetshöjande åtgärder längs hela sträckan av Gamla Prästvågen – från Tahultsvågen till Partillevågen. Viktigt med trafiksäkerhetshöjande åtgärder för oskyddade trafikanter, t ex en gång- och cykelväg genom mossen mellan bostadsområde D1 till område vid A2 mot nya busshållplatser och ev. butik/gym/service.

Gällande belysning nämner planbeskrivningen att hänsyn ska tas i riktning norr mot bostäder i Öjersjö samt viltpassagen. Samma hänsyn behöver tas mot bostäderna och djurlivet i Gökskulla öster om Partillevågen.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar ”Landskapsbild/Områdespåverkan”, ”Trafik – Gamla Prästvågen”, och ”Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer”

Avseende belysning bedöms föreslagen exploatering öster om väg 535 med hänsyn till innehåll och placering innehåll inte medföra risk för störningspåverkan. Reglering kring belysning bedöms härmed inte krävas.

41. Fastighetsägare Öjersjö 6:514, skrivelse inkommen 2023-06-11

Oro för ökad trafik på väg 535, med ökat buller, längre köer och tung trafik som genar till E20. Hur är det tänkt att lösas? Vill ha förbud mot tung trafik på väg 535.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Trafik övergripande vägnät", och "Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer".

42. Yttrande från flertal privatpersoner, (odaterat, under samrådstiden)

Följande yttrande har skrivits på av 17 st fastighetsägare boende i anslutning till planområdet. Yttrandet innehåller även synpunkter på detaljplanen för Renovas avfallshantering, detta besvaras inte i denna samrådsredogörelse.

Vikten av rekreation och möjligheten att visas i natur och med djur, viktig. Värna om den unika miljön i Tahult och Gökskulla. Det öppna landskapet kan och måste bevaras och vara rädd om. Det satsas på utbyggnad av logistik runt flygplatsen, där borde kommunen lägga övrig utbyggnad av logistik till förmån för Göteborg. Inte i ett aktivt fungerande bostadsområde i lantlig miljö.

Enligt PBL 2:3 ska planläggning med hänsyn till natur och kulturvärden, miljö – och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden främja bl.a.

- en ändamålsenlig struktur och estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder

- god livsmiljö tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper

- bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet

Vidare ska enligt PBL 2:6 bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på lämpligt sätt bl.a. med hänsyn till

- stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärden och intresset av en god helhetsverkan

- Skydd mot uppkomst och spridning av brand och mot trafikolyckor och andra olyckshändelser

- trafikförsörjning och behovet av en god trafikmiljö

Enligt den översiktsplan som nu ligger för granskning hos Härryda kommun (ärendets diarienummer 2022KS165) utgörs området där tänkta bostäder ska uppföras av sammanhängande bostadsbebyggelse inom landsbygdsområde.

Befintlig detaljplan för Gökskulla P91/10, som ligger i direkt anslutning till den nya tänkta detaljplanen innefattar enskilda villor utformade i ett plan med en högsta byggnadshöjd om 40 m. För att uppnå kravet i PBL 2:6 p1 bör detaljplanen för nya bostäder anpassas utifrån befintlig detaljplan Gökskulla. Det innebär övervägande enskilda villor med en lägre byggnadshöjd. Området är populärt och det har byggts ett antal nya hus under de senaste åren – alla enskilda villor på tomter omkring 1200-1500kvm. Ett område med radhus/kedjehus på 90 kvm och nockhöjd om 11 m skulle frångå landskapsbilden avsevärt. Gamla Prästvågen har inte kapacitet för en betydande ökning av antal bilar. Dessutom är vägen även avsedd att nyttjas som gång- och cykelväg i en förlängning mot Partille samt nyttjas av många ryttare som ska vidare in på ridstigen. Planbeskrivningen nämner att hänsyn ska tas i riktning norr mot bostäder i Öjersjö samt viltpassagen vad gäller belysning. Samma hänsyn behöver tas mot bostäderna och djurlivet i Gökskulla öster om Partillevägen.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie", "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Landskapsbild/Områdespåverkan", "Trafik övergripande vägnät", "Trafik – Gamla Prästvågen" och "Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer".

Avseende belysning bedöms föreslagen exploatering öster om väg 535 med hänsyn till innehåll och placering innehåll inte medföra risk för störningspåverkan. Reglering kring belysning bedöms härmed inte krävas.

43. Göskulla 35:1, skrivelse inkommen 2023-06-29

Se yttrande nummer 35, lika text.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie" och "Landskapsbild/Områdespåverkan".

44. Fastighetsägare Göskulla 1:22, skrivelse inkommen 2023-06-29

Positiv till att det planeras nya bostäder. Men med tänkt genomfart på en byväg (Gamla Prästvågen) verkar inte genomtänkt. Belastningen verkar farlig för barn och ungdomar i området. Bör finnas en plan för hur man ska leda trafiken via Partillevägen som är betydligt större och klarar mer belastning.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Trafik – Gamla Prästvågen"

45. Fastighetsägare Öjersjö 1:67, skrivelse inkommen 2023-06-28

Se yttrande nummer 33, lika text

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar rörande "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Landskapsbild/Områdespåverkan", "Rekreation och riksintresse", "Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer, "Trafik övergripande vägnät och "Trafik – Gamla Prästvågen"

46. Fastighetsägare Göskulla 40.1, skrivelse inkommen 2023-06-18

Stor avvikelse av nya området från angränsande detaljplaner och det saknas anpassning av den nya bebyggelsen till det befintliga. Det kommer bli kraftig trafikökning på både Gamla Prästvågen och på Tahultsvågen. Gamla Prästvågen som dessutom saknar gång/cykelbana är direkt olämplig att trafikera med fler fordon. Det är tänkt en ny tillfartsväg via Partillevägen men saknas utveckling av Gamla Prästvågen. Troligtvis är det barnfamiljer som flyttar till det nybyggda där barnen troligen går på förskola, skola och utför sina fritidsaktiviteter i Landvetter. Gamla Prästvågen den snabbaste vägen dit. Både Gamla Prästvågen och Tahultsvågen kommer starkt att påverkas av detta. Hur hanteras det? Mycket natur i området kommer att bli bebyggelse, vilket avviker från hela områdets karaktär. Farligt avfall från verksamheter i området etc. Hur säkerställs att naturen inte påverkas negativt?

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie" och "Landskapsbild/Områdespåverkan", "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Trafik övergripande vägnät" och "Trafik – Gamla Prästvågen"

47. Fastighetsägare Öjersjö 4:90, skrivelse inkommen 2023-06-30

Hög exploateringsgrad som påverkar landskapsbilden drastiskt: I bilagan Gestaltningssidéer på sida 22 finns två flygbilder med redovisad exporter i höjd. Redovisa ej vyer från 20 meter ovan mark då ingen vistas på dessa höjder. Revidera bilderna och ta fram vyer utifrån den mänskliga skalan, gärna från Furubergsvägen samt Landvettervägen.

Bostäder: Positivt att möjliggöra för bostäder mellan Grönkulla och Öjersjö. Detta knyter samman och skapar trygghet mellan orterna. Dock skapar den angränsande industrin en otrugg miljö och bör inte ingå i detta bostadsstråk. Viktigt att skapa en hållbar bebyggd miljö: Detta är ett tydligt exempel på en exploatörsdriven detaljplan där fastigheten får en orimligt hög exploatering. Det är exploatörernas ekonomiska vinning men ej samhällets sociala och ekologiskavinning. Härryda kommun bör ta sitt ansvar och förstå hur detta påverkar den byggda miljön för såväl Partille samt Härrydas invånare. Denna extremt storskaliga bebyggelse sker oftast inte vid tätbebyggda bostadsområden. Jönköping (Torsvik), Skellefteå (Northvolt) och Göteborg (Volvo) är områden där storskalig lager/industri nyligen planlagts. Ingen av dessa områden påverkar grönastråk, tätbebyggda bostadsområden m.m. så som detta förslag gör.

Se över byggrätterna med en accepterad nockhöjd om 40 meter kan styras på ett sådant sätt så att landskapet ej påverkas så pass negativt. Att ha en sådan flexibel detaljplan kan förstöra landskapsbilden enormt! Se över viltstråket så att det blir ett "upplevt" grönt stråk i känsla och inte bara ett accepterat värde i dess meterbredd.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Landskapsbild/områdespåverkan".

48. Fastighetsägare Öjersjö 4.89, skrivelse inkommen 2023-06-28

Se yttrande nummer 33, lika text.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar rörande "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Landskapsbild/Områdespåverkan", "Rekreation och riksintresse", "Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer, "Trafik övergripande vägnät och "Trafik – Gamla Prästvägen"

49. Fastighetsägare Gökskulla 30:1, skrivelse inkommen 2023-06-30

Se yttrande nummer 35, lika text.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar rörande "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Landskapsbild/Områdespåverkan", "Rekreation och riksintresse", "Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer, "Trafik övergripande vägnät och "Trafik – Gamla Prästvägen"

50. Fastighetsägare Öjersjö 4:31, skrivelse inkommen 2023-06-30

Naturvärden

Planförslagets negativa påverkan på befintliga naturvärden är oacceptabelt: MKB-bilagan gör konstaterandet att planförslaget har negativ inverkan både på det skyddade naturområdet Bråtaskogen och på den befintliga grönkilen som till stor del skärs av med exploatering. Dessutom ljus, ljud, buller och mänsklig aktivitet dygnet runt ger kraftigt negativ inverkan på viltets möjlighet att förflytta sig från skogsområden österut till Delsjöområdet i väster. MKB'n konstaterar "större konsekvenser främst gäller områdets ekologiska funktion"

borde vara tillräckligt för att inte lägga fram förslaget. Att området i ÖP 2012 bedömts vara värdefullt för friluftsliv skall också vägas in.

Buller

Boende påverkas idag av buller från Fläskeboområdet och den lastbilstrafik som nuvarande logistikcenter medför. Kraftig utbyggnad och trafikökning som planeras, med upp till 40 meter höga byggnader, kommer ha en mycket kraftig inverkan på bullernivån i området norr om mossen (kommungräns). Dessutom i direkt anslutning mot naturreservat och Natura 2000-området.

Trafik

Trafiksituationen längs väg 535 har blivit bättre i och med de åtgärder som Trafikverket genomfört. Trafikökningen som nu planeras riskerar att skapa oacceptabla köer utefter vägen norrut mot Partille.

Ompröva planförslaget och ta bort det helt eller reducera det kraftigt. Bara för att detta område ligger i utkanten av Härryda Kommun och drabbar få av kommunens invånare betyder det inte att det inte har stor inverkan på natur och människor, om än det råkar vara Partillebor.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie", "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer", "Trafik övergripande vägnät".

51. Fastighetsägare Gökskulla 26:1, skrivelse inkommen 2023-06-29

Se yttrande nummer 35, lika text.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie" och "Landskapsbild/Områdespåverkan".

52. Fastighetsägare Gökskulla 3:22, skrivelse inkommen 2023-06-29

Synpunkterna gäller för detaljplan för utökning av Renova Miljö AB:s verksamhet vid Fläskebo deponi -Diarienummer: 2022KS150 och inte för "Detaljplan för logistik etc." och behandlas inte i denna samrådsredogörelse.

53. Fastighetsägare Hulebäck 4:170, skrivelse inkommen 2023-06-30

Se yttrande nummer 38.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar rörande "Trafik övergripande vägnät", och "Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer".

54. Fastighetsägare Öjersjö 1:70, skrivelse inkommen 2023-06-30

Samtycker samtliga punkter från styrelsen av Mossvägens Samfällighetsförening.

Kommunens kommentar

Med utgångspunkt i inkomna synpunkter föreslås justering av bebyggelseförslaget främst med avseende på höjder och utformning av högdelar, för att hantera siktpåverkan och minimera upplevelsen mot norr. Bredden på den gröna kilen och naturmarken i norr utökas. Justeringen innebär att det verksamhetsmarken minskas i det smalaste partiet, för att minimera släntintrång inom naturmarken. Åtgärden gör att en större del av platån ovanför dalgången sparas, vilket ger en större buffertzonen för djurlivet. Ändringen innebär även att en större del av befintlig vegetation kan sparas vilket bidrar till en avskärmande effekt för

befintliga bostäder i norr. Breddning av naturmarken sker även på den östra sidan av väg 535 där del av föreslagen bostadsbebyggelse tas bort för att skapa en bredare passage mot angränsande naturmark. Befintliga padelbana, fastigheten Gökskulla 3:32 förvärvas och planläggs som NATUR-mark. Härmed säkras en bredare grön passage, utan störning från mänsklig aktivitet.

Gällande riktvärden för industribuller ska säkras för att undvika störningar för närliggande bostäder. Regleras med planbestämmelse. Reglering sker även avseende ljus med utgångspunkt i att minimera störningar för både boende men framförallt även för att hantera påverkan på djurlivet.

Med hänsyn aktuellt samarbete med Gothenburg Green City Zone (GGCZ) utgör huvudsakliga målpunkt för detta projekt Evenemangsområdet och de centrala delarna av Göteborg. Detta medför att huvudsakliga trafikflöden från projektet bedöms orienteras söderut till Bårhultsmotet och Rv 40.

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar rörande "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie", "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Landskapsbild/Områdespåverkan", "Trafik övergripande vägnät", och "Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer".

55. Fastighetsägare Öjersjö 4:27, skrivelse inkommen 2023-06-28

Vill ej att Bråta 2:153 startas då det tas alldeles för mycket av den närbelägna naturen i anspråk. Djuren kommer att trängas undan. Företagsparken kommer också att ligga alldeles för nära Mossenområdet och inkräkta alldeles för mycket med både ljus, ljud och trafikstörningar. Det är redan väldigt trångt på Landvettervägen med mycket tung trafik som ska köra på samma vägar som andra bilister, mopedister och cyklister. Landvettervägen har inte kapaciteten att ta sig an ytterligare tung trafik. Vägen möter dessutom upp trafik från Öjersjövägen och skapar milslånga bilköer längs Landvettervägen. Sätt innevånare i och kring Bråta i första hand och tänker om i detta ärende. Låt bli att genomföra detta.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie", "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Trafik övergripande vägnät" och "Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer"

56. Fastighetsägare Gökskulla 1:5, skrivelse inkommen 2023-06-27

Stor upprördhet ang. den framtida trafikfrågan på Gamla Prästvägen. med ny bebyggelse. Vi värnar om djurlivet i området. Vi ställer oss starkt kritiska mot denna byggnation och dess miljöpåverkan på vårt naturområde.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Trafik – Gamla Prästvägen" och "Landskapsbild/Områdespåverkan".

57. Fastighetsägare Gökskulla 1:23, skrivelse inkommen 2023-06-30

Se yttrande nummer 39, lika text.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur".

58. Fastighetsägare Göskulla 34:1, (datum när yttrande inkom kan ej utläsas)
Se yttrande nummer 35, lika text.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie" och "Landskapsbild/Områdespåverkan".

59. Fastighetsägare Öjersjö 1:78, skrivelse inkommen 2023-06-28
Se yttrande nummer 32, lika text

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar rörande "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Trafik övergripande vägnät", "Trafik – Gamla Prästvägen" "Landskapsbild/Områdespåverkan" och "Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer".

Avseende belysning bedöms föreslagen exploatering öster om väg 535 med hänsyn till innehåll och placering innehåll inte medföra risk för störningspåverkan. Reglering kring belysning bedöms härmed inte krävas.

60. Fastighetsägare Göskulla 4:28, skrivelse inkommen 2023-06-29
Område B och C i planbeskrivningen bör ha lägre byggnadsarea och lägre byggnadshöjd. Större grönområden bör lämnas mellan bebyggda områden i område B och C för att värna om djurliv, naturvärden samt levnadskvalitet för boende i området. Den beräknade ökningen av trafik av personbilar och tung trafik kommer att belasta väg 535 mer än vad som idag är möjligt. Det är redan hög belastning och köbildning längs vägen. Bostäderna i område D1 i planbeskrivning bör utformas mer i linje med angränsande bebyggelse i bostadsområdet i Göskulla som har glesare bebyggelse med mindre byggnader med lägre nockhöjd.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie", "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Trafik övergripande vägnät", "Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer", och "Landskapsbild/områdespåverkan".

61. Fastighetsägare Nygården 2:1, 2:2, skrivelse inkommen 2023-06-13
Vägnätet i området är redan överbelastat, p.g.a. att Gamla Prästvägen och Tahultsvägen används som genomfartsled för många som bor i Landvetter Partille Öjersjö. Området i öst går in i kommande naturreservat. Hur är det förenligt med skydd av djur & naturvärden vid Maderna? Fick i höstas negativt förhandsbesked om 3 tomter som ligger i anslutning till redan befintliga vägar, avlopp, vattenledningar tycker det rimmar illa med denna tänkta storsatsning av närliggande mark.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie", "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", och "Trafik – Gamla Prästvägen".

För ställningstagande kopplade till förhandsbesked hänvisas till motivering i angivet beslut.

62. Fastighetsägare Öjersjö I:73, skrivelse inkommen 2023-06-26

Vill ha ökning av grönområdet norr om detaljplanen dvs området längs kraftledningen. så att vi som bor nära inte påverkas samma utsträckning. Vill även att Landvettervägen byggs ut innan nybyggnation kan genomföras. Vägen alltför överbelastad idag.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie", "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Trafik övergripande vägnät" och "Landskapsbild/områdespåverkan"

63. Fastighetsägare Gökskulla I:6, skrivelse inkommen 2023-06-30

Viktigt att ta mycket stor hänsyn till långsiktig ekologisk hållbarhet och värna de höga naturvärden som finns i området och närliggande områden. Det finns inte utrymme för betydande miljöpåverkan. Värdet av befintlig grön kil och den långsiktiga betydelsen av bevarade av naturvärden är mycket viktigt. Längs Gamla Prästvågen rör sig många barn och ungdomar till häst. Gökskulla är ett naturligt område för hästekipage genom de många hästgårdar och ridstigar som finns i området med omnejd. En ökad mängd trafik är en säkerhetsfråga, och står i strid med de möjligheter för ridning som tidigare skapats genom anläggande av ridstig.

Gamla Prästvågen är även gångväg för små barn på väg till kommunal skolskjuts vid busshållplats. En minskad mängd och lugnare trafik, vore önskvärt. Gökskulla är redan idag bullerutsatt och en ökad bullerbelastning är både en hälso-, miljö- och trivselsfråga vilket är bekymmersamt. Vi är tacksamma om miljö-, hälso- och säkerhetsfrågor tas i ytterligare beaktande vid fortsatt detaljplanarbete.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur" och "Trafik – Gamla Prästvågen".

64. Fastighetsägare Gökskulla I:1, I:17 och I:20, skrivelse inkommen (odaterat, under samrådstitiden)

Yttrandet är påskrivet av 4 personer.

Natur

Vi emotsätter oss exploatering i vårt närområde och det planerade planområdet. Göteborgsområdets viktiga gröna kil med spridningskorridor för djur och växter och möjligheter för det rörliga friluftslivet försvinner då. Planområdet måste kraftigt begränsas i bredd så att en landskapsekologisk funktion kan kvarstå. Förslagen kvarvarande grönyta är för smal och uppfyller inte möjligheterna som spridningskorridor. Exploatörer behöver ta eget naturvårdsansvar inte lämna över ansvaret till andra markägare. Naturvårdshänsyn i det här fallet, en bred spridningskorridor utan påverkan, måste utföras inom det egna fastighetsinnehavet.

I rapporten "Konsekvensbeskrivning och åtgärdsförslag" nämns att när dammar ska anläggas behöver markområdet planas ut. Tillkomst av markuppfyllnader samt angöringsvägar behövs. Hela kvarvarande område kommer påverkas. Eventuella kompensationsåtgärder för arter ska ligga utanför spridningskorridoren, så att den får vara kvar naturlig. En artskyddsutredning behöver genomföras och ytterligare riktade artinventeringar för att inte arter ska riskeras att försvinna. Den stora påverkan som planen får på Natura 2000 området Maderna-Haketjärn, kräver en tillståndsansökan. Spridningskorridorer, grönstråk och stora våtmarksområden mot och mellan områden kommer minska kraftigt och kraftigt ökade vattenflöden österut i och med hårdgjorda ytor och stora takytor.

Åtgärder

Om exploatering genomförs bör det vara ett krav att industri och kontorslokaler förses med gröna tak med solpaneler samt grönytor på marken. Det är viktigt att de åtgärder som inte kan säkras genom planbestämmelser utan med avtal, även gäller i framtiden. T ex. att fågelholkar förnyas/utökas med 5–10 års intervall. Det bör läggas till en punkt om ängsyta istället för klippta gräsmattor. Dvs att markområden utformas så att veckovis gräsklippning kan undvikas, detta genom magrare jord/sand samt växtval. Hårdgjorda ytor bör begränsas.

Vägnät

GC nätet behöver förstärkas längs hela Gamla Prästvågen. Cyklande barn kommer behöva ta sig mot skolor och förskolor i Landvetter. Även skjutsande föräldrar.

Västsveriges hästtätaste område

Gökskulla/Tahultsområdet är Västsveriges hästtätaste område. Runt 150 hästar rör sig i området som även har kommunalt anlagda ridstigar på privat mark. Dessa och övriga vägnät används av ryttare, främst yngre tjejer. Den kraftigt ökade trafikmängden som planen medför är en stor risk. Det behöver även informeras till framtida boende om det stora antalet hästar och att det är en naturlig förekomst och tillgång för detta unika område.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie", "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Trafik – Gamla Prästvågen", och "Landskapsbild/områdespåverkan"

65. Fastighetsägare Gökskulla 3:15, skrivelse inkommen 2023-06-28

Se yttrande nummer 51, lika text

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie" och "Landskapsbild/Områdespåverkan"

66. Fastighetsägare Härryda Tahult 3:67, skrivelse inkommen 2023-06-30

Se yttrande nummer 35, lika text. Samt stycket "Det behöver mer granskning då det berör värdefull våtmark med groddjur och rödlistade insekter. Även rödlistade växter har setts. Den del av detaljplanen som avser ca 135 nya radhus, kedjehus och villor längs Gamla Prästvågen, från ridstigen/Duvhöksvägen och mot Partille kommer att belasta Gamla Prästvågen med uppemot 300 nya fordon, som kan tänkas passera flera gånger om dagen."

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie", "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Trafik – Gamla prästvågen", och "Landskapsbild/Områdespåverkan"

67. Fastighetsägare Härryda Tahult 3:67, skrivelse inkommen 2023-06-30

Se yttrande nummer 38, lika text – Samma personer som yttrande nummer 65.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar rörande "Trafik övergripande vägnät", och "Störningar – buller, ljus, lukt, vibrationer"

68. Fastighetsägare Tahult 2:64 (LAS), skrivelse inkommen 2023-06-30

Se yttrande nummer 39, lika text.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur".

69. Fastighetsägare Gökskulla 4:28, skrivelse inkommen 2023-06-29

Område B och C i planbeskrivningen skall ha betydligt lägre byggnadsarea och nockhöjd på 40m bör ej tillåtas. Större/bredare grönområde skall lämnas längs de områden som benämns B och C i planbeskrivningen, detta för att värna om djurliv, naturvärden samt levnadskvalitet för boende i området. Den beräknade stora ökningen av trafik med personbilar och tung trafik kommer att belasta väg 535 hårt. Idag är det köbildning längs vägen. Minskas tillåten byggnadsyta bör rimligtvis även trafiken minska. Det saknas gång- och cykelväg för oskyddade trafikanter längs del av väg 535. Detaljplanen löser inte hela förbindelsen. Detaljplanen bör inte antas innan väg för oskyddade trafikanter längs väg 535 ordnas. Delar av den vägen saknar det idag. Bostäderna i område D1 i planbeskrivning bör utformas mer i linje med angränsande bebyggelse i bostadsområdet i Gökskulla som kännetecknas av enplanshus på stora tomter med relativt liten tillåten byggyta samt låg byggnadshöjd. Villor eller möjligen parhus med betydligt lägre nockhöjd än 11m vore lämpligt.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Trafik övergripande vägnät", "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur" och "Landskapsbild/områdespåverkan".

70. Fastighetsägare Öjersjö 1:29, skrivelse inkommen (odaterat, under samrådstitiden)

Härryda kommun har i naturvårdsplanen klassat delar av exploateringsområdet som Hänsynsnivå 2, dvs ett område som inte bör exploateras. Mycket märkligt att tillåta en så stor exploatering av området. Området utgör en avgörande del i av en av "de gröna kilarna" som Härryda i en regional överenskommelse är ansvariga ta tillvara som värdefulla naturområden för att stärka Göteborgsregionen som helhet.

I den nya föreslagna detaljplanen för området, vill man nästan bygga igen hela detta område med bland annat en logistikcentral och en kraftig utökning av avfallsanläggningen Fläskebo. Ytan på den nya exploateringen är 80 fotbollsplaner stor enl information på Link40s hemsida och når nästan ända fram till mosskanten. Öjersjö bostadsområden ligger nästan intill mosskantens andra sida, dvs inte mycket mark kvar för vilt att passera igenom, och den gröna kilen stängs till.

Fläskebos planer på krossanläggningar i området bör orsaka stor bullerpåverkan, och har hantering av miljöfarligt avfall. Orättfärdigt att välja att expropriera privat mark för en viltpassage, för att maximalt utnyttja de befintliga grönområdena. Faunapassagen kommer mynna ut i en smal våt mosse, mellan ett industriområde och ett bostadsområde. Oro för att det viltliv och spridning av flora som finns i området idag kommer drivas bort p.g.a. detta hanterande.

Oklarhet om Härryda kommun är bundna att följa det åtagande som finns i den regionala överenskommelsen om bevarandet av de gröna kilarna? Får man bara bygga igen dessa helt? De bullernivåer som kan orsakas av den nya detaljplanen oroar. T ex kommer Naturvårdsverkets riktvärden överskridas med 10dB i Bråtaskogens naturreservat enligt denna plan. (Paragraf 7.2.3) Oklarhet hur det sammansätts med den planerade faunapassagen, och både befintliga och planerade bostäder. Det är idag en rofylld och lugn skogsmiljö, bra för friluftsliv lugn och ro. Oro för att planen kommer leda till en ännu svårare trafiksituation längs den redan i dag hårt trafikerade Landvettervägen mellan R40 och Partille. Det är redan idag svårt att ta sig fram i rusningstrafik, och Öjersjöborna har idag svårt att ta sig till centrum. Oro för stopp i trafiken

längs de smala och backiga vägarna mellan R40 och Partille C. Här saknas vägren, filerna är smala, och vägen är redan olyckdrabbad. Att möta lastbilar här är både trångt och farligt. Varför byggs inte logistikcentral i området nära Landvetter flygplats, där det redan är buller- och miljöpåverkan och förbud mot bostadsbyggnation?

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie", "Mellankommunala frågor", "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Trafik övergripande vägnät", "Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer", och "Landskapsbild/områdespåverkan".

71. Fastighetsägare Gökskulla 32:1, skrivelse inkommen (odaterat, under samrådstiden)

Se yttrande nummer 65, lika text.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie" och "Landskapsbild/Områdespåverkan".

72. Fastighetsägare Gökskulla 1:18, skrivelse inkommen 2023-06-30

Uttrycker starkt motstånd mot detaljplanen med diarienummer 2022KS165, planerna kan förstöra den befintliga strukturen och estetiken i Gökskulla. Ifrågasätter starkt planerna på att lägga ett omfattande industriområde med logistikcenter och höga lagerbyggnader nära bostadsområden, vilket skulle förändra miljön radikalt och minska fastighetsvärdena. Belastningen på Gamla Prästvägen oroar, med upp till 200 nya fordon, vilket stör nuvarande trafikförhållanden och orsakar säkerhetsproblem för oskyddade trafikanter. Istället bör den nytillkomna trafiken ledas till Landvetter-/Partillevägen. Gamla Prästvägen bör säkras med en gång- och cykelbana och hastighetsbegränsande åtgärder. Bostäderna i den nya planen bör anpassas till det lantliga utseendet i Gökskulla och begränsas till en och en- och enhalvplanshus på stora tomter. Oro för förvärrad trafiksituation p.g.a. tunga trafikflöden vid industriområdet. Ljud- och ljusföroreningar från både det föreslagna industriområdet och det befintliga kommer att störa. Den planerade utvecklingen måste utformas på ett sätt som minimerar störningar för vilda djur och oss invånare.

Planen behöver även beakta potentiella konsekvenser för lokala arter, som fladdermöss och tranor, och ta hand om problemet med invasiva arter som parkslide. Hänsyn måste tas till den kumulativa effekten av planerna på den gröna kilen i norra delen av kommunen. Vi uppmanar kommunen att överväga dessa aspekter noggrant för att bevara vårt samhälle och vår miljö.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie", "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Trafik övergripande vägnät" och "Trafik – Gamla Prästvägen".

73. Fastighetsägare Öjersjö 7:1, skrivelse inkommen 2023-06-28

Ohållbart trafikläge på Landvettervägen. Påverkan på natur och livsmiljö. Stora delar av Öjersjö naturområden har under senare år bebyggts. Ev byggnation behöver en betydligt bredare naturkorridor till befintlig bebyggelse.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie", "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur" och "Trafik övergripande vägnät".

74. Fastighetsägare Kindbogården I:120, skrivelse inkommen 2023-06-08

GR-kommunerna har en överenskommelse gällande gröna kilar för att bevara den biologiska mångfalden med genutbyte in mot Göteborg. Göteborg ska i politiska mål utveckla och värna den biologiska mångfalden men är för detta ändamål beroende av kranskommunernas gröna infrastruktur. De viktiga gröna kilarna norr om R40 utgör en grön infrastruktur. Att bygga mot Öjersjö ses som ytterst olämpligt då det förstör den gröna infrastrukturen. Det blir som att ha R40 utan förbindelse mellan Härryda och Bollebygd. Det gör det omöjligt för djur och natur att röra sig mot Göteborg. Syftet med planen kan uppnås om exploateringen minskar i yta, delar förtätas och högkvalitativa vandringsstråk säkras på och runt området. Viktigt att vara tydlig i planen med krav och uppföljning. Krav bör finnas på gröna tak och plantering av inhemska träd samt värna om högar av grenar och sand samt vattentillgång i form av damm etc.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie" och "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur".

75. Fastighetsägare Öjersjö I:76, skrivelse inkommen 2023-06-30

Se yttrande nummer 33, lika text

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar rörande "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Landskapsbild/Områdespåverkan", "Rekreation och riksintresse", "Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer, "Trafik övergripande vägnät och "Trafik – Gamla Prästvägen"

76. Fastighetsägare Gökskulla I:23, skrivelse inkommen 2023-06-30

Se yttrande nummer 39, lika text.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur".

77. Fastighetsägare Öjersjö 4:23, skrivelse inkommen 2023-06-29

Det planerade industri och kontorsområdet som gränsar mot Öjersjö Mossvägens bostadsområde, kan komma att försämra boendemiljön och trivseln avsevärt för boende på Mossvägens samfällighet. Viktigt att nuvarande utsikt inte förändras genom skrymmande byggnader o dylikt. En ordentlig ljudvall längs hela gränsen mot bostadsområdet är också ett minimikrav för att säkra att nuvarande fridfullhet bibehålls.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur" och "Landskapsbild/Områdespåverkan".

78. Fastighetsägare Gökskulla 30:1, skrivelse inkommen 2023-06-28

Den del av detaljplanen som avser ca 100 nya radhus, kedjehus och villor längs Gamla Prästvägen, från ridstigen/Duvhöksvägen och mot Partille kommer att belasta Gamla Prästvägen med uppemot 200 nya fordon, daglig passage. Gamla Prästvägen anses ha karaktären bygata och tål inte mer trafik än vad den har idag, där många fordon dessutom håller höga hastigheter. Längs vägen finns många oskyddade trafikanter i form av gående och cyklister, barn som går och cyklar till skolan och många ryttare.

De befintliga husen längs Gamla Prästvägen kommer störas mycket p.g.a. den ökade trafiken.

Detaljplanen måste ta hänsyn till hela den nya trafiksituationen längs Gamla Prästvågen. Den nytillkomna trafiken ska ledas till Landvetter-/Partillevågen i stället för via Gökskulla. Gamla Prästvågen bör stängas av vid gränsen mellan befintlig detaljplan för Gökskulla och det nya detaljplanområdet dvs i höjd med infarten till ridstigen/Duvhöksvågen. I andra hand ordnas den uppkommande trafiksituationen på Gamla Prästvågen med hastighetssänkande och bullerdämpande åtgärder.

Gökskulla lantliga karaktär behöver nytillkommande bostäder anpassas till och begränsas till 1 och 1 ½ plans hus på stora tomter (ca 1300–1500 kvm). Den logistikverksamhet som planeras behöver utformas så att inte ljudet från fordon, lastning, lossning mm sprids i riktning mot Gökskulla. Gökskullaområdet belastas redan idag av ljudstörningar från motorvågen. Dock ett konstant bakgrundsljud, inte jämförbart med de stundtals intensiva, plötsliga och störande ljud redan idag från industriverksamheten i Bårhultsområdet.

Ljus stör boendemiljön redan idag p.g.a. kraftig belysning från det befintliga industriområdet. Hänsyn till detta måste beaktas, båda gällande oss redan boende men även för djurlivet i området. Belysning av det nya området behöver utformas på ett sätt som avskärmar ljuset mot Gökskullaområdet och inte stör det känsliga djurlivet med fåglar, fladdermöss samt vilt. Fullständig inventering av påverkan på population av fladdermöss behöver kompletteras till planarbetet. Åtgärder behöver vidtagas för att under byggtiden begränsa det buller som arbetena kommer att medföra. Vi föreslår att: Gamla Prästvågen stängs av vid ridstigen/Duvhöksvågen.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Trafik – Gamla Prästvågen", "Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer", och "Landskapsbild/områdespåverkan".

79. Fastighetsägare Gökskulla 16:1, skrivelse inkommen 2023-06-29

Motsäger sig planer på stenkross intill Partillevågen/ Gökskullaområdet. Anser att stenkrossen bör strykas ut detaljplanen. Detta då den eventuella bullernivån inte tydliggörs tillräckligt. Ljudnivån påverkar området negativt. Gällande det tilltänkta bostadsområdet mot Gökskulla/ Gamla Prästvågen anser jag att de planerade 11m höga husen bör anpassas till områdets befintliga husarkitektur och det istället placeras 1–2 våningsvillor här. Höghusen passar kanske bättre i samband med de nya höga industribyggnaderna.

Kommunens kommentar

Inom planområdet planeras ingen stenkross, utan sprängning kommer att genomföras i samband med anläggande av verksamhetsområdet. En kompletterande utredning kring miljöeffekterna under anläggningsfasen har tagits fram, i underlaget beskrivs även kontrollprogramsförfarande för driftsfasen samt behov av åtgärder. För svar på övriga synpunkter, se kommunens övergripande svar "Landskapsbild/områdespåverkan".

80. Fastighetsägare Gökskulla 30:1, skrivelse inkommen 2023-06-28

Se yttrande nummer 77, lika text.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur" och "Landskapsbild/Områdespåverkan".

81. Fastighetsägare Göskulla 1:11, skrivelse inkommen (odaterat, under samrådstiden)

Se yttrande nummer 35, lika text.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie" och "Landskapsbild/Områdespåverkan".

82. Fastighetsägare Göskulla 25:1, skrivelse inkommen 2023-06-29

Se yttrande nummer 35, lika text.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie" och "Landskapsbild/Områdespåverkan".

83. Fastighetsägare Tahult 2:64, skrivelse inkommen (odaterat, under samrådstiden)

Se yttrande nummer 39, lika text

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur".

84. Fastighetsägare Göskulla 1:21, skrivelse inkommen (odaterat, under samrådstiden)

Se yttrande nummer 35, lika text

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie" och "Landskapsbild/Områdespåverkan".

85. Fastighetsägare Öjersjö 4:77, skrivelse inkommen 2023-06-28

Se yttrande nummer 76, lika text samt tillägget "Vill helst att detaljplanen ändras så att det istället för industri och kontor planeras för fler villor närmast området."

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie" och "Landskapsbild/Områdespåverkan".

86. Fastighetsägare Öjersjö 1:26, skrivelse inkommen 2023-06-28

Se yttrande nummer 84 samt meningen "Även värdet på bostäderna i området risker att sjunka.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie". I detaljplaneprocessen analyseras inte hur värdet på angränsande fastigheter påverkas av exploateringen. Kommunen bedömer att det allmänna intresset av förslagen exploatering väger tyngre än eventuell värdeminskning för enskilda bostäder.

87. Fastighetsägare Göskulla 45:1, skrivelse inkommen 2023-06-26

Motsätter sig detaljplanen, p.g.a. försök sedan 2017 att stycka av vår mark och bygga 3 eller 4 st hus på Göskulla 45:1 men fått avslag flera gånger av kommunen. Härryda kommun har skrivit olika synpunkter varje gång. Men i flertalet av ansökningarna har det svarats att inväntan på den nya översiktsplanen behövs innan vidare utredning. Oklart varför Nextstep ges möjlighet och inte vi på vår mark.

Kommunens kommentar

Inom ramen för aktuellt planuppdrag ingår inte att utreda möjligheterna att exploatera Göskulla 45:1. Sektorn för samhällsbyggnad arbetar utifrån det beslut om planbesked och planstart som kommunstyrelsen beslutat om för aktuellt ärende.

Vad gäller utveckling av Göskulla 45:1 är kommunens bedömning att denna exploatering bör prövas i ett större sammanhang, därav förordas att den nya översiktsplanen antas innan prövning kring avstyckning eller plankrav kan hanteras.

88. Fastighetsägare Öjersjö 4:105, skrivelse inkommen 2023-06-14

Det är svårt att överblicka vilka förändringar som detaljplanen medför. Som boende i Öjersjö sedan 25 år ser Öjersjö redan nu ut att tappa mycket av sin attraktionskraft p.g.a. den massiva expansionen som sker i området. Den nya detaljplanen spår på problemen.

-Öjersjö till sin karaktär ett lummigt område med närhet till skog, natur och sjöar. Förändringen kommer att bli signifikant och trycka undan befintlig fauna och djurliv i området.

-Området som är tänkt att exploateras är stort; gör det stegvis för att både infrastruktur, och daglig verksamhet ska följa med. Detta är ett stort problem för inflyttande idag i Öjersjö.

-Utformning av privatbostäder. Är det planer på höghus? Dessa måste anpassas till Öjersjö detaljplan i övrigt för ett harmoniskt bostadsområde som helhet i Öjersjöområdet.

-Mossar vid Mossvägenområdet kommer att behöva dräneras för att, om ens möjligt, kunna bebyggas. Entreprenadarbeten blir extremt kostsamma och pågå under lång tid vilket blir en belastning för alla boende i området och på infrastrukturen.

-Leden mellan Bårhult o Partille måste göras bättre. Den smala väg som finns idag måste hantera 6000 invånare plus övrig trafik och är inte tillräcklig.

-Ingen byggnation i närheten av Hålsjön! Idag en jättefin badplats med både fisk-och kräftbestånd. Hur kommer tillflöden/avflöden att påverka? Oklart hur sjön kommer att påverkas.

Kommunens kommentar

Planområdet innefattar ingen byggnation i närheten av Hålsjön. För svar på övriga synpunkter, se kommunens övergripande svar "Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie", "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", och "Landskapsbild/Områdespåverkan".

89. Fastighetsägare Göskulla 2:5, skrivelse inkommen (odaterat, under samrådstitiden)

Önskar hellre småhus närmast Vråkvägen/Duvhöksvägen, än radhus p.g.a. hög byggnadshöjd. med hänsyn till närliggande detaljplanlagt område. Det för ett mer enhetligt intryck och en naturlig fortsättning av Göskullas villabebyggelse.

-Den ökande trafiken genom Göskulla på Gamla Prästvågen som blir vid en utbyggnad av logistik och bostäder måste ses över.

-Utryckningsväg för brandstationen genom Göskullaområdet?

-I och med utbyggnad av bostäder behövs mycket bättre kommunala färdmedel Partille - Landvetter/Göteborg. Låt Röd Express återigen vända vid hållplats Hallen eller allra helst förläng linjen till Partille så kan buss 511 dras in.

- Bullret och trafiken som kommer uppstå vid utökning av Fläskbos verksamhet (Dnr 2022KS150) gör att etablering av bostäder inte blir särskilt attraktivt. Oro för värdeminskning av befintliga bostäder.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Trafik – Gamla Prästvågen", och "Landskapsbild/Områdespåverkan".

I detaljplaneprocessen analyseras inte hur värdet på angränsande fastigheter påverkas av exploateringen. Kommunen bedömer att det allmänna intresset av förslagen exploatering väger tyngre än eventuell värdeminskning för enskilda bostäder.

90. Fastighetsägare Öjersjö 1:26, skrivelse inkommen 2023-06-30

Vill öka respektavståndet till bostäderna i norr till minimum 350 m så att effekten på boende mildras. Säkerställ detaljerade krav på buller och ljus i detaljplanen för bostäderna i Mossvägens Samfällighetsförening. För flora och fauna måste den gröna kilen breddas och planskild viltpassage anordnas. Trafiksituationen på Landvettervägen måste lösas innan planen kan genomföras.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", "Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer" och "Landskapsbild/Områdespåverkan".

I detaljplaneprocessen analyseras inte hur värdet på angränsande fastigheter påverkas av exploateringen. Kommunen bedömer att det allmänna intresset av förslagen exploatering väger tyngre än eventuell värdeminskning för enskilda bostäder.

91. Fastighetsägare Gökskulla 4:32, skrivelse inkommen 2023-06-30

Vi ser en risk att den nya detaljplanen kommer att leda till en negativ påverkan på genomfartstrafiken genom Gökskulla-området. Hur säkerställs att den planerade bostadsbebyggelsen intill Gökskulla-området inte leder till en ökad genomfartstrafik? En ny detaljplan borde inte antas innan trafiksituationen för hela väg 535 har lösts, dvs även sträckan utanför den nya detaljplanen. Det finns oro över ökad trafiken som uppstår under byggperioden och även den trafik som uppstår då logistikcentret är i bruk, att den kommer leda till ett trafik kaos på väg 535 och indirekt kommer att öka genomfartstrafiken genom Gökskulla, Gamla Prästvågen.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Trafik övergripande vägnät", och "Trafik – Gamla prästvågen".

En kompletterande utredning kring miljöeffekterna under anläggningsfasen har tagits fram, i underlaget beskrivs även kontrollprogramsförfarande för driftsfasen samt behov av åtgärder för att minimera områdespåverkan.

92. Fastighetsägare Gökskulla 32:1, skrivelse inkommen 2023-06-30

Jag anser att planerna angående byggnationerna i Gökskulla måste avslutas då det vore fördömande för miljön och all fauna och flora i området. Det är viktigt att bevara våtmark och områden som dessa orörda. Det häckar flertalet fåglar, finns många ovanliga insekter och dessutom många groddjur i detta område. Det har tidigare stoppats byggnation av kraftnät i samma område på grund av rödlistade arter. Detta måste tas hänsyn till och utredas vidare.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar "Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur", sida 4.

93. Fastighetsägare Öjersjö 6:412, skrivelse inkommen 2023-06-19
Överklagar. Låt djuren få sin skog och låt oss boende behålla vår skog och lugn.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar ” Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur”.

94. Fastighetsägare Stora Bugärde 1:186, skrivelse inkommen 2023-06-27
Se yttrande nummer 86, lika text.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar ” Motiv för exploateringen och lokaliseringsstudie”. I detaljplaneprocessen analyseras inte hur värdet på angränsande fastigheter påverkas av exploateringen. Kommunen bedömer att det allmänna intresset av förslagen exploatering väger tyngre än eventuell värdeminskning för enskilda bostäder.

95. Fastighetsägare Öjersjö 4:88, skrivelse inkommen 2023-06-29
Se yttrande nummer 33, lika text.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar rörande ” Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur”, ”Landskapsbild/Områdespåverkan”, ”Rekreation och riksintresse”, ”Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer, ”Trafik övergripande vägnät och ”Trafik – Gamla Prästvågen”

96. Fastighetsägare Öjersjö 1:59, skrivelse inkommen 2023-06-13
Jag är emot planerna. Bor i närliggande område. Vill inte ha mer trafik och mindre grönområde.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar rörande ” Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur”, ”Trafik övergripande vägnät och ”Trafik – Gamla Prästvågen”

97. Fastighetsägare Bårhult 1:74, skrivelse inkommen 2023-06-20
Ljudnivån oroar. För boende nedanför Bårhultsmotet finns redan stora problem med ljudnivån från motorleden. Även stora problem med vatten från området. Undrar hur det ska lösas? Det har påträffats fuktskador i källare p.g.a. för mycket vattnen från vägen/skogen. Inom den röda markeringen i en bifogad bild finns idag ett fördröjningsmagasin som inte räcker till när det regnar. Det skiljer drygt 60 m i nivåskillnad från Landvettersjön till motorleden, vattnet leds via en liten bäck som inte klarar att svälja vattnet när det regnar.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar ”Dagvatten/MKV Vatten och påverkan Natura 2000” och ”Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer”.

98. Fastighetsägare Öjersjö 1:49, skrivelse inkommen 2023-06-29
Se yttrande nummer 33, lika text.

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar rörande ” Grönkilen, spridningskorridor och påverkan på natur”, ”Landskapsbild/Områdespåverkan”, ”Rekreation och riksintresse”, ”Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer, ”Trafik övergripande vägnät och ”Trafik – Gamla Prästvågen”

99. Fastighetsägare Silverhjelmsvägen, skrivelse inkommen 2023-06-05

Vi störs idag av buller från vägen och vi är oroliga att utbyggnationen av logistikparken kommer innebära ytterligare trafik som i syn tur spär på bullret. En punkt i projektet är tex "utbyggnad av nödvändig infrastruktur", innefattar detta väg 535? Och kommer ni ta hänsyn tilltrafikbullret för de boende i Öjersjö? Vi märker tydligt att transporter med lastbilar tex låter avsevärt mer än vanlig biltrafik. Längs med våran väg finns idag inget bullerskydd men en sådan åtgärd hade åtminstone varit en början i väntan på utredning av ny tillfartsväg till E20 för att minska trafiken förbi Öjersjö och Furulund som det tidigare har pratats om. Hur förhåller sig detta till ert projekt?

Kommunens kommentar

För svar på synpunkter, se kommunens övergripande svar rörande "Störningar – buller, ljus, luft, lukt, vibrationer och "Trafik övergripande vägnät.

100. Fastighetsägare Öjersjö 1:4 och 5:4

Vill att det lämnas en bilväg längs med fastigheten 1:4 så att tunga transporter kan ske för t.ex. avverkning av skog.

Kommunens kommentar

Tillfartsväg för avverkning av skog säkerställs inte, men hindras heller inte av föreslagen exploatering.

ÄNDRINGAR EFTER SAMRÅDET

Inför granskning revideras planförslaget på följande punkter:

Nedanstående sammanställning redovisar aktuella justeringar utifrån inkomna synpunkter och övriga bearbetningar av planförslaget.

Planbestämmelser/plankarta:

- *Bredden på den gröna kilen och naturmarken i norr utökas. Justeringen innebär att det verksamhetsmarken minskas i det smalaste partiet, för att minimera släntintrång inom naturmarken. Breddning av naturmarken sker även på den östra sidan av väg 535 där del av föreslagen bostadsbebyggelsen tas bort för att skapa en bredare passage mot angränsande naturmark. Befintliga padelbana, fastigheten Gökskula 3:32 avses förvärvas och planläggs som NATUR-mark.*
- *Föreslagna dammar planläggs som allmän plats NATUR, damm₁ och ingår inom kommunalt huvudmannaskap för dagvatten. Åtkomst säkras genom servitut.*
- *Detaljplanens plangräns justeras så att åtgärder kopplat till kommande vägplan (breddning av väg, ny anslutning/hållplats, utbyggnad av gc-väg och viltpassage) inryms inom det tilltänkta vägområdet.*
- *Huvudmannaskapet för allmän plats GATA ändras till kommunalt huvudmannaskap. Gamla Prästvågen stängs av för genomfart och breddning och utbyggnad av gång- och cykelbana sker fram till Gökskullaområdet.*
- *Andelen byggnadsarea och placering av höglager med en nockhöjd 40 meter begränsas för att minimera påverkan på landskapsbilden och bestämmelse införs även om största sammanhängande längd för att motverka stora sammanhängande volymer upp till 40 meter. För att minimera störningspåverkan sänks även byggnadshöjderna till 20 m mot riksintresset i väster.*
- *Andelen byggnadsarea för parkeringsgarage begränsas.*
- *Planbestämmelser avseende fasadutformning kompletteras för att säkra en ändamålsenlig och väl gestaltad entré mot väg 535. Kompletterande bestämmelse införs även kring placering av lastgårdar och krav på plantering regleras mot de delar som exponeras mot väg 535.*
- *Bestämmelse avseende bostadsbebyggelsen läggs i söder intill Gökskulla justeras, så att endast friliggande villor och parhus medges. Justering görs även avseende bostadsbebyggelsen söder om Gamla Prästvågen, där en tätare bebyggelsestruktur medges. Föreslagen nockhöjden för bostäderna justeras från 11 meter till 8 meter.*
- *För verksamhetsområdet öster om väg 535 säkras en byggnadsfri zon om 30 meter mellan verksamheterna och angränsande befintliga och planerade bostäder. Närmast den nya angränsningsgatan justerats högsta nockhöjden inom verksamhetsområdet östra delar till 11 meter för att få en bättre anpassning till närliggande bebyggelse.*
- *Kompletterande planbestämmelser avseende buller har införts på plankartan, reglering sker med hänsyn till angränsande bostadsbebyggelse samt närliggande naturområde, Bråtaskogen.*
- *Plankartan kompletteras för att säkra genomförande av erforderliga skyfallstråk inom det södra bostadsområdet.*
- *Höjdsättning av planerade bostadsområde utmed Gamla Prästvågen säkras med avseende på översvämningrisk.*
- *Plankartan revideras så att möjlighet till drivmedelstation tas bort, endast publik laddinfrastruktur för elbilsladdning medges.*
- *Plankartan kompletteras med upplysning om genomförandetid.*

- *Plangränsen har justerats för att inte omöjliggöra utbyggnad av en framtida landskapsbro/faunabro.*
- *Tidigare fastighet Göskulla 7:1 (nu inkorporerad i Bråta 2:153) ingår i detaljplanen och planläggs för verksamhetsmark som en del av område A öster om väg 535.*
- *Framtida gator och möjliga ledningsstråk säkras genom prickmark (samt g- och u-område) för föreslagna bostadsområden.*

Utredningar:

- *Dagvatten- och skyfallsutredningen har kompletterats och de kumulativa effekterna av Renovas planerade verksamhet, Håltås 1:8 har beaktats. Med utgångspunkt i att dammarna planläggs med kommunalt huvudmannaskap har förslaget justerats. Dammarnas storlek har utökats för att ha kapacitet att hantera 10-års regn. Kompletteringar har gjorts för att säkra inkomna synpunkter från samrådet samt för att förtydliga bedömningar kring MKN vatten och närliggande recipienter.*
- *Trafikutredningen har reviderats utifrån dialog med Trafikverket. Justeringarna omfattar breddning av väg 535, ny anslutning/hållplats, utbyggnad av gc-väg och utformning av viltpassage.*
- *Kompletterande kapacitetsberäkningar för ny cirkulation in till planområdet, cirkulation vid Fläskebovägen/väg 535/Gamla Partillevägen samt påfartskapacitet på väg 40 har tagits fram. Nya och kompletterande beräkningar baseras på att ett delområde öster om väg 535 har fått utökad byggrätt och att Gamla Prästvågen föreslås stängas av för biltrafik omedelbart norr om Göskulla.*
- *Trafikförslaget har justerats genom att väg 535 kompletteras med långsgående gång- och cykelbana, medan gång- och cykelkoppling mot padelaneläggningen tas bort. Utformning innebär även vissa justeringar kopplat till faunapassage då gång- och cykelbanan korsar passagen. Ett kompletterande PM Utredning faunapassage i plan har tagits fram för att tydliggöra utformning och förslag till åtgärder.*
- *Ett trafikförslag för cirkulationsplats vid Fläskebovägen/väg 535/Gamla Partillevägen med ett extra körfält i tillfart från Fläskebovägen har tagits fram liksom ett alternativ trafiklösning för ny cirkulationsplats.*
- *En kompletterande utredning, PM miljörisiker under genomförandefasen har tagits fram, i underlaget beskrivs även kontrollprogramsförfarande för anläggningsfasen samt behov av åtgärder.*
- *En kompletterande utredning - Påverkan av buller utpekade arter inom Natura 2000-området, Calluna har tagit fram. I utredningen utreds om bullerkänsliga arter finns inom Natura 2000-området, samt om dessa i så fall kan påverkas av detaljplanens genomförande.*
- *En kompletterande miljöteknisk rapport har tagits fram med beskrivning och hantering av aktuella fyllnadsmassor. Kompletterande provtagning och riskbedömningen har även gjorts för klargöra om marken inom eller strax utanför Djupedalsdeponin med utgångspunkt i att området planläggs som NATUR. PM riskbedömning markmiljö Göskulla 3:32, WSP*
- *För att hantera vibrationer i samband med anläggsskedet har ett PM Vibrationer och Riskanalys tagits fram, med riktvärden för vibrationer för angränsande byggnader samt rekommendationer för kontroller under ett genomförande av detaljplanen.*
- *Artskyddsutredning avseende fåglar har tagits fram.*
- *En kompletterande inventering för nattskärre har tagits fram, inventeringen har utgjort underlag för aktuell artskyddsutredning.*
- *En kompletterande fladdermusinventering har tagits fram.*
- *Ställningstagande från artskyddsutredningen och kompletterande inventeringar har inarbetats i - PM Konsekvensbeskrivning och åtgärdsförslag, Calluna*
- *Föreslagna skötsel- och skyddsåtgärder för att säkra växt- och djurlivets framkomlighet inom den gröna kilen har sammanställts, PM Skötsel- och skyddsåtgärder.*

- *Följande utredningar har reviderats och/eller kompletterande utifrån inkomna synpunkter och justeringar efter samrådet; Miljökonsekvensbeskrivningen, Lokaliseringsutredningen, Trafikutredning, Bullerutredning, Geoteknik och Hydrologi, Dagvatten- och skyfallsutredning, PM Skyddade områden, VA-utredning, PM Konsekvensbeskrivning och åtgärdsförslag och Gestaltningssidéer.*

Utifrån redovisade ändringar i utredningar och plankarta har justeringar gjorts i planbeskrivning och tillhörande MKB. Härutöver har kompletterande förtydliganden i aktuella utredningar, planbeskrivningen och formuleringar av bestämmelser/gränsdragningar gjorts i syfte att underlätta förståelsen för detaljplanens innehåll och syfte.

Mölnlycke 2024-05-31
SEKTORN FÖR SAMHÄLLSBYGGNAD
Planenheten